عەودالّی ڕاستەقینە

چیرۆک

نووسینی: بنت الهدی

وەرگێڕانی: حەسەن پێنجوێنی

چاپی دووەم 200

www.penjweny.org

ناوی کتێب: عەودالّی ڕاستەقینە

نووسینی: "بنت الهدى"

وەرگێڕانی: حەسەن مەحەممەد ئەمین پێنجوێنی

سالّی: 2004

بەناوی خوای بەخشندەی میهرەبان

پێشەکی چاپی دووەم

خوێنەری بەڕێز!

ئێستا کە رژێمی دیکتاتۆری سەرنگون بووە، و میللەتانی عیراق دەتوانن هەناسەی ئازادی بدەن، رۆژی ئەوە هاتووە پەردە لەسەر نهێنییەکان لاببرێ و راستیەکان بخرێنە پێشچاو، تا ئەوانەی کە ئەو سەردەمەیان نەبینیوە، شتێ لەو بارەوە بزانن، و بۆیان روون بێتەوە کە بەعسیەکان چۆن ئەو عیراقەیان کردبووە زیندانێکی گەورە بۆ بیست و پێنج ملیۆن کەسی دانیشتوانی..

لەساڵەکانی کۆتایی شەستا تازە بە قوتابخانەی برایان ئاشنا ببووم، هەندێ کتێب و نامیلکەو گوڤارم خوێندبووەوە کە هەندێکیان بەئاشکرا دەفرۆشران و هەندێکیشیان بەنهێنی دەستگیر دەبوون، لەوکاتەدا رۆیشتم بۆ بەغدا، و لەوێ سەری ناوەندی بڵاوکردنەوەی نووسراوە ئیسلامییەکانم دا کە ناوی " دارالنذیر" بوو، ئەو رۆژە هەندێ کتێب وچەند ژمارەیەکی گوڤاری (المسلمون)مان کڕی، کە بەراستی گوڤار بوو، بۆ سبەینێ رۆیشتینەوە هەندێکی تر بکڕین، بەڵام دەرگاکەی مۆری لێ درابوو، تا نیسانی 2004 یش نەکرابووەوە.. لەهەمووعیراقا تەنیا ئەو ناوەندەی تیابوو کتێبی ئیسلامی بڵاو بکاتەوە ئەویشیان داخست..پاشان وای لێهات کتێبی فیکری ئیسلامی نەیدەتوانی بەئازادی بێتە ناو سنووری عیراقەوە، ئەوە گوڤاری فیکری هەر بەتەواوی قەدەغە بوو، بەڵام ئەوەی کە وەزارەتی ئەوقافەکان دەریان بکردایە، ناو بەناو دەهات، وەك (الوعی الإسلامی) کوەیتی، وە (منبر الإسلام)ی میسری..

ئەم سەختگیرییە لەساڵەکانی هەشتادا گەیشتە لووتکە، و هەندێ گوڤاری عەلمانی هەبوو وەك گوڤاری (العربی) کە لەکوەیت دەر دەچوو، هەندێجار وتاری نووسەرێکی ئیسلامی بڵاو دەکردەوە بۆ هەمەڕەنگی بابەتەکانی گوڤارەکەو سەرنج راکێشانی ئارەزووی جۆراو جۆری خوێنەرانی، باوەڕتان هەبێ ئەو وتارەیان لە سانسۆرا ئەدڕی ئینجا دەیانهێشت بڵاو ببێتەوە.

منیش لە حەفتاکەنەوە دەستم بەنووسین کرد ولە هەشتاکانا بەشی زۆری نووسینەکانم بڵاو بوونەوە.. لەو کاتەشدا هەندێ لە کتێبەکانی (بنت الهدی) کەوتبوونە بازاڕەوە، ئەو کتێبانەش مەسایلی تایفی ومەزهەبی سوننی و شیعەییان تیا نەبوو، لەبەر ئەوە هەندێکیانم بۆ کوردی

وەرگێڕابوو، نەم دەزانی چۆن ئیجازەی لێ وەربگرم، تابڵاوی بکەمەوە.. ماوەیەکی تری پێچووئەوان زیندانی کران، و بێسەروشوێن بوون..

لەوکاتەدا کە سەردانی بەغدام دەکرد بۆ لەچاپدانی نووسراوەکان، لە کتێبخانەی ئیرشاد لەتەك هەندێ برادەرانی حیزبی دەعوە ئاشناییم پەیدا کرد، گوتم: هەندێ لە نووسراوەکانی (بنت الهدی)مان بۆ کوردی وەرگێڕاوە، ئێستاش خۆی زیندانی و بێسەر و شوێنە، و کتێبەکانیش قەدەغەن، و نازانین چۆن ئیجازەیان لێوەربگرین تا بەناوێکی خوازراوەوە بڵاویان بکەینەوە؟

گوتی: ئەو لەبەر خاتری بانگەواز نووسیویەتی، و مادام شتەکە خزمەت بە ئیسلامە، ئەو ئەگەر خۆیشی لەدەر بوایە بەخۆشحاڵیەوە ئیجازەی دەدا، هیچ سێو دووی لێمەکەو چۆن دەکرێ بڵاویان بکەرەوە.. لەو کاتەدا دووجۆر سانسۆر هەبوو، یەکێکیان بۆ کتێب و نووسراوە ئاینییەکان، ئەوی تریشیان بۆ نووسراوەکانی تر.. ئەوانەی لە سانسۆری بەشی کوردیدا بوون، هەندێکیان چەپی و بەعسییەکی داخ لەدڵبوون بەرامبەر بەئیسلام، هەندێکی تریشیان ئەگەر بەدین نەبوون بەڵام بەرێز و کورد پەروەر بوون، کەیفیان بەخزمەتی زمانی کوردی دەهات، جا لەهەر بوارێکدا بوایە. . قەدەری خوا وا بوو تەنیا جارێك دەستنووسێکم کەوتبوە بەر دەست یەکێ لەو داخ لەدڵانە، ئەویش رێی چاپکردنی‌نەدا، بەڵام ئەوانی تر بەردەست ئەو پیاوچاکە کورد دۆستانە دەکەوتن.. لەبەر ئەوە رێیان پێ دەدا..

جا ئەم چیرۆکەی کە ئێستا لەبەردەستتایە(عەودالی راستەقینە) نووسینی چیرۆکنووسی پایە بەرز بینتول هودا(بنت الهدی)یە بەرەحمەت بێ، ئەگەر ئەوکاتە نەمان وێرا هێمایەکی بۆ بکەین و ناوی بێنین، ئێستا کە چاپی دووەمی دەکەوێتە بەردەست خوێنەران، کاتی ئەوە هاتووە لەم پێشەکی‌یەدا ئەوماڤەی بدەینەوە، وداوای لێبووردن لەگیانی پاکی ئەو بکەین، داوای لێبووردنیش لەخوێنەران..

هەرچەند کاتی خۆی پاش رزگاربوونی کوردستان لەساڵی 1994 دا من ئەم راستەقینەیەم بۆ رۆژنامەی یەکگرتوو نارد تالەسەر لاپەڕەکانیا بڵاو بکرێتەوە و هەموو خوێنەرانی کورد لێی ئاگادار ببنەوە، وا ئێستاش لەپیشەکی ئەم چاپی دووەمەدا و پاش رمانی رژێم بڵاوی دەکەینەوە.. کاتی خۆیشی لای دۆستانی خۆم ئەو راستیەم درکاندبوو، ئەڵبەتە ژمارەیەکی زۆر دەیانزانی.. ئێستاش کاتی ئەوەیە هەروەك خوا لە سوورەتی ئەحزابا لەبارەی زەیدی کوڕی حاریسەوە ئەفەرموێ

(ادْعُوهُمْ لأَبَائِهِمْ هُوَ أَقْسَطُ عِنْدَ اللَّهِ) بەناوی باوکی خۆیانەوە بانگیان بکەن چونکە ئەوە لای خوا پەسەند ترە.. ئێمەش بەناوی نووسەری خۆیەوە بڵاوی دەکەینەوە. و ئەگەر لەبەر گەیاندنی ئەو ئەمانەتە نەبوایە نیازی لەچاپدانەوەیم نەبوو..

ئەڵبەت پێویستە ئەوەش بڵێم کە ئەوکاتە بۆ چەواشەکردنی تاقمی سانسۆر بەشی زۆری ناوەکانم گۆڕی و هەندێ شتی تری نوێیشم تێهاوێشت وەك رووداوی ترومبێلەکانی نێوان کەرکووك وبەغدا، و راپۆرتەکەی رۆژنامەی راسید و وەك تێبردنی ناوی هەندێ لەخەلیفەکان و ناوی سەرچاوەکان کە لەوێدا نەبوون.. و هەندێ شتی تریش.. کە بەتەواوی بەرگێکی کوردیم کردبوو بەبەریا، ئەگەر یەکێك رۆمانەکەی(الباحثة عن الحقيقة) ی نەخوێندبوایەتەوە هەرگیز هەستی بەوە نەدەکرد کە ئەم رۆمانە وەرگێڕراو بێت، ئێستاش بیست ساڵ بەسەر ئەو کاتی وەرگێڕانەدا تێپەڕیوە، ناتوانم ناوەکان وەك خۆی لێ بێکەمەوە، چونکە نوسخەی ئەسلییەکەم لا نییە.. و تەنیا ئەوەندە بەسە کە ئەمانەتەکە بگەیەنیینەوە، و مافی خاوەن ماف زەوت نەکەین..

هیواداریین خوا لێمان خۆش ببێ ، و گیانی پاکی نووسەریش بەبەهەشتی بەرین شاد بووبێت، و جارێکی تریش داوای لێ بوردن لەگیانی پاکی نووسەر و هەموو خوشك و برایانی خوێنەر دەکەم..

وەرگێر
حەسەنی پێنجوێنی..
2004 -7-7

1

لەدوورەوە وەستا بوم، بۆ یەکەمجار بوو کە بینیم، بەو چاوپێکەوتنەی شێت و شەیدای بووم، باڵای بەرز، چاوی شین، ئەگریجەی زەردی، بزەیسەرلێوی ئاڵی، ئەمانە و ئێسکی سووکی کەمەند کێشیان کردم، لەگەڵ ئەوەدا کەهەموو هۆش و هەست و بییرم لای ئەو بوو، توانای لێی نزێکبوونەوەی ، یان لەتەکیا دوانیم نەبوو، لەئاسمانی پەرستشگای ئەوینی ئەودا پەروازم دەکرد، بەگیان و بەدڵ لەتەکیا ئەژیام و لەیادی ئەوا بووم، و ئاگام لەهیچ شتێکی تر نەما بوو، لەجێی خۆمەوە دەستەو نەزەر وەستا بووم، نەم ئەویست لەو پەناگایەی ئەوا تەنیا هەناسەیەکم لەکیس بچێ! پەروانە چۆن دەوری شەم ئەدا، قوتابیان ئاوەها دەوریان دابوو، وادیاربوو ئەوان جاری تر دیبوویان، گوێیان بۆ وتەکانی شل کردبوو، منیش ئاواتە خواز بووم هەر لەتەك ئەوانا بوەستێ و چاو لەچاوەکانی نەتروکێنم، و بەدڵ گوێ بۆ وتە شیرینەکانی رابگرم..

هەروەك خۆم ئەویش پۆلی سێی زانکۆ بوو، بەڵام لەزانکۆیەکی ترەوە خۆی نەقڵ کردبوو.. ئەم دیتنەی من سەرەتای چاوپێکەوتن بوو، خۆ ئەگەر ئەو نەڕۆیشتبا من لە جێی خۆم نەدەبزوام، پێش ئەوەی بڕوات بەتیلیچاو سەرنجێکی دام، وەك ئەوە پێی ناخۆش بێ من لەو دوورەوە گۆشەگیرم ونزیکی نابمەوە!!

کە ئەو رۆیشت ئاهێکی ساردم هەڵکێشاو رۆیشتمەوە بۆ پۆلەکەی خۆم، کتێبەکانم هەڵگرت و بەناچاری بەرەوماڵ ملی رێم گرتەبەر، چونکە دەوام تەواو ببوو.

رۆژگار ئەرۆیشت وهەمووررۆژێك لەدوورەوە دەمبینی، خوا نەکات زاتی ئەوەم هەبێ لێی نزیك ببمەوە!! سەرنجم ئەدا لەتەك ئەوانەی دەورو بەریا قسەی خۆش دەکات و بەدەدەبێکەوە لەتەکیانا پێدەکەنێ و هەرکات لەسنووری دەدەب تێپەڕ ببوایە جێی دەهێشتن و ئەڕۆیشت..

ئەم رەوشتەی ئەوەندەی تر لای من خۆشەویستی کردبوو، هەروەك گوتم بە لێ نزیکبوونەوەی زۆر شادمان دەبووم، بەڵام هەرچیم دەکرد زاتم نەبوو!! سەرنجم ئەدا، ناو بەناو ئاورێکی لێ ئەدامەوە وچاوێکی پیا دەخشاندم، روانینەکەی بۆمن زۆر لەروانینی بۆ ئەوانی تر جیاوازبوو..

لەدڵی خۆما وام خەمڵاندبوو لەوانەیە سەری لەم لاوە سوورمابێ کەسەر بۆ ئەو هەموو جوانی و جەماڵەی ئەو دانانەوێنێ.. لەدواییدا بەخۆمم دەوت: تۆ بڵێی واتێبگات لەحەنای ئەوا خۆم بەزل دەزانم و لێم زویر ببێ؟!

بەڵام نازانێ ئەو مرۆڤەی کەئەو والێی حاڵی بووە چۆن شەیدای بووە، و لەبەرامبەریا بەتەواوی لاواز بووە، و بگرە زاتی ئەوەشی نییە خۆی لێ نزیك بکاتەوە..!! ئەوەی کە ئەو بەخۆگرترین کەسی دەزانێ لەهەموویان لاوازتر و گەردنکەچترە..

ئەو سەرنجانەی ئەو زیاتر منی ئازار ئەدا، منیش بەخەمباریو ئاهی سەردەوە دەگەڕامەوە بۆ پۆل وبییرم لەواتای سەرنجەکانی دەکردەوە.. ئەوەندەی کە بییرم لەوە دەکردەوە بییرم لەوانەکانی خۆم نەدەکردەوە، ئەوەندەی لەهەڵوێستی خۆم بەرامبەر بەو بییرم دەکردەوە، ئەوەندە بییرم لەداهاتووی خۆم نەدەکردەوە!! ئەو لەوانەیە وابزانێ من لەوبێ ئاگام!! ئیتر نازانێ هەموو ژیانم بۆ ئەو و لەبەر ئەوە.. چەند ئارەزوومەند بووم راستەقینەی حاڵی خۆمم بۆ دەربخستایە، با بۆماوەی چەند دەقیقەیەکیش بوایە.. بگرە ئاواتە خوازبووم بمتوانیبا خۆم لەو زنجیرانە رزگار بکەم کە بزوتنەوەیان لێ بڕیبووم، تا بەئاسمانی بەختەوەریدا پەروازم بکردایە، و هەموو ترپەو لێدانێکی دڵم ببوایەتە داستانێکی ئەوین، و هەموو هەستێکی دەرونم ببوایەتە وێنەیەکی خۆ بەختکردن وفیداکاری. تۆ بڵێی بتوانم هەندێك لەهەستی خۆمی بۆ دەر ببڕم؟!

نا ، هەرگیز ناتوانم! ئەوینی ئەو هەموو قەوارەی منی داگیر کردووەو دڵمی کردۆتە مەلێکی باڵ شکاو، خۆزگا گوێی لەترپەکانی دڵمەوە بوایەو لە وتوو ویرەی دڵم حاڵی ببوایە!! یائاگای لەسرووده هەمیشەییەکەم ببوایە کە ئەڵێم: تۆم خۆش ئەوێ و خۆشم ئەویت!! لەو رۆژەوە ئەو دڵبەرەم دیوە دەقیقە بەدەقیقەی ژیانم دەژمێرم..

هەروەك عادەتی هەموو رۆژێکی خۆم بەیانییەکیان لەگۆشەیەکی چۆڵی باخچەکەی زانکۆ چاوەڕوانی هاتنی بووم، تەنیا لە دوورەوە بیبینم وبەدڵ هەندێ رازونیازی لەتەکا بکەم، ناهەقم نەبوو، چونکە دڵم نەك هەر خۆشەویستی بەڵکو ناوی هیچ کەسێکی تری تیا نەمابوو جگە لە

خۆشەویستی و ناوی ئەو!! بۆ هەرشتێکم روانیبا وێنەی ئەوم دەبینی، لەشنەی شەماڵی فێنکا، لەرووی مانگی چواردەدا، لەسەوزەڵانی ودیمەنی جوانی باخچەکانا، لەبەرامەی گوڵە بۆندارەکانا، لەشینایی ئاسمانی هەساوا، لەقرمەی بەفراو، و هاژەی شەتاوا..تاد.

ئەو بەیانییە چاوەڕوانییەکەم زۆری نەخایاند، خۆشەویستەکەم هاتە ناو باخچەکەوە و هەندێ ئاوڕی بەملاولای خۆیا دایەوە، وەك ئەوەی بەشوێن کەسێکا بگەڕێ، پاش ئەوە کەمنی بینی بەرەولای من هات، نەم دەتوانی بەوەی دەیبینم بڕوا بکەم!! بەڵام حەقیقەت بوو، زۆری پێ نەچوو بەقەدو باڵای نەونەمامیەوە، بەبزەی لێوی ئاڵیەوە لەبەردەمما راوەستا!! ئاخ .. بەڵێ، لەبەردەم خۆما دەیبینم.. بەگوێی خۆم دەنگی دەبیستم کە دەڵێت: فەرمەیدوون! بەیانیت باش! رێم دەدەیت کەمێك لات دابنیشم و پرسیارێکت ئاڕاستە بکەم!!

منیش حەپەسام نەمدەزانی چۆن وەڵامی بدەمەوە، و چۆن لەتەکیا بجوولێمەوە؟! سەیر ئەوەیە ئەڵێ: رێم دەدەیت لەلات دابنیشم؟!

بۆچ لەو کاتەوە دیومە تائێستا هەر لەتەکما نەبووە؟ ئەم پرسیارە یانی چی؟ تۆ بڵێیت گاڵتەم پێبکات؟ وا پێم ئەڵێ: رێم دەدەیت؟! بۆچ من ئاواتێکی لەوە زیاترم من هەیە؟

بەهەرحاڵێ بوو زمانم فریام کەوت، و وگوتم: بەڵێ، بەڵێ، فەرموو دابنیشە.. ئەویش دانیشت.. تا هەمو شتێك لەبارەوی منەوە حاڵی نەبوو بەجێی نەهێشتم!! هەروەها منیش حاڵی بووم کە ئەویش بەرامبەر من هەمان هەست و ئەوینی هەیە، ئای لەو سەڵتەنەتە کە لەدڵی خۆشەویستەکەمدا جێگام بوەتەوە!!

# # #

2

سۆزان نەیئەویست لەگەڵ کەسێکی ترا بگەڕێ جگە لەمن، منیش بەهەموو قەوارەو بوونی خۆمەوە لەگەڵ ئەوا بووم، لەهەمان کاتا بۆم دەرکەوت ئاینمان لێك جیاوازە، بەڵام ئاین جیاوازی دەورێکی کاریگەری لە ئەوینی ئێمەدا نابێ!! خۆ لەبارەیئاینەوە شتێك شارەزانەبووین، تەنیا ئەو عادەت و هەڵس و کەوتەنەبێ کە لەلایەن کەسوکارمانەوە بەسەرمانا سەپێنراوە!! تەنیا لەتەسکەرەدا ئاینەکەمان جیاوازە، دەنا من لەتەك ئەوا چ جیاوازییەکم هەیە؟ هەر بەتەسکەرەش هەردووك ئاینمان هەیە، دەنا من و ئەو چ پەیڕەوییەکی ئاین دەکەین؟ کەوابوو هیچ لە مەسەلەکە ناگۆڕێ، با هەرجیاوازبێ!!

لەبەر ئەوەی ئێمە لە پیاڵەی بەختەوەریدا خۆشترین شەربەتمان نۆش دەکرد، تەنیا چەند سەعاتێکی شەو نەبوایە لێکتر جیا نەدەبووینەوە. هیچ تەمێك نەبوو ئاسمانی هەساوی خۆشەویستیمان لیڵ بکات، تەنیا ئەو هاوڕێیەی سۆزان نەبێ کە لەتەك ئەوا خۆی نەقڵ کردبوو، وادەردەکەوت ئەویش گیرۆدەی ئەوینی سۆزان بوو، دەیویست سۆزان تەنیا لەتەك ئەوابێ، لەهەمان کاتا هەردووك خەڵکی شارێك بوون، و هاو ئاینی یەکتریش بوون.. ئەومان لێ ببووە ملۆزم و هەمیشە چاودێری دەکردین، و بەشوێنمانەوە بوو، هەڕەشەو گوڕەشەی لێدەکردین، بەڵام ئەوین و خۆشەویستی ئێمە، هەرگیز ڕێی نەئەدا بایەخ بەو فڕوفیشاڵانەی ئەو بدەین..

ڕەوڕەوەی ڕۆژگار لەسووڕانەوەی بەردەوامدا بوو، کاتێك بەخۆمان زانی لەساڵی چوارەمداین، و خوێندنی زانکۆمان کۆتایی دێت، دەبێ هەر یەك لەئێمە بۆ شارو جێگای خۆی و لای کەسوکاری بگەڕێتەوە، و تائێستاش لە سازگارترین کانیاوی خۆشەویستی ئاوی شیرینمان خواردۆتەوە، ئەدی لەمەولا چ بکەین؟ چار چییە؟ خۆ ناشکرێ لێك جیاببینەوە!!

بەمارە بڕین نەبێ چارێکی ترمان نەبوو، تا ئەوکاتەش بیرمان لەمارەبڕین نەکردبوەوە، تاچارێکی بۆ بدۆزینەوە!! کاتێ بیرمان لێکردەوە کۆسپێکی گەورە هاتە ڕێمان، ئەویش جیاوازی ئاینمان بوو!! بەپێی یاسای وڵاتیش تا هاوئاین نەبین ناتوانین ببینە هاوسەر!!

هەرچەند ئەگەر سۆزان داوای لێبکردمایە ئەڕۆیشتمە سەر ئاینی ئەو، چونکە من ئەوەندە بایەخم بەئاین نەئەدا، و هیچیشی لێحاڵی نەبووم!! بەڵام سۆزان کاری ڕاستبێ، گوتی: خەم مەخۆ، من بۆ تۆ واز لەئاینەکەی خۆم دێنم..

پاش سوپاسکردنێکی زۆر، کەوتمە پرسیارکردن بۆ نزیکترین ڕێگەیەك بمان گەیەنێتە ئەنجام، لەوەڵامدا پێیان گوتم: دەبێ بیبەیت بۆلای زانایەکی ئاینی فێری شایەتمانی بکات، کە شایەتمانی هێنا ئیتر وەك تۆ دەبێتە موسڵمان!! پاش ئەوە لە هەوڵدابووم بگەمە ئەو زانا ئاینییە..

پرسیار بە پرسیار ماڵی مامۆستایەکیان پیشاندام، لە ئێوارەیەکدا هەردوکمان پێکەوە بەرەو ماڵی مامۆستا ڕۆیشتین..

وا بەخەیاڵما دەهات ئەم مامۆستایە زۆر بەتەمەنە و لەپیریەتیدا ئێستا پشتی کۆماوەتەوە و نەك هەر سەرو ریشی بەڵکو برۆیشی سپی بووە و دەموچاوی لاوازی پڕ لە چرچ و لۆچ بووە!!

لەبەرخۆمانەوە دەمان وت: لەوانەیە ئەوەند بەشێوەیەکی کۆن و پەرتوکاو قسەبکات هیچی لێحاڵی نەبین! بێگومان لەناو قسەکانیشیا چەندان زیکرو تەسبیحات تێکەڵ دەکات!!

سۆزان گوتی: دەبێ تۆ لەقسەکانی حاڵی ببی..

گوتم: بۆ دەبێ تەنیا من لێی حاڵی ببم؟!

بە پێکەنینەوە گوتی: چونکە مامۆستا هاو ئاینی تۆیە.. تۆ موسوڵمانی و ئەویش موسڵمانە، لەبەر ئەوە دەبێ تۆ لەقسە پچڕ پچڕ و کۆنەکانی حاڵی ببیت!!

ئێستاش لەیادم ناچێتەوەکە بەساردییەکەوە گوتم: ئاخ ! بەڵێ، موسوڵمانم!

کاتێ گەیشتینە بەردەرکەی ماڵی مامۆستا سۆزان هاتە تەنیشتمەوەو گوتی: فەرەیدوون دەزانی دەترسم؟!

گوتم: دەزانی منیش دەترسم؟!

گوتی: تۆ بۆچ دەترسی؟

گوتم: لەژیانما ئەمە یەکەمجارە، بۆماڵی زانایەکی ئاینی ئەڕۆم.. بێگومان ئێستا بە موسقۆف و تاوانبارم دەزانێ!! لەوەش دەترسم قسەی رەق وناخۆشم پێ بڵێت!! لەوانەیە هەر نەیەوێ من ببینێ بەتۆمەتی ئەوەی لەدین لامداوە!!

برادەرەکانم کاتی خۆی زۆریان لەم زانایانە دەترساندم و پێیان دەگوتم: هەرگیز توخنیان نەکەویت، چونکە ئەمانە بەرامبەر بەهەمووشتێ داخ لەدڵن.. بەرامبەر بەلاوان.. جوانی.. سامان.. رۆشنبیری.. چونکە خۆیان ناتوانن هیچکام لەمانە بەدەست بێنن، ئەو داخ لەدڵیەتییەیان تیا دروستبووە.. جاری واهەیە تێشکان و سەرنەکەوتن پاڵ بەخاوەنەکەیەوە بۆ خۆکوشتن دەنێ، بەلاَم ئەمانە تا ئەندازێك لەو خۆکوژانە عاقڵترن، چونکە ئەمانە بۆ بەدەستهێنانی سامانی زۆری بێماندوو بوون بنچینەیەك بۆخۆیان دادەنێن!!

ئەمانەم وت و خۆم واپیشاندا کە بەجوردەتم، بۆیە گوتم: خۆشەویستەکەم! مەترسە، ئەمە شتێکی رۆتینییەو لەماوەیەکی کەما تەواو دەبێت و تۆیش وەك من دەبیتە موسوڵمان!!

گوتی: تۆ چۆن چۆنی بویتە موسوڵمان؟

نەمزانی چۆن وەلاَمی بدەمەوە، گوتم: ئەوی راستی بێ خۆیشم نازانم! بەلاَم ئەوەند دەزانم بەتەسکەرە موسوڵمانم، واتە بەمیراتی!!

سۆزانیش پێکەنی وگوتی: بۆچ، ئاینیش میراتییە؟!

منیش پێکەنیم و گوتم: مەبەستم ئەوەیە بنەماڵەکەمان موسڵمانە و دایك و باوکم موسڵمانن و ئەوا منیش بوومەتە موسوڵمان!!

وا دیاربوو بەقسەکەم قایل نەبوو بۆیە گوتی: گیانەکەم! وەڵامەکەی پێشووت زۆر تەواو بوو کە وتت: نازانم چۆن بومەتە موسوڵمان..

ئیتر دەستم گرت و گوتم: بەڵی، خۆشەویستەکەم هەر ئەوە راستە.. پاشان لەدەرکەمان دا، منداڵێکی گەنمڕەنگی وریا دەرکەکەی کردەوە، و بەرەو ژووری مامۆستای بردین.. ئەوەی لامان چاوەڕوان نەکراوبوو لاوی مامۆستا بوو!! لاوێك لەدەورو بەری چل ساڵیدا دەبوو، رووخۆش، پۆشتە، پاك و تەمیز، بەچەند وشەیەکی جوان و قەشەنگ بەخێرهاتنی پێگوتین و فەرمووی لێکردین..

هەستمان بەئاسوودەیی دەکرد، بەگوێی سۆزانمدا چپاند و گوتم: ئێستاش ترست ماوە؟

گوتی: نەخێر بەڵکو زۆر ئاسوودەم!

پاشان لەبارەی ئەوینی خۆم و سۆزانەوە بۆم باسکرد و گوتم: ئەمە دوو ساڵە ئێمە دڵمان پێکەوە بەستراوە، و یەکترمان خۆش ئەوێ، و ئێستاش بۆلای بەڕێزتان هاتووین تا شایەتمانی فێربکەن وموسڵمان ببێ، بۆ ئەوەی بتوانم مارەی ببڕم و بیگوێزمەوە، ئێستاش تکام لەبەڕێزتان ئەوەیە فێری بکەن چۆن موسڵمان ببێ، و بەڵگەنامەی موسڵمانبوونیشی بۆ دادگا پێ بدەن..

مامۆستا بزەیەك گرتی و گوتی: کوڕی خۆم! تەنیا شایەتمان بەس نییە..

گوتم: ئەی چۆن؟

گوتی: مرۆڤ بە ئەنجامدانی چەند کردەوەیەك، یا وتنی چەند وشەیەك، نابێتە موسڵمان!چونکە ئیسلام بریتییە لە عەقیدەو بیبیر وباوەڕ، ئەمەی وت و ئیتر بێدەنگ بوو.. وەك ئەوە نەیەوەێ زیاد لە پێویست قسە بکات.. ئەم سیفەتەی زیاتر سەرنجی راکێشام، چونکە زۆر رقم لەوانە بوو کە بۆ هەلێك دەگەڕێن تا چی لە هەگبەکەیاندایە هەڵی برێژن، و بە حساب زانایی خۆیان دەربخەن!!

من بۆ ئەنجامدانی کارێك هاتووم دەبێ باش حاڵی ببم، بۆیە گوتم: کەوابوو؟؟

زۆر لەسەرخۆ و بەئارامی و بزەیەکەوە گوتی: کوڕی خۆم! زۆر خۆشحاڵ بووم یارمەتیت بدەم، بەڵام لەبارەی ئاینەوە من لێپرسراوم، لەبەر ئەوە ناتوانم ئیسلامی بەشێوەی تویکل و بێ ناوەرۆك پێ رابگەیەنم..

زۆرم پێ سەیر بوو کەپێی دەگوتم: کوڕم! چونکە مامۆستا لەتەمەنا زۆر لەمن گەورەتر نەبوو!! ئینجا گوتم: ئەمە کار ئاسانکردنێکە بۆ ئێمە، و هیچ زیانێکیش لە تۆ ناکەوێت!!

ئەوی جێی سەرنج راکێشان بوو مامۆستا رووی گرژ نەکرد، و پشتی تێ نەکردم.. زۆر لەسەر خۆو بەسۆزەوە گوتی: ئەگەر پەیوەندی بە تایبەتمەندی خۆمەوە بوایە بەپێی توانا یارمەتیم دەدان و کارەکەم بۆ ئاسان دەکردن، بەڵام ئەمە پەیوەندی بە ئاینەوە هەیە، و منیش لەو بارەوە لێپرسراوم..

گوتم: خۆ ئەمە دانیشتنێکی تایبەتە و کەس پێمان نازانێ، ئێمەش لای کەس باسی ناکەین، ئیتر بۆ دەترسی؟ بەڵکو بۆمان راپەڕێنیت!!

مامۆستا لەم هەتەری و قیرسیچمەییەی من لێوەلەرەی پێکەوت، بەڵام ددانی بەخۆیا گرت، و تووڕەییەکەی نەدرکاند، گوتی: من لەخەڵکی ناترسم، من لەخوا دەترسم، لەبەرامبەر هیچ کەسێکەوە بەرپرسیار نیم، تەنیا لەبەرامبەر خواوە بەرپرسیارم، و لەبەرامبەر ئەم ئاینەوە کەمن بوومەتە هەڵَگرو گەیەنەری، چونکە وەرگرتن و گەیاندنی ئەم ئاینە بە شێوەیەکی راست و تەواو سپاردەیە و خیانەتیش لە سپاردە گەورەترین تاوانە..

وتەکانی مامۆستا خۆیان بۆناو بییر و هۆشم دەکوتا، و لەتەك هەست و سۆزما تێکەڵ دەبوون، لەگەڵ ئەوەدا هەستم دەکرد لە داواکردنەکەما زۆر هەتەری(إصرار)م دەکرد، ناهەقیشم نەبوو چونکە دەمویست بە خێرایی کارەکەمان تەواو ببێ، بۆیە خۆم بۆ نەگیرا و گوتم: کەوابوو چیت لێمان دەوێ؟!

بەساردییەکەوە گوتی: من هیچم لێتان ناوێ، تۆ دەتەوێ من شایەتی ئەوەبدەم کە دەزگیرانەکەت موسڵمان بووە، و موسوڵمان بوونەکەشی بریتی بێت، لەگوتنی چەند وشەیەکی کرچ وکاڵ، یاباشتر بڵێین: قاپلۆخێکی بێ ناوەرۆك، ومنیش دان بە موسوڵمانبوونی وادا نانێم، تا شارەزاییەکی وا پەیدا نەکات کە خۆی بڕوای بە موسوڵمانبوونی خۆی هەبێ.

قسەکانی بەجێ بوون، ئینجا تێگەیشتم کە مەبەستی چییە، بەو خۆگری و لەسەرخۆییەی نرخی لای من گەلێك زیاتر بوو. بەڵام بەداخەوە دەڵێم کە من زۆر درێژدادڕ بووم، و لەو دانیشتنەماندا هەر لەسەر داوای خۆم سووربووم، دەمویست جارێکی تر دووبارەی بکەمەوەو تکای لێ بکەم بەڵکو کارەکەمان بۆ ئاسان بکات، چونکە خەمی سۆزانم هەبوو، لەدڵی خۆما دەمگوت: سۆزان ناتوانێ لەبارەی ئیسلامەوە هیچ حاڵیببێ، ئاخر منێکی بەچکە موسوڵمان و لەناو خێزانێکی موسوڵمانا پەروەدەکراو هیچ لەئیسلام حاڵی بووم تا ئەو لێی حاڵی ببێ؟!

بەڵام کە سۆزان زانی من دەمەوێ واز لەداواکەم نەهێنم، ئاوڕێکی لێدامەوەو گوتی: فەرەیدوون! مامۆستا لەسەر حەقەو قسەکەشی رەوایە، تکات لێدەکەم لەوبارەوە ئیتر هیچ مەڵێ.. بەراستی من بەچاوێکی رێزەوە سەیری واقیعییەتی مامۆستا دەکەم، ئەو دەیەوێت سپاردەکەی خۆی بەشێویەکی رێکوپێك بگەیەنێت، کەوابوو بابەوجۆرەبێ کە خۆی پێی خۆشەو ویژدانی پێی ئەحەوێتەوە..

مامۆستا بەقسەکانی سۆزان زۆر شادمان بوو، چونکە ئەویش لەمەبەستەکەی حاڵی ببوو.

منیش بەشەرمێکەوە داوای لێبوردنم لە مامۆستا کرد و گوتم: فەرموو مامۆستا، بەڕێزت چی بەپێویست دەزانی با وا بکەین..

ئینجا گوتی: کوڕی خۆم! مرۆڤ پێویستییەکی تەواوی بەئاین هەیە، و هیچ شتێکی تریش جگە لەئاین ناتوانێ ئەو پێویستییە لەناو بەرێ.. ئەمەش واقیعێکە و ملەجووڕەی لێناکرێ..

منیش هەڵم دایەو گوتم: بۆچ؟

گوتی: چونکە ئادەمزاد بەپێی سروشتی خۆی ئارەزوومەندی ئاسوودەییە و ئاسوودەییش بێ بەختەوەری بەدیناپەت، کەوابوو مرۆڤ ئارەزومەندی بەختەوەرییە، و بەختەوەریش تەواو نابێت تا هەموو هەستێك وەك سۆز، و بیبرکردنەوە.. تاد بەختەوەر نەبن، وە ئاینیش تەنیا رێبازێکە بتوانێ بەختەوەری سۆز و بیرکردنەوە و ئەوشتانەی تریش بگرێتە ئەستۆ.. ئەویش بەهۆی ئەو گونجاوییەی کە لەیاساو دەستوور وبەرنامە پەروەردەییەکانیا هەیە..

گوتم: تۆ فەرمووت: بۆ بەدیهێنانی بەختەوەری هیچ شتێ ناتوانێ جێی ئاین بگرێتەوە، ئایا لەزانیاری و پێشکەوتنی زانیاریدا ئەو بەختەوەرییە بەدەست نایەت؟ ئەوەتە چەندەها شتی پێشکەش کردووین کە بوونەتە هۆی ئاسوودەیی خەڵکی و لەراستیشدا ناز و نیعمەتن..

گوتی: ئەگەر ئادەمزاد بیەوێ واز لەئاین بێنێ و لەبیاتی ئەو دەست بە زانیارییەوە بگرێ، یابیەوێ لە پەنای زانیاریدا بەختەوەری ونبووی خۆی بدۆزیتەوە، ئەوە بەهەڵەدا چووە!! چونکە زانیاری بەتەنیا ناتوانێ بەختەوەری راستەقینەی بۆ بەدی بهێنێت، هەرچەند بەهۆی تەکنۆلۆژیاوە هۆیەکانی ئاسوودەیی بۆ تەن و لەشی ئادەمیزاد پێشکەش کردووە، بۆنموونە: مرۆڤ لەماوەی چەند سەعاتێکدا بەهۆی فرۆکەوە ئەم پەڕەو پەڕی جیهان دەکات، یا لەرێی رادیۆوە هەواڵ و دەنگوباسی دوورترین دانیشتوانی ئەم جیهانە دەبیستێ، یابەهۆی تەلەفزیۆنەوە لەناوماڵی خۆیا دانیشتووە و ناومانگ دەبینێ..

بەڵام نەیتوانیوە بەختەوەری تەواوی بۆ بەدی بهێنێت.. چونکە نەیتوانیوە ترس نەهێڵێ، بگرە زانیاری بەبێ ئاین بووەتە هۆی ترساندن، ئەوەتە هەموو ئەوروپای رۆژهەڵاتی وسۆڤیات( ) لەگەڵ ئەوروپای رۆژئاوایی وئەمریکادا یەك لەترسی یەك ئۆقرەیان نییە، هەریەك لەوان ترسی ئەوەی هەیە لەناکاوا بدرێتە بەر چەکە دەتۆمی و کۆکوژەکان و وبوونیان لەسەر نەخشەدا بسرێتەوە، بێگومان لەمێژووی نوێدا خوێندووتەوە کە هەردوو شارەکەی یابان بەهۆی دوو بۆمبای دەتۆمەوە چۆن وێران کران و تیاچوون؟ تەنیا لە(هیرۆشیما)دا بەو بۆمبایە شەست هەزار کەس کوژرا، و سەد هەزار کەسیش گۆج و ئیفلیج بوون!! با چل هەزار قوربانی شاری نەگەزاکی بوەستێ کە بەهۆی ئەو بۆمبایەوە درووست بوو..

سرۆشتی مرۆڤ وا دروست کراوە بەزوڵم و ستەم قایل نییە، ئایا دەزانی ئەو زانیارییەی ئاین ئاراستەی نەکات چ ستەمێکی پێ دەکرێت؟! زانیارییەك ئاینی لەتەکا نەبێ ناتوانێ ئەوخراپانە لابەرێ کە دژی سروشتی مرۆڤن ..

بۆ نموونە: ئایا زانیاری باشترین کەرەسەی نەخستۆتە بەردەست زایۆنییەکانەوە بۆچەوسانەوەی گەلی فەلەستینی؟ یا زۆرداره کۆنە ئینگلیزەکانی خواروی ئەفریقا بۆ رەشپێستەکان؟ چاوەکەم! کاتێ زانیاری ئاینی لەتەکا نەبوو، زیانی زۆر لەقازانجی زۆرتر دەبێ، چونکە بەرهەمەکانی زانیاری مرۆڤ ئاراستەی دەکات، بەوجۆرەی کەخۆی دەیەوێ وئارەزووی لێیە، مرۆڤیش لایەنی

www.penjweny.org

خیرَو شەڕی تیایە، ئەگەر مرۆڤ وازی لە ئاین هێنا، ئەوا لایەنی شەڕ بەسەریا زاڵ دەبێ، و ئاسوودەیی ناهێڵێ، چونکە فڕۆکە هەروەك کەرەسەیەکە بۆ گواستنەوەی مرۆڤ و دەیحەوێنێتەوە، کەرەسەیەکیشە بۆ هەڵگرتنی مووشەك و بۆمبا و چەندەها شارو ئاوایی پێ وێران دەکرێ، دەتۆم هەروەك بۆنەهێشتنی چەندان نەخۆشی بەکار دەهێنرێ، و چەندان مەکینەی کارەبایی پێ دەخرێتە گەر، دەشبێتە هۆی کوشتن و گۆج و ئیفلیجکردنی یەدان هەزار کەس و وێرانکردنی دەیان شار و وڵات!!

تەلەفزیۆن هەروەك باشترین دەزگایە بۆ راگەیاندنی شتی جوان وبەسوود و گونجاو، دەشبێتە ئامێرێکی کوشندە بۆ سەرلێشێواندنی خەڵکی وسەرگەردان کردنیان، باروت هەروەك بۆ چاکردنی رێگاوبان بەکار دەهێنرێت، بۆ لەناوبردنی هەزاران منداڵ و پیرو کەسانی بێتاوانیش بەکاردەهێنرێ.. جا ئیتر هەموو ئەو شتانەی تریش کەبەرهەمی زانیارین بەو پێیە بیان پێوە.. ئایا ئەگەر ئێمە واز لەئاین بێنین، زانیاری و بەرهەمەکانی بەختەوەرمان دەکەن؟

گوتم: من تا ئێستا ئەم وردەکاریەم بۆ زانیاری نەکردووە، قسەکانی ئێوەش پەسەندن و بەڵگەی واقیع پشتگیریانە، و دەیسەلمێنن کە زانیاری ناتوانێ جێی ئاین بگرێتەوە..

گوتی: ئەوا سەڵماندمان کە زانیاری بەتەنیا ناتوانێ ئاسودەیی و بەختەوەری بۆ مرۆڤ بەدی بێنێ، بەڵام لەهەموو بارو دۆخێکدا مرۆڤ هەوڵ بۆ بەدەستهێنانی ئاسوودەیی دەدات، چونکە ئارەزومەندیەتی..

گوتم: ئەی پەروەردەی ساخ و پاڵفتەکردنی دەروونی ناتوانێ ئەو ئاواتەی ئادەمزاد بەدیبێنێ؟

گوتی: ئەو پەروەردە دروستە، و ئەو پاڵفتە دەروونییەی تۆ باسی دەکەیت پێویستی بە پەروەردەکەر هەیە، ئەو پەروەردەکەرەش پێویستی بەپەروەردەکەری تر هەیە، تا دەڕوات، چونکە پەروەردە لەسفرەوە دەست پێناکات، و سفریش ژمارە دروست ناکات، لەبەر ئەوە ئادەمزاد بەبێ ئاین ئاسوودەیی وبەختەوەری دەست ناکەوێت، بۆیە پێویستی بەردەوامی بەئاین هەیە، ئەو ئاینەی کەلەسەر بنچینەیەکی پتەوەوە بەختەوەری بۆ ئامادە دەکات، ئەو بنچینەیەش ملکەچی گۆڕان و لادان نییە..

لێرەدا مامۆستا بێدەنگ بوو، ئێمەش بیدەنگ بووین، وتەکانی مامۆستا کەمەند کێشی کردبووین، و بەتەواوی سەرنجی راکێشابووین، بۆیە پاش ماوەیەك بێدەنگی من گوتم: مامۆستا بۆ بێدەنگ بووی؟ وا بزانم ماندوومان کردیت، و زیاد لە پێویست کاتمان گرتیت؟!

گوتی: نەخێر، بەڵام ویستم بوارێکتان بۆ پشوودان بدەمێ، تا رای خۆتان لەبارەی قسەکانی منەوە دەر ببڕن. ئاورِم بەلای سۆزانا دایەوە تا ڕای وەربگرم، ئەویش گوتی: من بەتەواوی لەگەڵ قسەکانیا گونجاوم و لەوبارەوە هێچ قسەیەکم نییە.

گوتم: منیش هیچ قسەیەکم نییە، کەوابوو فەرموو قسەکانت تەواو بکە..

گوتی: ئێستا زانیمان مرۆڤ پێویستی بە ئاین هەیە و ئاینیش بەبێ پێغەمبەران نابێت، کەوابوو ئادەمیزاد پێویستی بە پێغەمەران و پەیامی ئاسمانی هەیە.. ئەوە ماوە بزانین کە ئایا ئەو ئاین و پەیامە ئاسمانیە چییە و کامەیە کە ئاسوودەیی بۆ مرۆڤ بەدی دێنێ؟

گوتم: بەڵێ، ئێمەش دەپرسین: ئەو ئاینە کامەیە و دەبێ چۆن بێ؟

گوتی: ئەو ئاینەی کە بەختەوەری و ئاسوودەیی پێشکەش دەکات دەبێ ئەم مەرجانەی تیا هەبێت:

یەکەم: دەبێ لەگەڵ سروشتی مرۆڤدا بگونجێ..

دووەم: لەتەك بییرو ژیریدا بگونجێ و شتی وای تیا نەبێ کە بەهیچ جۆرێ عەقل نەیسەلمێنێ..

سێیەم: ئەو رەوشتانەی پێشکەشی دەکات، بۆ دروستکردنی مرۆڤی سوود بەخش بگونجێ ..

چوارەم: کەرەسەی روونکردنەوەی تیابێت، واتە: سەرمەشق و چاولێکراو پێشکەش بکات، تا بەرنامەکانی دەرکەوێ کە واقیعین و خەیاڵی نین..

ئیسلامیش ئەو ئاینەیە کە ئەو مەرجانەی تیا هاتۆتە دی، مامۆستا ئەم قسەیەی کرد و بێدەنگ بوو.

منیش گوتم: چۆن دەتوانین بیسەلمێنین کە ئیسلام ئەو مەرجانەی تیا هاتۆتە دی؟!

www.penjweny.org

مامۆستا ورده کۆکەیەکی بۆ کردو گوتی: منیش ئەمویست هەر ئەوە بۆ سۆزان باس بکەم، و ئەوەش کاتێکی دوور و درێژی ئەوێ، ئایا ئێوە ئەو کاتەتان هەیە؟!

کەسەیرێکی سەعاتەکەم کرد دیتم دەی شەوە! بەدرێژایی پرسیارەکانی من و وەڵامەکانی مامۆستا بییری ئەوەم نەبوو سەیری سەعات بکەم، کە ئەمەش پێچەوانەی عادەت و باوی خۆم بوو!! دەبوا سەعاتێك زووتر هەستابایین، تا پێش ئەوەی دەرکە دابخرێ سۆزان بگاتەوە خەوگا(بەشی ناوخۆیی)یەکەی خۆی.. بۆیە ناچار بووین دانیشتنەکەمان بۆ کاتێکی تر دوابخەین، هەستاین و ماڵئاواییمان لە مامۆستا کرد..

هەوای کاتی هاتنە دەرەوەمان زۆر لەهەوای کاتی هاتنمان جیاوازبوو، کاتێ هاتین خواخوامان بوو زوو کارەکەمان تەواو ببێ و بێینە دەرەوە، بەڵام کاتێ هاتینە دەرەوە ئارەزومەندی چاو پێکەوتنەوەی مامۆستا بووین..

کەلەماڵی مامۆستا هاتینەدەر و ماوەیەك ڕۆیشتین و لەشەقامەکە لامان کردەوە هەستمان کرد یەکێك شوێنمان کەوتووە، بەڵام چونکە دووربوو نەمانتوانی بیناسین.. تا ئەندازێك سۆزان پێی تێکچوو، لەوە دەترسا (مونیر) بێ، ئەو کوڕەی کە هاوەڵی زانکۆی بووە و گیرۆدەی ئەوینی ئەم ببوو.

من هەوڵم دا ترس و گومان لەدڵیا بڕەوێنمەوە و دڵنیای بکەم، بەڵام بێسوود بوو ئەو هەر لەدڵەوە دەترسا..

ماوەیەك ڕۆیشتین شەودرەنگ بوو، شەقامەکان چۆڵ بوون، ئارامی باڵی بەسەر شاردا کێشابوو، مانگەشەو دەتریفایەوە.. ئەم دیمەنە هەموو شتێکی لەبییر بردینەوە، تەنانەت شوێنکەوتنی بازەڵە(فزوولی)ە کەشمان لەیاد نەما بوو..

دەستمان بەدەستی یەکەوە گرتبوو، بەدەمەتەقێ و لەسەر خۆ ئەڕۆیشتین، تاگەیشتینە خەوگای کچان، سەعات بوو بە یانزەی شەو!!

قاپی داخراوە، قوتابیان نوستوون، تاریکی باڵی بەسەر ژوورەکانا کێشاوە، ناتوانین لەقاپی بدەین، چونکە دنیا کش وماتە، و لەوکاتە درەنگەشدا لە قاپی دان قەدەغەیە..

ماوەیەك لەبەر دەرکە راوەستاین، سەرمان لێشێوابوو، نەماندەزانی چی بکەین؟ هەڵوێستەکەمان خۆزگەی پێ نەدەخوازرا، پاش ماوەیەك دۆش دامان گوتم: سۆزان! دەبێ چارێ بۆخۆمان بدۆزینەوە، تادێ شەو درەنگتر دەبێ، خۆ نایشکرێ تابەیانی لێرەدا بوەستین، بریا سەعاتێك زووتر هەستابایین!!

پەرچی دامەوەو گوتی: وەنەبێ ئێمە لەوێ یاریمان کردبێ، پێویستی ئێمەی بۆئەوێ برد، و پێویستییەکەشمان داوای مانەوی دەکرد.. زیاد لەوە من هەست دەکەم ئەو سوودەی لەوێ دەستمان کەوتووە، قەرەبووی ئەم هەڵوێستە ناخۆشەی بۆ کردووینەتەوە، خۆ ئەگەر من ترسی ئەوەم نەبوایە مونیر شوێنمان کەوتووە و چاودێریمان دەکات، و لەوانەیە چەندان تەگەرە لەرێمانا دروست بکات، بەهیچ جۆرێ دەربایس نەدەهاتم..

ئەوی راستیبێ ئەم قسانەی سۆزانم گەلێك پێخۆش بوو، منیش ئەو هەستەی ئەوم لەخۆما بەدی دەکرد، بەڵام لەبارەی دواکەوتنی سۆزانەوە من خۆم بە لێپرسراو دەزانی، ئەم هەستەش زیاتر منی دڵگران کردبوو، بەڵام خۆم تێك نەدا و پشتگیری قسەکانیم کرد، هەرچۆن بوو هەوڵم دا ترسی لێدوور بخەمەوە..

ئینجا پێم گوت: وەرە بابڕۆین بۆ خانوە بچکۆلەکەی من، لەبەر ئەوەی چارێکی تر نەبوو، دەستی بەرووەمەوە نەنا، پێکەوە بەرەو خانووەکەی من رۆیشتین. لەو کاتەدا کەقاپیەکەم دەکردەوە هەستم کرد یەکێك بەشوێنمانەوەیە، پێم وابوو سۆزان هەستی پێنەکرد، چونکە نیشانەی سەخڵەتی لێدەر نەدەکەوت.

کە رۆیشتینە ژوورەوە شڵەژاو بەشەرمێکەوە گوتی: فەرەیدون! من لەکوێدا بخەوم؟

گوتم: چۆنت ئارەزووە و کوێت پێخۆشە لەویا بخەوە..

گوتی: من لەهۆڵەکەدا دەخەوم، و تۆش لە ژوورەکەی خۆتدا بنوو..

کەمێك بێدەنگ بووم و پاشان گوتم: نا ، من لەهۆڵەکەدا ەنووم، و تۆش لە ژوورەکەی مندا بخەوە..

# # #

www.penjweny.org

3

بۆ سبەینێ چاوم بەناو قوتابییە کچەکاندا ئەگێڕا، تا سۆزان ببینم، یەکێ لەقوتابیە تازەکان هاتە پێشەوەو نامەیەکی دایە دەستم و خۆیکرد بەناو قوتابییەکانی ترا و لێم ونبوو..

بەنامەکە دڵخۆش نەبووم، رۆیشتمە کەنارێکەوە و نامەکەم کردەوە، دیتم نووسراوە: وادەزانن ناتوانم ئەو کۆشکەتان تێکبدەم کەلەسەر کەلاوەی کۆشکی وێرانکراوی هیوای منا دروستتان کردووە؟ هەرکارێکم بوێت دەتوانم ئەنجامی بدەم، جابۆیە داوات لێدەکەم وازی لێبێنەو لێی دووربکەوە، یا هەرکارێکم لەدەستهات ئەنجامی دەدەم.. یەکەم کاریشم ئەوەیە کەس وکاری سۆزان ئاگادار دەکەمەوە کە: لەگەڵ موسڵمانێکی سەرسەریدا رێکەوتووە و شەوانە لەماڵێکی چۆڵا پێکەوە ئەژین!!

زۆر شپرزە بووم، لاقم ئەلەرزی، خەمی سۆزانم بوو، ناچار وازم لەگەڕان هێنا، لە کەنارێکەوە دانیشتم بۆ بییرکردنەوە، بەوهیوایەی چارەسەرێکی بۆ بدۆزمەوە.. باشە دەبێ چیبکەم؟ ئایا دەتوانم دەستبەرداری سۆزان ببم و وازی لێبێنم؟ خۆ ژین و ژیانم بریتییە لەو، بۆچ دەتوانم بێگیان بژیم؟ من پێم خۆش نەبووە و نییە پچوکترین ئازاری پێبگات، بەڵام من دەبمە هۆی چەرمەسەرێ و ناڕەحەتی بۆی!!

دەبێ کارێکیوا بکەم هیچ ئازارێکی پێنەگات، نابێ کەلینێك بێڵمەوە مونیری چەپەڵ لەوکەلینەوە بەمەبەستی گڵاوی خۆی بگات، بۆ ئەم کارەش باشترین چارە ئەوەیە لەنزیکترین کاتا مارەی ببڕم و دەستی لێ ببزوێنمەوە..

لەهەمان کاتا سۆزان لەم نامەیە ئاگادار ناکەمەوە، و داوای دەستوبردیش لەمامۆستا دەکەم، بەڵکو کارەکەمان بۆ رابپەڕێنێ، تا مونیر دەستی خۆی نەوەشاندووە، چونکە ئەگەر بەشێوەیەکی رەسمی مارەم بڕی ئیتر کەسوکارەکە یشی ناتوانن کۆشکی هیوام بڕوخێنن..

ماوەیەك بوو كاتی پشوو كۆتایی هاتبوو، منیش نامەكەم شاردەوە، نامەو خاوەن نامەم لەبییر خۆم بردەوە و رۆیشتمە ژوورەوە..

پاش دەرسەكە سۆزانم دی، بینیم تێكچووە، رەنگی هەڵبزركاوە، لەوانەیە لێپرسراوی خەوگا لەسەر دواكەوتنەكەی دوێنێ سەرزەنشتی كردبێت كە بۆچ شەو نەهاتۆتەوە؟!

منیش دەستم بەدڵدانەوەی كرد و پێم گوت: ئەمڕۆ ئێوارەكەی دەچین بۆلای مامۆستا و بۆ سبەینێش بەشێوەیەكی رەسمی كارەكەمان تەواو دەكەین، و ماندوومان ئەحەسێتەوە.. ئەویش سەرێكی بادا و بەگومانێكەوە گوتی: گیانەكەم! هەرگیز لەو بڕوایەدانیم بەسبەی و دووسبەی تەواو ببێت..

گوتم: هیوادارم تەواو ببێت.. منیش بەهەموو توانەیەكمەوە پەلە دەكەم بۆ تەواوبوونی..

بەسەرزەنشێكەوە گوتی: نا. نا. فەرەیدوون! پەلە لەمامۆستا نەكەیت، ئەوەت لەیادبێت، ئێمە پێویستیمان بەو هەیە، ئەویش چی بەراست بزانێ وا دەكات..

گوتم: بەهەرحاڵ بزانیین چۆن دەبێ؟!

گوتی: منیش ئەڵێم بزانیین چۆن دەبێ، بەڵام هەڵەشەیی نەكەیت..

گوتم: باشە.. بەڵام پێش سەعات پێنج خۆت ئامادە بكە دێم بەشوێنتا، بەڵكو بۆ پێنج لەوێ بین..

# # #

4

دەماو دەمی عەسر رۆیشتم بۆلای و لەبەردەرکە چاوەڕوانی منی دەکرد، رەنگی گۆڕابوو، کاتێ دەستم گرت وەك بەفر سارد بوو، کەوتمە گومانەوەو پرسیارم لێکرد: خۆشەویستم ! ئەوە چیتە؟ تکات لێدەکەم پێم بڵێ، حاڵت لەتەواو ناچێت!!

بزەیەکی گرت و گوتی: هیچ.. هیچم نییە!!

کەسەرنجی دووچاویم ئەدا، ئەو دووچاوەی کە لەروونیدا دەدرەوشانەوە و ئێستاش رەنگە مرواریییەکەیان گۆڕاوەو لێڵ بووە،و بەهۆی شەو نخوونیی و گریانەوە خوێنیان تێزاوە ئۆقرەم لێ دەبڕاو ئازارم پێ ئەگەیشت، گوتم: سۆزان گیان! بەهەڵەمدا مەبە، بۆ لەمن شت دەشاریتەوە؟! بۆ بێمن ئازار بچێژیت؟ خۆ ئێمە یەك دڵ ویەك گیانین!!

گوتی: بەڵێ، تۆ ژین و ژیانمی، هیوا و ئاواتمی، بەڵام هیچ شتێکم نییە!!

گوتم: لێڵبوونی چاوەکانت، کاڵبوونەوەی گۆناکانت، پێچەوانەی گوتەکانتن..

گوتی: تکات لێدەکەم وامان لێمەکە دوا بکەوین، بابڕۆین تا کاتمان لە کیس نەچووە، جگە لەرۆیشتن لەتەکیا چارێکی ترم نەبوو.. بەڵام شەپۆلەکانی دەریای بیرکردنەوە تاوێ بەلای راستا و تاوێ بەلای چەپا دەیبردم.. لەوەش دەترسام ئەو نامەیەی بۆمن هاتبوو بۆ ئەویش رۆیشتبێ.. لەرێدا هەوڵم ئەدا قسەیەکی وای بۆ بکەم خەم وپەژارەی نەمێنێ و دڵئاسوودە ببێت.. تائەندازێك سەرکەگوتم، لەرواڵەتا خۆی واپیشان ئەدا بێخەمە!! بەڵام هەر شوێنەواری ئازاری پێوە دیاربوو!!

بەڵێ گەیشتین و لەدەرکەمان دا، قاپییان بۆکردینەوە و رۆیشتینە ژوورەکەی مامۆستاوە.. ئەم جارەیان هەستمان بەجۆرە ئازادییەك دەکرد، کە جاری پێشوو نەمان بوو..

مامۆستا بەخێرهاتنێکی گەرمی کردین، و پاش ماوەیەك دانیشتن گوتم: مامۆستا گیان! ئەمڕۆ ئەمانەوێ کەمێ زووتر بگەڕێینەوە، چونکە دوێنێ بەهۆی ئەو دواکەوتنەوە هەندێ نارەحەتیمان بۆ بەدیهات..

مامۆستاش گوتی: بەراستی زۆرم پێناخۆشە کە من بوومەتە هۆی ئەو دواکەوتنەتان..

منیش زۆر سوپاسم کرد و گوتم: تاوانی ئێوە نەبووە، بەڵکو خۆمان کاتمان لەبیر چووبوو، چونکە قسەکانی ئێوەمان لا خۆش و سەرنج راکێش بوو.. بەهەر حاڵ ئەوەی روویدا زۆر گرنگ نییە..

مامۆستا زەردەیك گرتیەو گوتی: تا ماندووبوون نەبێ، واتای پشوو نازانرێ، تا تەنگانەش نەبێ تامی خۆشی و فەرحانی ناچێژرێ، وا نییە؟!

گوتم: بەڵێ، لەوانەیە..

گوتی: تۆ ئەڵێیت لەوانەیە، وەك ئەوە لەقسەکە دڵنیا نەبیت!! بەڵام لەژیانی خۆتا رێنەکەوتووە پاش ماندووبوونێکی زۆر پەرداخێ ئاوی ساردت خواردبێتەوە، و پاش نەمانی تینوویەتییەکەت پەرداخێکی تر ئاوت خواردبێتەوە؟! ئایا تام و چێژی ئەو دوو پەرداخە ئاوانە وەك یەك بوون؟

ئایا رێنەکەوتووە لەمانگی هەشتا بە ناوچەیەکی بێدارو درەخت و بێسێبەرا ماوەیەك بەرێدا رۆیشتبیت، و پاشان گەیشتبیتە سیبەرێك و لەگەرمای گەزندەی خۆر رزگارت بووبێ و لەسایەیا حەسابیتەوە؟ ئایا تام وچێژی ئەو سیبەرە وەك ئەو سیبەرە وایە کە لەماڵەوە بێگرەی گەرما لەسایەیا دانیشی؟!

ئەوکەسەی ماوەیەکی زۆرنەخۆش دەبێ و لەناو جێدا دەکەوێ و توانای هاتوو چووی نابێ، و پاشان خوا چاکی دەکاتەوە، ئایا هەستکردنی بەنازو نیعمەتی لەشساغی ئێستاو پێش نەخۆش کەوتنەکەی چون یەکە؟! هەتا دووایی...

منیش بەدڵ گوێم بۆ گرتبوو، هەر نموونەیەك لەو نموونانەی ئەو باسی دەکردن کتومت لەگەڵ واقیعی منا دەگونجان و وەك یەك بوون، بۆیە بەقەناعەتی تەواوەوە گوتم: بەڵێ، قسەکانت دروست و تەواون..

گوتی: لەبەر ئەوە هەندێ کێشەو ماندووبون، بگرە سوێری وتاڵیش لەقازانجی ئێمەی ئادەمزادن، و بوونی هەستکردن - بەئازار و ماندوبون و ناخۆشی — لە دەروونمانا نیعمەتێکی گەورەی خواییە، و دەبێ سۆپاسی خوای لەسەر بکەین..

دوابەدوای ئەو منیش بێ پەروا گوتم: سوپاس بۆ خوا..

مامۆستا گوتی: با لەو شوێنەوە دەست پێ بکەین کە دوێنێ تیایا وەستاین..

گوتم: فەرموو..

گوتی: دوێنێ باسی ئەوەمان کرد کە: ئادەمزاد پێویستی بە ئاین هەیە.. ئەو ئاینەی سوودبەخش بێ و بگونجێ بۆ هەموو بوارێکی ژیان، و لەگەڵ سروشتی مرۆڤا بگونجێ، و لەگەڵ ژیریيا دەست لەمل بێ، و بۆ دروستکردنی مرۆڤی بەسوودیش چەندەها رەوشتی بەرز بەنموونەوە پێشکەش بکات، تا چاویان لێبکرێ، و پیشانیشی بدات کە رێبازەکە رێبازێکی واقیعییە نەك خەیاڵی..

گوتمان: ئاینی ئیسلام بەزیادەوە ئەم مەرجانەی تیا هاتۆتە دی.. و پەیامی ئیسلامیش کە خوا بەموحەممەد پێغەمبەردا - دروودی خوای لەسەربێ — بۆ دانیشتوانی سەرزەوی ناردووە، داوای شتێکی وای لەئادەمزاد نەکردوە کە لەتەك سروشتیا نەگونجێ..

بۆ نموونە: ئیسلام داوای باوەڕ بەنادیار(غیب) دەکات، و یەکێك لەوانەی کەنادیار(غیب)ە بوونی خودایە، باوەڕ بەبوونی خوا بەتەواوی لەتەك سروشتی ئادەمزادایە، چونکە هەر ئادەمزادێك لەگەڵ جیاوازی بییرو باوەڕ وئارەزوودا هەمیشە هەست بەبوونی هێزێك لەدەرەوەی بازنەی بیستن وبینینی خویا دەکات، و لەکاتی لێقەومان و تەنگانەدا پەنای پێدەبات..

بۆ نموونە: ئەو رێبوارەی سوار فڕۆکە بووە و فڕۆکەش ئەندازێکی یەجگار زۆر بەرزبووتەوە، و پاش هەندێ باڵەتەپەو لاربوونەوە بەملاولادا فڕۆکەوان رێبوارەکان ئاگادار دەکاتەوە کە ناتەواوییەك لەفڕۆکەکەدا پەیدا بووە و ناتوانین بەسەریا زاڵ ببین، یاچارەسەری بکەین، ئێوەش پشتێنی ئەمان ببەستن، بەڵکو بەشێوەیەکی ناچاری بنشینەوە، ئالەم کاتەدا هەرکەسە هەوڵ دەدات بەپێی توانا رێی رزگاری بگرێتە بەر، ئەی ئەو رێبوارەی کەهیچ هەوڵێکی لەدەست نایەت و

سەقەتە چی دەکات؟ وە دەیشزانێ مردن لەرەگی پەنا گوێی نزیکترە؟..ئایا هیوا بڕاوەبێ؟ نەخێر.. بەڵکو هیوای بەمانەوە هەیە، بەڵام لەکوێ و لەچ ڕێگایەکەوە، خۆ هەموو دەرێکی ماددی لێداخراوە؟

بێگومان چاوەڕوانە دەستێك لە غەیبەوە رزگاری بکات، چونکە باوەڕی بەهێزێك هەیە کە لەهەموو هێزێك باڵا دەست تر و بەتوانا ترە، و تەنیا ئەو دەتوانێ رزگاری بکات.. ئەم باوەڕ بەغەیبە لە موسڵمان و ناموسڵمانا هەیە..

نموونەیەکی تر: ئەودایکەی منداڵێکی تاقانەی هەیە و نەخۆشییەکی سەختی پیا پێچراوەو پزیشك نەماوە سەری لێنەدا، بەڵام چارەسەری نەخۆشیەکەی بۆ نەکراوە، و جگەرگۆشەکەی چاك نابێتەوە، ئایا دەزانی ئەو دایکە هەر چاوەڕوانی چاکبوونەوەی منداڵەکەیەتی لەرێیەکی نادیارەوە، هێزێکی بەتواناتر - لەهەموو ئەو هێزانەی دەستەپاچەبوون لەچارەسەری مناڵەکەیا — چارەسەریبکات و چاکی بکاتەوە؟

یا ئەو کەشتیەوانەی کە لەناوەڕاستی ئۆقیانووسی دەتڵەسیدا بەهۆی باو بۆرانەوە شەپۆلی ناهەمواری دەریا کەشتییەکەی بەیەکا دەدات و شەپۆل بە ئەندازەی کێوێك بەرزدەبێتەوە و کەشتی هەڵدەگرێ و دایەنێتەوە وهیچ هێزێکی فریاگوزاریشی لێ نزیك نییە..

ئالەم کاتە ناهەموارەدا کەمردن بەرەوپیری هاتووە و دەستی لەهموو فریاگوزارێك بڕاوە، ودەشزانێ هێزی زانیاری و ئادەمزاد ناتوانن رزگاری بکەن، ئایا چ جۆرە هەستێکی هەیە؟

بێگومان پەنا بۆ نادیار (غەیب)دەبات و سروشتی پێی ئەڵێ: کەهێزێکی باڵا دەستر هەیە، و لەهێزی زانیاری و هەموو ئادەمزاد بەتواناترە، حەتمەن چاوەڕوانە ئەو هێزە نادیارە بیپارێزێ و رزگاری بکات..

ئەم نموونانەی باسمان کردن ئایا هەموو بەڵگەنین کەسروشتی ئادەمزاد باوەڕی بەنادیارەکان (غەیبیات) هەیە؟

ئایا ئەوانە هەموو بەڵگەنین لەسەر ئەوە کە داواکردنی باوەڕبوون بەغەیب لەلایەن ئیسلامەوە پێچەوانەی سروشتی ئادەمزاد نییە؟

هەروەك لە ئینسكلۆپیدیای لارووسدا ئەڵێ: "غەریزەی ئاینی غەریزەیەكی هاوبەشە لەنێوان هەموو رەگەزەكانی ئادەمزادا، تەنانەت ئەوانەشیان كە زۆر لەژیانی شارستانیەوە دوورن، و بگرە ئەوانەش كە ئاژەڵیانە ئەژین!! و بایەخدان بەواتای پەروەردگار- واتە: هێزێك لەبان سروشتەوە- یەكێكە لەو شتانەی كە لەناو دەروونی ئادەمزادا و لەهەموو ناوچەكانی جیهاندا هەیە "

ئارەزووی باوەڕ بەنادیار شتێكی سروشتییە و لە منداڵیشا دەبینرێت، ئەو منداڵەی پرسیار دەكات: بۆ ئەمە وایە؟ بۆچ ئەوەیان وانییە؟ هۆی چییە؟ هۆی هۆیەكەی چییە؟ بێگومان منداڵەكە بەو پرسیارانەی بۆ بەرزترین دەسەڵات دەگەڕێ، ودەیەوێ سەرچاوەكەی بزانێ.. چونكە بەپێی سروشتی سەرەتایی خۆی هەست بەبوونی سەرچاوەیەكی هێز و باڵاترین دەسەڵات دەكات.. بێئەوەی بتوانێ ئەو واتایە بە دەستەواژەیەك دەر ببڕێ..

ئابەمانەدا بۆمان روون دەبێتەوە بیری باوەڕ بە نادیار كەئەویش ماك (أصل)ی ئاینە لەسروشتی ئادەمزادا هەیە، و ئەم غەریزەیەش واتە باوەڕ بە غەیب، تەنیا باوەڕ بەخوا دەگرێتەوە بەڵام ئەم باوەڕانە لە روونی و لێڵیدا جیاوازییان هەیە.

كوری خۆم! یەكبوون و یەكیەتی ئەم بونەوەرە و پەیوەندی هەموویان پێكەوە بەڵگەیەكی ترە بۆ ئەوە كە بیردۆزەكانی ئاین لەتەك سروشتا گونجاو و لەبارن..

ئالەم كاتەدا سەیرێكی سەعاتەكەم كرد هەندێ ماوەمان مابوو، بۆیە گوتم: مەبەستت لەیەكبوون و پەیوەندی پارچەكانی ناو بوونەوەرا چییە؟

گوتی: وەڵامی ئەم پرسیارەت درێژە ئەكێشێ و تۆش بەتاڵووكەی، بۆیە وام پێباشە بۆ دانیشتنێكی تری داهاتوو هەڵی بگرین..

سەرنجێكی سۆزانم دا تا ڕای ئەویش بزانم.

گوتی: پێموایە بۆ دانیشتنی داهاتووی هەڵًبگرین..تا ئەوگۆبەندەی دوێنێمان تووش نەبێتەوە.. بەتایبەت پاش ئەوە... ئیتر بێدەنگ بوو..

گوتم: پاش ئەو چییە؟

گوتی: هیچ ئێستا کاتی باسکردنی نییە، بەڵام هەوڵ بدە بەڵکو پاش چوار شەممە کاتێکمان بۆدیاری بکات، چونکە من لەم رۆژانەدا بەهۆی ئیمتیحانەوە سەرم جەنجاڵە.

گوتم: ئەمرۆ یەك شەممەیە، واتە پاش سێ رۆژی تر کاتمان بۆ دابنێ؟

گوتی: بەڵێ..

منیش رووم لە مامۆستا کرد و داوای دیاریکردنی کاتی دانیشتنی داهاتووم لێکرد..

مامۆستا گوتی: بەداخەوە رۆژی چوارشەممە بەڵێنم هەیە و ناتوانم بتان بینم..

گوتم: باشە با رۆژی پێنج شەممە بێ..

گوتی: بەداخەوە پێنج شەممەو هەینیش کاتم نییە، بەتایبەت رۆژی هەینی کۆتایی هەفتەو رۆژی پشووە، بواری موسڵمانان بۆ پرسیارکردن زیاترە، و منیش دەبێ خۆمی بۆ ئامادەبکەم، و بۆ لەناوبردنی گیرو گرفتەکانیان چارەسەر ببینمەوە، .. لەبەر ئەوە ئینشائەڵلا سەعات چواری پاش نیوەرۆی رۆژی شەممە ئامادەی دانیشتنی داهاتوو بن..

منیش بیرم کردەوە ئەم رۆژانە هەموو بەخۆڕایی برۆن و ئێمە نەگەینە ئەنجام، زۆرم پێناخۆش بوو، بۆیە گوتم: ناتوانی تەنیا سەعاتێکمان لەو کاتانەت بۆ بڕ بدەیت؟

گوتی: ئەگەر بمتوانیایە زۆرم پێخۆشبوو، بەڵام کاتەکانم لەنێوان دەرس گوتنەوە و ئیش وکاری ترا گیراون، لەبەر ئەوە داوای لێبوردن دەکەم..

منیش بڵمە بڵمێکم کردو گوتم: هەرگیز بەخەیاڵما نەدەهات ئێوە ئەوەند خەریکی لێکۆڵینەوەبن و بەشوێن زانیاریا بگەڕێن!! من وام بەخایاڵدا دەهات زانایانی ئاینی خۆشترین گوزەران و پچوکترین دەستمایە و کەمترین لێپرساویان هەیە!!

مامۆستا بزەیەکی گرت و گوتی: بەداخەوە ئەم جۆرە بیرکردنەوەیە بووە هۆی ئەوە لە نێوان زانایانی ئاینی و رۆشنبیرانا دەربەندێکی گەورە دروست بکات.. لەگەڵ ئەوەدا کە هەردوولا بۆ

تەواوکردنی پەیامەکەیان لەژیانا پێویستیان بە یەکتر هەیە.. لەوانەیە داهاتوو ئەم راستەقینەیە باشتر دەربخات..

منیش لەناخی دەرونمەوە گوتم: هیوادارم ئاینده نەزانراوەکانی ئەمرۆمان بۆ دەربخات..

لەکاتی ماڵئاواییدا مامۆستا کتێبی (الدین)ی دکتۆر عەبدوڵلا دەڕاز و کتێبی (نشأة الدین)ی دکتۆر ئەلنەششاری داینێ و گوتی: لەماوەی ئەم چەند رۆژەدا بیخوێننەوە.. ئینشائەڵلا سودیان لێ دەبینن وکاتیشتان بەزایە ناڕوات.. خوا حافیزیمان کرد و هاتینە دەرەوە..

# # #

5

رۆژگـار سـت و لەسـەرخۆ ئەڕۆیشـت، ئێمـەش بەهەڵپـەبووین بـۆ بیسـتنی قسـەی تـازەتر لـە مامۆستاوە، لەهەمان کاتا ترسی ئەوەشمان هەبوو کارەکەمان سەرنەگرێ و بۆیەك نەبین.

لەو ماوەیەدا هەوڵمان دا کتێبەکانی لای مامۆستا بخوێنینەوە، رۆژێك پێش کاتی چاوپێکەوتنی مامۆستا، نامەیەکی پڕهەڕەشەو گوڕەشەی مونیرم پێگەیشت، لەنامەکەی پێشووی توندو تیژتر بوو..

دانی پیادەنێم ئەوشەوە خەوی لێزڕاندم، لەوە دەترسام ئەنجامێکی سامناکی هەبێ، بۆبەیانی لەزانکۆ بەسۆزان گەیشتم باسی نامەکەی مونیرم بۆ نەکرد، لەدڵی خوما گوتم: بۆچ ئەویش وەك من سەخڵەت ببێ؟!

هەندێ پەژارەم لەرواڵەتی سۆزانا بەدی دەکرد، پێم وابوو هۆی ماندووبونی ئیمتیحان وخوێندنەوەی زۆربێ، لەوانەیە ئاگای لەنامەکەی مونیر نەبێ، ئیتر بۆچ بۆی باس بکەم؟ بەڵێ، ئەورۆژە لەبارەی نامەکەی مونیرەوە هیچم بۆ نەدرکاند..

دەماوەدەمی عەیر پێکەوە بۆماڵی مامۆستا رۆیشتین، بەڵام بەداخەوە مامۆستا نەخۆش و لەناو جێدا کەوتبوو، چەند خولەکێك دانیشتین و پێمان باش بوو هەڵسین ونارەحەتی نەکەین، بەڵام مامۆستا نەیهێشت و گوتی: من ئامادەم..

گوتمان نامانەوێ لەسەر حیسابی تەندروستی تۆ سوود وەربگرین، بە بزەیەکەوە گوتی: تەندروستیم بۆ سوودی ئێوە ئەوێ.. ئینجا پاڵی دایەوەو گوتی: لەدانیشتنی پێشوودا گەیشتینە ئەوە کە: لەنێوان ئادەمزاد و هەموو شتێکی ئەم بوونەوەرەدا پەیوەندییەکی تەواو هەیە، کاتێ

www.penjweny.org

مرۆڤ هەستی کرد بەشێکە لەم بوونەوەرە و پەیوەندییەکی تەواوی بە هەموو ئەندامێکی ئەم بونەوەرەوە هەیە، هەست بە بەختەوەری دەکات، چونکە تێدەگات کە هێزێکی گەورە پاڵپشتیەتی و بەهەموو پارچەیەکی ئەم بوونەوەرەی بەستۆتەوە، ئەو کاتە هەست بەتەنیایی ونامۆیی ناکات، بە پێچەوانەی ئەو مرۆڤەی لەم تێگەیشتنە بێبەشە..چونکە ئەوەی ئەم هەست و تێگەیشتنەی نەبوو نازانێ بۆچ هاتۆتە دنیاوە؟! و چ دەورێکی لەم ژیانەدا هەیە؟

بەڵام کاتێ پەیوەندی خۆی بەم بوونەوەرەوە زانی، تێدەگات ئەو خۆرە گەورە بەو تیشکە زۆرو فراوانەیەوە، بەو هێژایی و پایەدارییەوە تەنیا بۆ بەرژەوەندی ئەو رام کراوە و دروستکراوە..

کاتێ زانی پلەی گەرمایی خۆر دەگاتە دوانزەهەزار پلە، تێدەگات تەنیا بۆ ئەوەیە ئەم لەناو ئەستیرەی زەویدا بەئاسانی بتوانێ بژی..

ئەگەر دووری نێوان زەوی و خۆری زانی تێدەگات کە دووری نێوانیان لەو ماوەیەی زانایان بە نەوەد و سێ ملیۆن میل خەملاندوویانە دوورتر بوایە، هەموو شتێك لەم سەرزەویەدا دەیبەست ودەبوە سەهۆڵ، وئەگەر لەوئەندازەیەش نزیکتر بوایە هەموو شتێك دەسووتا.. تێدەگات کە ئەم دوورییەی نێوان زەوی و خۆر تەنیا بۆ ئەوەیە ژیانی ئەم پارێزراوبێ..

سووڕانەوەی زەوی، کاتێ زانی لەماوەی بیست وچوار سەعاتا جارێك زەوی بەدەوری خۆیا دەسووڕێتەوە، تێدەگات تەنیا بۆ ئەوەیە کەئادەمزاد بتوانێ تیایا بژی، چونکە ئەگەر لەماوەی 240 کاتژمێرا جارێك خوولانەوەکەی تەواو کردبا شەو و رۆژ دە ئەوەندەی ئێستا درێژتر دەبوون، ئەوکاتە گەرمایی رۆژ هەموو شتێکی دەسووتاند و ئەوەشی کە بمایەتەوە سەرماو سۆڵی شەوانە لەناوی دەبرد و مرۆڤ نەی دەتوانیتیایا بژی..

کەوابوو خولانەوەی زەوی بەدەوری خۆیا لەو ماوە دیاریکراوەدا و بەمجۆرەی کە ئێستا هەیە تەنیا لەبەر خاتری مرۆڤە کە بتوانێ لەم سەر زەویەدا بتوانێ بژی..

هەروەها قووڵی دەریاکان بەو ئەندازەی کە ئێستا هەن، ئەگەر لەو ئەندازەیە قووڵتر بوونایە هەوای دووەم ئۆکسیدی کاربۆن و ئۆکسژین لەسەر زوەویدا نەئەما و هەموویان هەڵدەمژی، و ئەوکاتە هەموو رووەك و گیاندارێك تیا دەچوو..

توێکڵی زەوی وا دروستکراوە تا لەگەڵ بەرژەوەندی ئادەمزادا بگونجێ، چونکە هەروەك دەزانن مرۆڤ بێئۆکسجین ناتوانێ بژی، جا ئەگەر توێکڵی زەوی (10)دە پێ لەم حاڵەی ئێستای قەبارەدار تربوایە ئۆکسژین لەهەوادا نەئەماو توێکڵی زەوی هەمووی هەڵدەمژی..

هەروەها پەردەی هەوایی: ئەگەر قەوارەکەی لەو ئەندازەی ئێستای کەمتر بوایە هەموو رۆژێك بەهۆی نیازکەوە سەرزەوی دەسووتا، چونکە ئەونیازکانەی کە لەماوەی چرکەیەکدا چل میل دەبڕن، لە تیژیا دەبنە ئاگر، خۆ ئەگەرئەو پەردە هەواییە نەبوایە سەرزەوی دەبووە خۆڵەمێش، کەوابوو قەوارەی دیاریکراوی ئەو هەوایەی بەدەوری زەویدا هەیە بۆ بەرژەوەندی مرۆڤە، تا بتوانێ لەسەر زەویدا بژی..

هەروەها دووری نێوان مانگ و زەوی بەم ئەندازەی کە دیاریکراوە، بۆ ئەوەیە مرۆڤ بتوانێ بژی، چونکە ئەگەر مانگ دوو ئەوەندەی ئێستا دوور بوایە لا گوێلێ ئاوی شیرینمان دەست نەدەکەوت، و ئەگەر نیو ئەوەندەی ئێستای دوور بوایە هەموو سەرزەوی دەبوە ئاو و کەمێك وشکاییمان لەم سەر زەوییەدا دەست نەدەکەوت.. کەوابوو دانانی مانگ لەو شوێنە دیاریکراوەی خۆیا لەبەر گوزەرانی ئادەمزادە..

جا کوڕی خۆم! ئەگەر مرۆڤ بەم جۆرە سەیری بوونەوەر بکات و بەم شێوەیە لێی حاڵی ببێ، ئایا بەباشی تێ ناگات کە خۆی بەشێکە لەم بوونەوەرە، و هەموو پارچەیەکی ئەم بوونەوەرە پەیوەندی بەژیانی ئەمەوە هەیە، و لەبەر بوونی ئەمیش دروستکراون؟!

ئینجا مامۆستا ماوەیەك بێدەنگ بوو، وەك ئەوە بییەوێ هەندێ پشوو بدات، لەوە دەچوو ماندوو بووبێت، ئێمەش بێدەنگیەکەیمان لا ناخۆش بوو، چونکە قسەکانی مامۆستا زیاتر بەرەولای خۆی رای ئەکێشاین، و لەدڵمانا جێگیر دەبوو.. ئێمە ئەو راستەقینە زانیاریانەمان دەزانی، و پێشتر لە قوتابخانە خوێندبوومانن، بەڵام بەشێوەیەکی وشك و بێگیان، سەرنج راکێش ئەوەبوو کە مامۆستا لەقاڵبێکی نایاب و پاراودا پێشکەشی کردین، و ئەوەی کە ئێمە نەمان دەزانی پەیوەندی نێوان ئادەمزاد و بوونەوەر بوو.

زۆری پێنەچوو مامۆستا کەوتەوە قسەکردن و گوتی: ئێستا بۆتان روون بووەوە کە ئەم واقیعە چەند لەتەك سروشتی کۆمەلایەتی ئادەمزادا گونجاوە، و نایەوێ دوورە پەرێزو گۆشەگیربێ..

ئەوەش بزانن ئەم غەریزانە: غەریزەی باوەڕ بەنادیار(غەیب) و یەکیەتی ڕواڵەتەکانی بوونەوەر، بێمەبەست دروست نەکراون، چونکە پاڵ بەمرۆڤەوە ئەنێن بۆ گەڕان بەشوێن ڕاستەقینەدا..

بۆ نموونە: غەریزەی باوەڕ بەنادیار(غەیب) پاڵ بەئادەمزادەوە ئەنێ تابزانێ لەودیو پەردەی نادیارەوە چی هەیە؟

غەریزەی هەستکردن بەیەکیەتی ڕواڵەتەکانی بوونەوەر مرۆڤ بۆ وازهێنان لەتەنیایی و گۆشەگیری هان دەدات، تا هەست بە پەیوەندی نەپچڕاوی خۆی لەتەك تەواوی ئەم بوونەوەرەدا بکات..

کاتێ ئادەمزاد ئەمەی زانی کە هەموو شتێ لەم بوونەوەرەدا لەبەرخاتری ئەم دانراوەو دروست کراوە ، ئایا جێی خۆی نییە هەوڵبدات ئەو کەسە بناسێ کە ئەم هەموو ڕێزەی لێگرتووە، ئایا جێی خۆی نییە کە بزانێ هۆی چیە وا ئەم هەموو ڕێزەی لێگیراوە و بەڕێزەوە سەیر کراوە؟ تا سوپاسگوزاری بکات؟

هەروەها هەستکردن بە یەکیەتی ڕواڵەتەکانی بوونەوەر پاڵنەرە بۆ لێکۆڵینەوە لەو یاسایانەی کە ئەو پەیوەندییەیان لەسەر دامەزراوە، جا کاتێ گونجاوی و ڕێکوپێکی ئەو یاسایانەی بۆ دەرکەوت، هەڵوێستەیەك دەکات و دەپرسێ: ما دام ئەم بوونەوەرە پان و پۆڕە هەر لەوردیلەیەکەوە تا هەسارەیەك وتا گەورەترین میجەررە ملکەچی یاسایەکی ڕێکخراوە و ئاڵوگۆڕی بەسەرا نایەت، ئایا دەگونجێ ئادەمزاد یاسایەکی ئاوەها ڕێکوپێکی بۆ دانەنرابێ، خۆ ئادەمزاد مەزنترین و بەڕێزترینی ئەم دروستکراوانەی ترە؟

کاتێ بیرکردنەوەی گەیشتە ئەم ئاستە، گوتمان ئەم پرسیارە دەکات.. بەڵام ئەو یاسایە چ یاسایەکە بۆ ئادەمزاد بگونجێ؟

بائێستا لێتان بپرسم: ئەوکتێبانەی پێمدان خوێندتانەوە؟

ئێمەش بە یەکدەنگ گوتمان: بەڵێ..بەتەواوی خوێندمانەوە..

ئینجا کتێبێکی پێداین و گوتی: ئەم کتێبە بخوێننەوە، چونکە بەدرێژی باسی ئەو بابەتانە دەکات کە من بەکورتی بۆم باسکردن.. کتێبەکەش ناوی (قضية الألوهية) بوو..

مامۆستا پاش کەمێك بێدەنگی گوتی: کوڕی خۆم! ئەو ئاینەی لەتەك بییرو هۆشی ئادەمزادا بگونجێ و دوژمنی ژیری وبییر نەبێ - هەرچەند زانیاری لە پێشکەوتن و گەشەکردنی بەردەوامدا بێت — ئەوە تەنیا ئاینی ئیسلامە، چونکە ڕێزی ژیریی و بییرکردنەوە دەگرێت، بۆ پشتیوانی ئەم قسەیەو سەلماندنی ئەم بۆچوونە دەتوانین چەند خاڵێك باس بکەین..

لەم کاتەدا مامۆستا کۆَکەیەکی بۆ هات و گەرووی گیرا، دیتم دەیەوێ لە قسەکانیا بەردەوام بێ، زۆر بەزەییم پیاهاتەوە بۆیە گوتم: مامۆستا! تکات لێدەکەم پشووبدە.. بەتەواوی ماندووبوویت، خۆت نەخۆشی و ئێمەش ئەوەندەیتر ماندوومان کردیت، ئێمە چاوەڕوانی دەکەین تا بەتەواوی چاك دەبیتەوە..

مامۆستا بە بزەیەکەوە گوتی: تۆ ماوەیەك لەمەوبەر زۆر بەپەلە بوویت!!

گوتم: بەڵێ، ڕاستە من پەلەم بوو، ئێستاش هەر پەلەمە، بەڵام ئەم نەخۆشییەی تۆ پەلەی لەبییر بردمەوە..

گوتی: سوپاستان دەکەم، نارەحەت مەبن، ئەم نەخۆشییەی من سەرماو ئەڵامەتە، لەوانەیە چەند ڕۆژێك بخایەنێ.. جا نازانم کاتی دانیشتنی داهاتووتان چۆن بۆ دیاری بکەم؟

گوتم: من چەند ڕۆژێکی تر سەرت لێ دەدەم، تا بزانم وەزعت چۆنە؟

گوتی: کەوابوو ئەوکاتە دانیشتنی داهاتوو دیاری دەکەین..

گوتم: باشە بۆ ئەم چەند ڕۆژەش ئەم کتێبەمان لایە سوودی لێوەردەگرین..

ئیتر ماڵئاواییمان کرد و هاتینە دەرەوە..

# # #

6

زوو گەڕامەوە بۆ ماڵ، چونکە سۆزان نیازی وابوو لەگەڵ یەکێك لە کچەکانی هاوڕێیدا بۆ لای بەرگدروو بڕوات، منیش ویستم ئەوکاتەم بەفیڕۆ نەدەم، و خۆم بەخوێندنەوەی کتێبەکەوە خەریك بکەم، لەراستیدا کتێبەکە زۆر سەرنج راکێش بوو، بەتەواوی هەستمەوە لەتەکیا ئەژیام و تێکەڵ بەواتاکانی ببووم، ئەو شوێنەی زۆر گرنگ بوایە لە دەفتەرێکا ئەمنوسیەوە، هەندێکی تریشم لە تەسجیلەکەدا تۆمار دەکرد..

لە دەوروبەری سەعات دەی شەوا دەنگی زەنگی دەرکە هات، زۆرم پێسەیر بوو!! بەم شەوە درەنگە کێ بۆلای من دێت؟! خۆ هیچ هاوەڵێکیشم گفتی نەداوە ئەم شەو بۆلام بێت، ئەو کیژانەش ئەمناسین پاش ناسینی سۆزان وازم لە هەموویان هێنا..

گوتم: لەوانەیە برادەرێکی مشەخۆر(متطفل) بێ، ئەوانەی هەر لەخۆوە و بێمەبەست خۆیان لەکاروباری خەڵکیدا هەڵدەقوڵتێنن.. زۆرم پێناخۆش بوو زنجیرەی بییرم پچڕپچڕبێ، کە رۆیشتم دەرکەکە بکەمەوە کتێبەکەو تەسجیلە بچکۆلەکەیشم بەدەستەوە گرتبوو، تا ئەوکەسە تێبگات و کاتم بەفیڕۆ نەدات..

کاتێ دەرکەم کردەوە دیتم کیژێکی تازە پێگەیشتووە، کە منی دی چەند هەنگاوێك گەڕایە دواوە، وەك ئەوە منی مەبەست نەبووبێ.. ئینجا بەدەنگێکی لەرزۆك و پچڕپچڕەوە گوتی: ب بە د دا خ ە وە، ئەم جارەش دەرکەکەم لێتێکچووە!!

گوتم: چ دەرکەیەکت ئەوێ؟ بە بلەمەبلم گوتی: من لەم شارەدا غەریبم، وائێستاش سەرم لێشێواوە! هەندێ خزم و خوێشمان هەن، ناونیشانی ئەم ناوەیان بۆناردووم، کەچی ناونیشانەکە زۆر پێچەوانەیە، ماڵی ئەم گەڕەکەم هەموو پشکنیوە، و ماڵم لێدەرنەکردووە، و دەرکەی ماڵی ئێوە دوادەرکەی ئەم گەڕەکەیەو بێئەوەی بە ئەنجام بگەم وبیان دۆزمەوە!!

ئەمەی وت و لەناوچاویا نیشانەی ترسێکی زۆر بەدی دەکرا، زۆر بەزەییم پیا هاتەوە، پێم خۆشبوو بەهەرجۆربێ یارمەتی بدەم، پێم وت: ناونیشانەکەم بدەرێ، تا من بەشوێنیا بگەڕێم..

گوتی: ئەوان ناونیشانی ئەم شەقامەو ژمارەی ئەو خانوەی بەرامبەر ئێوەیان بۆ نووسیوم، لەو خانوەشدا تەنیا خێزانێکی غەریبی تیابوو..

ئەم حاڵەم زۆر پێسەیر بوو، بۆیە گوتم: لێرە کەسی تر ناناسیت، تا بتبەم بۆ لایان؟

دەستی بەگریان کرد و گوتی: نەخێر کەس ناناسم، ئەویش کارێکی گرنگم هەبوو، کە پەیوەندی بەوانەوە هەبوو..

ئەوی راستیبێ سەراسیمە ببوم، نەمدەزانی چی بۆبکەم وچی پێبڵێم؟!

بەگریانەوە گوتی: وادیارە تا بەیانی دەبێ بەم شەقامەدا شەو بەسەر بەرم و هاتوچۆ بکەم!!

کەسەرنجم دا دیتم ئەم بەسەزمانە زۆرجوانە و گەنجیشە، منیش پێم ناخۆش بوو بەم شەوە لەدەرەوە بێ وبێئەنجام بسووڕێتەوە.. ئەمە لەلایەکەوە، لەلایەکی ترەوە زۆرم پێ زەحمەت بوو بیبەمە ماڵەوە، چونکە تەنیا خۆم لەماڵەکەدام..

ماوەیەك لەدوو دڵیدا بووم، ئینجا بەدڵما هات و گوتم: من لەم خانوەدا تەنیام، هیچی ترم لەدەست نایەت جگە لەوە تۆ ئەم شەو لێرە ئیسراحەت بکەیت، ومنیش لەدەرەوە دەخەوم و تا بەیانی نایەمەوە.. کەمێك هاتەوە سەر خۆی و گوتی: ئەی تۆ بۆ کوێ دەچی؟

گوتم: من گرنگ نییە، گرنگ ئەوەیە تۆ ئەمشەو بەدڵنیایی بخەوی..

گوتی: شتی وا قبووڵ ناکەم..

گوتم: نا .. من پیاوم .. لەهەرکوێ بێ دەتوانم بخەوم..

گوتی: بەڕاستی ئەمە پیاوەتییەکی گەورەیە!!

بەدرێژی ئەم ماوەیە ئەو لەبەر دەرکەو من لەناو دەرکەکەدا وەستا بووین.. کە بینیم قایل بووە، پاشەو پاش هاتمە دواوە، تا ئەویش بێتە ژوورەوە..

گوتم: ئەوە دەرکە ئاوەڵایەو فەرموو وەرە ژوورەوە.. منیش تابەیانی نایەمەوە.. لەو کاتەدا بریسکەیەکم بینی، زۆر سەرنجم دا نەم زانی چیبوو؟ بەویشم وت: ئەو تیشکەت بینی لەپشتمانەوە هات؟

گوتی: بەڵێ، لەوانەیە تیشکی لایتی ترومبێل بووبێ..

ئیتر نەمویست زۆر لەسەری بڕۆم.. ئینجا ئەو گوتی: ئەگەر شەو بەتەنیا لێرە بم، من دەترسم!!

گوتم: ئەی چار چییە؟

گوتی: تۆ لەژوورەکەی خۆتا بخەوە ومنیش لەهۆڵەکەدا دەخەوم..

گوتم: نا.. من لەهۆڵەکەدا دەخەوم، و تۆش لەژوورەکەی منا بخەوە..

بردمە ژوورەکەی خۆم و گوتم: ئەوا من قاپیەکە دادەخەم، تا بەیانی لێت ناکەمەوە، بۆ خۆت بەدڵنیایی بخەوە..

گوتی: براگیان! زۆر سوپاست دەکەم، بەداخەوە ناویشت نازانم..

بەساردییەکەوە گوتم: پێویست ناکات ناوم بزانی، یا ناوت بزانم.. ئینجا رۆیشتمە هۆڵەکەوە..

لەویادا بییرم کەوتەوە کە ئەم ماوەیە تەسجیلەکەم نەکوژاندۆتەوە، و دوگمەی تۆمارکردنەکەم دانەخستوە، هەر لەخۆوە زۆرم پێخۆش بوو، چونکە هەموو قسەکانمانی تۆمار کردبوو، شریتەکەم خەریك بوو تەواو دەبوو، کوژاندمەوەو راکشام بۆ نوستن..

پاشان بییرم کەوتەوە تەلەفونەکەم لەژوورەکەی خۆمدایەو ئەگەر یەکێ تەلەفونم بۆ بکات، ناتوانم وەڵامی بدەمەوە.. ئینجا خۆم بەخۆمم دەوت: جاکێ بەم نیوەشەوە تەلەفون بۆمن دەکات؟!

بەیانی سەعات حەوت لەخەو هەستام، ئەویش خۆی پێچابووەوە، و دەیویست بچێتە دەرەوە، وەك ئەوە چاوەڕوانی من بووبێت..

ئینجا گوتی: نازانم بەچ زمانێ سوپاست بکەم؟ براگیان! دەمەوێ بڕۆم، بەڵام تکات لێ دەکەم لای کەس ناوم مەبە و باسم مەکە، نەوەك تووشی گۆبەندێ ببم!!

بەپێکەنینێکەوە گوتم: بۆچ ناوت دەزانم تا باست بکەم؟!

گوتی: ئا.. خۆ راست دەکەیت.. ناوم نازانی.. ناوم (سۆسەن)ە..

بێ بایەخدان گوتم: باشە بەخیرَچی.. ئیتر خوا حافیزی کرد و رۆیشت..

کاتێ رۆیشتمە ژوورەکەی خۆم سەرسام بووم، دەبینم قنگە جگەرەی رۆژمان کەوتووە!! نەخێر وێنەکەی سۆزان دەستکاری کراوە!! بزەیەك گرتمی و گوتم: باش بوو ئەم وێنەیەشی بینیوە، چونکە تێگەیشتووە کە من خاوەنی ئەم وێنەیە بم، دڵم بۆ ئەو و وێنەی ئەو لێنادات.. کەرۆیشتمە گەرماوەکەوە، دەبینم دەرکەی حەمام کراوەتەوە، زۆر سەرم لەم جموجووڵ و گەشت وگەڕانەی سووڕمابوو!!

گوتم: نەخێر حەزی کردوە زیاتر لەبارەی منەوە شارەزابێ..

ئیتر خۆم کۆکردەوەو بەرەو زانکۆ کەوتمە رێ، لەباخچەکەی زانکۆدا سۆزان لەگۆشەیەکەوە بەتەنیا وەستا بوو.. وەك باوی هەموو بەیانییەکی خۆم بەرەو رووی رۆیشتم.. ئەوی بەلای منەوە چاوەڕوان نەکراوبوو بەیانیی باشم لێکرد لەژێر لچەوە وەڵامی دایەوە!! دەستم برد تەوقەی لەتەکا بکەم، بەڵام دەستی نەدامێ!!

پرسیم: سۆزان! ئەوە چیتە؟! بێدەنگ بوو وەڵامی نەدامەوە!!

گوتم: لەوانەیە ماندووبووبیت و شەو درەنگ خەوتبیت؟

بە پەژارەیەکی زۆرەوە سەرنجێکی دام، و گوتی: تۆ ئەمشەو تادرەنگێ خەریکی خوێندنەوە بوویت؟

ئەوی راستی بێ لەبارەی دوێنێوە هیچم لەیاد نەمابوو.. ماوەیەك دوودڵ بووم لەوەڵامەكەو ئینجا گوتم: نەخێر، تا بەیانی نووستوم.. بەداخ وخەفەتێكەوە گوتی: بێگومانم، خەوەكەیشت خۆش بووە؟! ئێنجا ئەوەم بیریكەوتەوە ئەم شەو لە هوَڵەكەدا خەوتووم، خۆ بەڵێنیشم داوە ناتوانم هیچی بۆ باس بكەم!!

بۆیە بە پچر پچرێكەوە گوتم: نەوەڵلا، خەوەكەم خۆش نەبوو..

جارێكی تر سەرنجێكی دام و هەناسەیەكی ساردی هەڵكێشا و گوتی: هیوادارم لەداهاتوودا بەئارامی و بە رەحەتیی بخەویت!!

ئەمەی وت و پشتی تێكردم و بەرەو پۆل كەوتە رێ..

منیش بەتەنیشت سۆزانەوە ئەرۆیشتم و بیرم لەقسەكانی دەكردەوە، دەبێ مەبەستی چیبێ؟ بۆچ وا گۆڕاوە؟ تا رۆیشتینە ناو پۆلەكەش ئاوڕێكی لێ نەدامەوە.. وەك ئەوە كەسی هەر لەتەكا نەبێ..

دەماودەمی نیوەڕۆ لەزانكۆ رۆیشتینە دەرەوە، پێم وت: ئێوارە دەتوانم بت بینم؟

گوتی: كارم هەیە و نام پەرژێ.. ئاگری بەردایە دڵ ودەروونم و بەجێی هێشتم.. باوەڕتان هەبێ ئەوشەوە لە خەفەتا خەوم لێنەكەوت..و وەك ژار خواردوو هەر تەپ و تلم بوو..

رۆژی داهاتوو رۆیشتم بۆ زانكۆ بەڵام سۆزانم نەبینی.. حاڵی بووم كە نەهاتووە.. ئەو رۆژەش زۆر سەخڵەت بووم.. پاش نیوەڕۆكەی تەلەفونم بۆ كرد، بەرپرسی خەوگا كەیان وەڵامی دامەوە، داوام لێكرد بەیارمەتی خۆی سۆزانم بۆ بانگ بكات.. ئەویش رۆیشت بەشوێنیا، بەڵام زۆری پێنەچوو هاتەوە و گوتی: سۆزان دەڵێ: دەستم ناپەرژێ!!

گوتم: نەخۆشە؟!

گوتی: نە.. نەخۆش نییەو تەلەفونەكەی داخست..

www.penjweny.org

سەراسیمەببوم.. بڕیارم دا ئێوارە سەری لێبدەم.. دەقیقەو سەعاتم ئەژمارد و چاوەڕوانی عەسر بووم، دەقیقەم بەسەعات وسەعاتم بەهەفتە لێئەڕۆشت تا عەسر هات.. ئەوسا ڕۆیشتم بۆلای و داوام کرد بۆم بانگ بکەن.. پاش ماوەیەك نێراوەکە هاتەوەو گوتی: دەستی گیراوەو ناپەرژێ بێت.!!

ئەم وەڵامە ئەوەندەی تر هێزی ئەژنۆی شکاندم.. دووبارە پرسیارم لێکردەوە، گوتم: نەخۆشە؟

گوتی: نەخێر، هیچ نەخۆشیەکی نییە..

نەمتوانی بەو ئاسانییە دەستبەرداری ببم.. بۆیە دەستەو دامێنی بەر پرسی خەوگاکەیان بووم و گوتم: تکات لێدەکەم بەڵکو پێی بڵێیت کارێکی زۆر گرنگم پێیەتی و کارەکەش پەلەیە.. خوا هەڵناگرێ ڕۆیشت.. منیش چاوەڕوانیم دەکرد، وەك لەسەر پشکۆ وەستا بم ئاوەهابوو.. کە گەڕایەوە گوتی: ئەڵێ: دەستم گیراوەو ناتوانم ئێستا ببینم !!

گوتم: ناکرێ خۆم بڕۆم بەسەر پێوە سەرێکی لێبدەم؟

بە تووڕەییەکەوە گوتی: تۆ بڕۆی بۆ لای؟! بڕۆ بابە بڕۆ .. گۆبەندێکمان بۆ ساز مەکە.. هیچم لەدەست نەهات ئەوەنەبێ بە کلۆڵی وخەم وپەژارەیەکی زۆرەوە بەرەو شوێنی خۆم بگەڕێمەوە..

# # #

www.penjweny.org

7

شەو گارم لا دریێژ ببوو، خەو لەچاوەکانم تۆرابو، لەناو جێگەکەمدا هەر تەپاو تلم بوو، وەك کۆتری هاقوو ناڵە ناڵم بوو، ئاخر چۆن خەوم لێدەکەوێ؟ بێ ئەوەی بزانم: بۆچ خۆشەویستەکەم لێم تۆراوە؟!

هەرچۆن بوو ئەوشەوەشم لێرۆیشت، بەیانی بەرەو زانکۆ کەوتمە رێ، بەو هیوایەی بەیار بگەم، دیتم لەناو قوتابیە کچەکاندا وەستاوە، بەڵام رەنگی هەڵپڕوکاوە، ویستم بڕۆم بۆلای و سلاوێکی لێبکەم، دەترسام وەڵامم نەداتەوە و تەریق ببمەوە، بۆیە چاوەڕوانیم کرد، تا دیتم بەتەنیا بەرەو سێبەری دارێك ئەڕۆیشت، منیش بەدوایا رۆیشتم، بەدەنگێکی پچڕپچڕ بانگم کرد: سۆزان! سۆزان! وەك ئەوە بیەوێ ئاوڕ بداتەوە بەڵام خۆی دەگرت و لای نەدەکردەوە!!

ئینجا پێی هەڵگرت، منیش پێم هەڵگرت، تا پێی گەیشتم و گوتم: سۆزانی خۆشەویست! سۆزان گیان! بۆچ لێم زویری؟! بۆچ؟

بەقووڵی سەرنجێکی سەرزەنشت ئامێزی دام و سەرێکی بادا، و هەناسەیەکی ساردیشی هەڵکێشاو گوتی: لێت زویرم!!

ئیتر وەختبوو گیانم دەرچێ، چونکە هەمووشتێکم چاوەڕوان دەکرد، بەڵام هەرگیز بەخەیاڵما نەدەهات رۆژێ لەرۆژان سۆزانم لێ زویرببێ. .هەموو گیانم ئەلەرزی، نەم دەزانی چۆن وەڵامی بدەمەوە؟!

پاش ماوەیەك چاوێکی پیا خشاندم کە پڕبوو لەسەرزەنشت، ئینجا بەجێی هێشتم.. ئەمویست بۆ خۆم بگریم بەڵام فرمێسکیشم لێتۆرابوو!! سەیری خۆمم دەکرد توانای ئەوەم نەبوو هیچ لەدەرسەکان حاڵی ببم، بۆیە ناچار زانکۆم بەجێهێشت وبەرەوماڵ گەڕامەوە..

لەماڵەوە بۆی داچووم، دەستم بە بییرکردنەوە کرد، دەی دەی بییرم کردەوە، دەبیٚ من چ قسەیەکم کردبیٚ؟ چ کاریٚکم کردبیٚ و بوویٚتە هۆی زیزبوونی؟

ئەوەشم بەدوور دەزانی و لەدڵی خۆما ئەموت: خۆ سۆزان ئاگای لەوە نییە، وئەو مەسەلەیەش نازانیٚ.. هەندیٚ راڕاییم بۆ پەیدا بوو، هەندیٚ جار ئەموت: من بۆی باس بکەم باشە، دواتر پەشیمان دەبوومەوە و ئەموت: ئاخر من بەڵیٚنم بەسۆسەن داوە باسی نەکەم!! لەبەر خۆیشمەوە ئەموت: باشە خۆ سۆزان خۆی دەزانیٚ من لەوزیاتر کەسیٚکم خۆش ناویٚ.. ئەگەر لەبەر مانەوەی ئەوشەوەی سۆزان بوایە پیٚش ئەوەی دەست بداتە ئەم شۆڕشی تووڕەبوونەی پیٚی دەگوتم، و باسی دەکرد!!

بەڵیٚ ئەوشەوەیشم بردەسەر، بەڵام چ شەویٚك؟! پیٚلووی چاوەکانم لەیەك تۆرابوون، نزیکی یەکتر نە دەکەوتنەوە، برژانگەکانم یاساوڵ بون نەیان دەهیٚشت خەو نزیکی چاوم بکەویٚ، ئەوشەوە میشکم هەزاران میوانی بییرکردنەوەی هەبوو، بەڵیٚ ئەوشەوە لەتەك ئاخ وداخ وخەفەتا دەست لەملان بووم، وبەجیٚیان نەدەهیٚشتم..

بەیانی خۆم پیٚچایەوەو لە جاران زووتر رۆیشتم، بەڵکو بەڵکوو لەراڕەوی کۆلیجەکەماندا بیبینم!! هەرچەند چاوەڕوانیم کرد بیٚسوود بوو، چونکە ئەو رۆژە نەهات.. منیش دەرسم بۆ نەخویٚنرا و گەڕامەوە.. بەڵام نەمدەزانی چیبکەم، و بۆ کویٚ بچم؟ بیٚ ئەوەی بزانم بۆ کویٚ دەچم، بەشەقامەکاندا ملی ریٚم گرتبوەبەر و دەسووڕامەوە.. ناکاو ئەوەم بییرکەوتەوە کە مامۆستا ئاینییەکەمان نەخۆشە، و منیش بڕیارم دابوو سەری لیٚبدەم، باش وایە بۆ لای ئەو بڕۆم..

بەڵکو بەهۆی ئەوەوە کەمیٚ دەروونم ئاسوودە ببیٚ، و دڵم ترووسکاییەکی تیٚبکەویٚت.. بەڵیٚ، هەروام کرد و بەرەو ماڵی ئەوان کەوتمە ریٚ.. لەبەرقاپیدا هەڵوەستەیەکم کرد و ویستم کەمیٚ دەست بەخۆما بیٚنم تا شویٚنەواری خەم و خەفتم پیٚوە دیارنەبیٚ..

دام لەدەرکە، ئەو مناڵە بچکۆلەی یەکەمجار قاپی بۆ کردینەوە هەر ئەو بۆی کردمەوە.. پرسیارم لیٚکرد : حاڵی مامۆستا چۆنە؟

لەوەڵامدا گوتی: سوپاس بۆ خوا زۆر باشە.. دەتەویٚ بیبینی؟

منداڵەکە سەرنجێکی پاکی دام وگوتی: ئەوە بۆ ئەمجارە پێکەوە نەبوون، و جیا جیا هاتن؟

لەسەرەتاوە لێی حاڵی نەبووم بۆیە گوتم: بچکۆل گیان! مەبەستت چییە؟

بەشەرمێکەوە گوتی: مەبەستم ئەوەیە بۆچ وەك جاران پێکەوە نەهاتن؟

ئینجا حاڵی بووم گوتم: ئازیزەکەم! ئاخر ئەو نەخۆش بوو ..

گوتی: نەخۆش؟!خۆ ماوەیەك لەمەوپێش هات هەواڵی باوکمی پرسی ورۆیشت!!

بەخۆمم وت: لێرەشا پێشم کەوت.. وا دیارە ئەو لەمن زیاتر هۆگری قسەکانی مامۆستا بووە..

کە رۆیشتمە ژوورەوە تەندروستی مامۆستا باش بوو، هەرچەند هێشتا شوێنەواری تای پێوە دیاربوو.. مامۆستا بەقسە خۆشەکانی هەندێ ئاورشێنی دڵمی کرد و کەمێ ئاسوودەبووم، زۆرم پێخۆشبوو گرێ کوێرەی دڵمی بخەمە بەردەست، بەڵام شەرم نەیهێشت..

چاوەڕوان بووم لەبارەی سۆزانەوە شتێکم بۆ باس بکات، لەو بارەوە هیچی نەوت، ویستم بەمانەوەی من مامۆستا ناڕەحەت نەبێت، چونکە هێشتا بەتەواوی چاك نەبووبووەوە پێویستی بەئیسراحەت هەبوو، بۆیە نەمویست زیاتر دابنیشم.. بەڵام پێش ئەوەی هەستم داوام لەمامۆستا کرد ئەگەر بتوانێ کاتی دانیشتنمان بۆ دیاری بکات..

لەرواڵەتی مامۆستادا هەندێ گومانی ئاوێتە بەسەر سامییەوە بەدی دەکرا، بەس هیچی نەدرکاند، و گوتی: سبەی ئێوارە سەعات چوار — بەپشتیوانی خوا - دائەنیشین..

منیش سوپاسم کرد و هاتمە دەرەوە بەرەوماڵ کەوتمە رێ.. لەماڵەوە دووجار تەلەفونم بۆ سۆزان کرد بەڵام وەڵام نەبوو، ئەمویست هەواڵی بدەمێ کە سبەی ئێوارە دانیشتنمان دەبێ، بەڵکو بێت وبەلای کەمەوە لەوێ بیبینم!!

کاتێ هیوا بڕاو بووم کە وەڵام نییە، رەشبینی رووی تێکردم و هەندێ قسەم کرد.. ئینجا ئەموت: ئەی خوایە! چیبکەم؟ خوایە! فریام بکەوە! خوایە دەرووی خێرم لێبکەیتەوەو لەم گۆڵەزە رزگارم بکەیت.. ئالەویادا قسەکانی مامۆستام خێرا بییرکەوتەوە کە دەیگوت: باوەڕ بەخوا

لەگەڵ سروشتی مرۆڤا تێکەڵە ، ئەوەتە من لەوەپێش نەمدەزانی خوایەك هەیەو دەبێ بپەرستریێ، وائێستا لەم تەنگانەیەدا پەنای پێ دەبەم و بێ ببیرکردنەوە لێی دەپاڕێمەوە.. بەڵێ، لێرەدا راستیەتی قسەکەی مامۆستام بۆ دەرکەوت.. کە لەکاتی تەنگانەدا سروشتی ئادەمزاد بێ پەروا پەنا بەخوا دەبات..

ئەم یاد کەوتنەوەیە پاڵی پێوەنام بۆ خوێندنەوەی ئەو کتێبەی مامۆستا دابووینێ زۆر لەخۆم بکەم.. بەڵکو هەندێ خەم و پەژارەم کەم ببێتەوە، لەبیاتی ئەوەی بییر لەخۆم بکەمەوە با بییر لە کتێبەکە بکەمەوە..

بەڵێ، دەستم دایە کتێبەکەو ویستم بیخوێنمەوە بەڵام ناوچاوی مۆن وخەمباری سۆزان لەناو وشەکانەوە دەردەکەوت وبەرەو خۆی رای ئەکێشام!! سەرنجدانە پڕ سەرزەنشتیەکەی دەبوە تابلۆیەك و دەهاتە پێشچاوم و نەیدەهێشت دێڕێك لە کتێبەکە ببینم و بیخوێنمەوە!!

هەستم دەکرد جلەوی هەموو قەوارەی لەشی من بەدەست ئەوەوەیە، و بەسەر هەموو هەست و هۆش وبییرما زاڵ بووە.. پێم ناخۆش بوو شتێك بخوێنمەوەو لێی حاڵی نەبم، لەبەر ئەوە کتێبەکەم پێوەدا و دامنایەوە.. بەڵام ئەوەهات بەخەیاڵما کە چەند دێڕێك بنووسم و سبەینێ بەیانی بۆ سۆزانی بنێرم..

بەڵێ، قەلەمەکەم هەڵگرت و نامەیەکم بۆ رازاندەوە و بەم چەند دێڕە کۆتاییم پێهێنا:

خۆزیا تۆ شیرین دەبووی و چش ژیانم لێ تاڵ دەبوو.. کاش تۆم لێ رازی بوایە، چش هەمووکەس لێم زویر دەبوو!! بریا ئێمە نێوانمان ئاوەدان بوایە، چش نیوان من و هەموو دنیا وێران دەبوو!!

بەنووسینی ئەم چەند دێڕە دڵئاسودە بووم، چونکە وامدەزانی لای سۆزان شفاعەتم بۆ دەکەن، و گەردو تۆزی سەر ئاوێنەکەی دڵی را دەماڵن.. ئیتر سەرم کردە سەر سەرین، خەوم لێکەوت ، بەڵام خەوێکی پچڕ پچڕ..

بەیانی بەرەو زانکۆ رێکەوتم بەو هیوایەی لەنزیکترین کاتا نامەکەی پێ بدەم.. کاتێ گەیشتم دیتم لە تەك پۆلێ کیژی هاوەڵیایەو پیاسە دەکات..

بەکیژێکا نامەکەم بۆ نارد، بەڵام زۆری پێنەچوو نامەکەم بۆ هاتەوە و گوتی: ئەوە نامەکەت وەری نەگرت !

گوتم: بیگومان زانیویەتی نامەی منە بۆیە وەری نەگرتووە.. سەیر ئەوە بوو رقم لێی نە دەبوەوە، و کینەم بەرامبەری نەبوو.. چونکە بڕوام وابوو پاڵنەرێك بۆ ئەم هەڵوێستە نا هەموارانەی هەیە.. بەڵام ئەوەی منی سەراسیمە کردبوو نەمدەزانی پاڵنەرەکە چییە؟!

ئەو رۆژە نیوەڕۆکەی نەڕۆیشتمەوە بۆ ماڵ و بۆ عەسر بەرەو ماڵی مامۆستا رۆیشتم، کەچی دیتم سۆزان لەبەردەرکەی ماڵ مامۆستادایەو هێشتا نەڕۆیشتۆتە ژوورەوە، بەتەمابووە لەدەرکە بدا، تمەز ئەویش وەك من داوای دیاریکردنی کاتی لەمامۆستا کردووە ..

سڵاوم لێکرد بەسارد و سڕییەکەوە وەڵامی دامەوە.. بەڵام چ سۆزانێك؟! زەرد هەڵگەڕاو، لێو بەبار، رواڵەتێکی ماتی خەفەتبار، واپێدەچوو چاوەکانیشی خەویان لێتۆرابووبێ..

گوتم: سۆزان! ئەمە تۆی یا خەو دەبینم؟ سەری دانەواند و وەڵامی نەدامەوە.. ئینجا گوتم: باشە ئەم خانووەش کەمەند کێشی کردووین و بەرەو رزگاریمان دەبات..

سەرنجێکی قووڵی دام کەپڕبوو لە گلەیی و سەرکۆنە، ئینا بە بەدەنگێکی پڕ لەداخ وخەفەتەوە گوتی: فەرەیدوون! هەرچەند سروشتی ئەو کەمەندەی بەرەو ئەم خانوە رامان ئەکێشێ یەکێکە، بەڵام بەڵگەی یەکبوونی هەردووکمان نییە..

هەناسەیەکی ساردم هەڵکێشا و گوتم: سۆزان! بەزەییت پیاما بێتەوە، ئاخر تۆ کاکڵەو ناوەرۆکی ژیانمی، بێتۆ ناتوانم بژیم، من هەرگیز بەوە قایل نابم من و تۆ دووان بین، بەڵکو هەر یەکێکین..ئیتر چۆن دڵت دێ قسەی وا بکەیت؟! سەری باداو گوتی: من بڵێم یان نە، ئەمە واقیعێکە و هەردوکمانی تیا ئەژین، و پێویستە تیایشیا بژین..

دەستەو دامێنی بووم و گوتم: بۆچ؟ سۆزان گیان! بۆچ؟ ئاخر چ تاوانێکم کردووە؟ من هیچ پێنازانم، تکات لێدەکەم بێ پەردە پێم بڵێ ، بۆچ لێم دڵ ّگرانی؟

وەك باوی خۆی سەرنجێکی دام و گوتی: ئاخر تۆ ناتەوێ هیچ بزانیت!!

گوتم: بەپێچەوانەوە، دەمەوێ هەموو شتێك لەتۆوە ببیستم، و بزانم و بۆم روون ببێتەوە..

دووبارە سەری باداو گوتی: ئێستا کاتی ئەوقسانە نییە، سەعات چوار دەبێ لای مامۆستا ئامادەبم..

گوتم: منیش دەبێ لەهەمان کاتا ئامادەبم..

گوتی: کەوابوو با گۆبەندی کەسایەتی و نێوان خۆمان وەلانێین، تا بتوانیین لەقسەکانی مامۆستا سوود وەربگرین.. ئینجا دای لەدەرکە، و زۆری نەخایاند بۆیان کردینەوە و رۆیشتینە ژوورەوە..

# # #

8

پاش ئەوە کە دانیشتین مامۆستا گوتی: هیوادارم کاتێکی خۆشتان لەگەڵ خوێندنەوەی کتێبەکەدا بەسەر بردبێ!!

من هەستم بەشەرمەزاری دەکرد، چونکە نەمتوانیبوو بەتەواوی بیخوێنمەوە.! ئەوی زیاتر شەرمەزاری کردم ئەوەبوو: سۆزان راستەوخۆ وەڵامی مامۆستای دایەوە و گوتی: من زۆر سوودم لێوەرگرت، وئەگەر لەشوێنێکیشدا حاڵی نەبووبم وەك تێبینییەك نووسیومەتەوە، نەك هەر لەم کتێبەدا بەڵکو لە کتێبەکەی پێشووشدا وامکردووە.. ئەمەی گوت و دەفتەرێکی پچکۆلەی لەبەردەم مامۆستا دانا..

مامۆستا بەم کارەی سۆزان گەش بووەوە و گوتی: پشت بەخوا لە دەرفەتێکا تەماشای دەکەم.. ئینجا بەلای منا لای کردەوە و چاوەڕوانی وەڵامی دەکرد، بەڵام لە لەلاپەڕەی رواڵەتما وەڵامەکەی خوێندەوە، بۆیە لێی دووبارە نەکردمەوە..

پاشان گوتی: با بێینەوە سەر باسەکەی خۆمان.. گوتمان: ئاین یەکێکە لە پێویستییەکانی سروشتی ئادەمزاد.. ئەو ئاینەش کەلەگەڵ سروشتا بگونجێ تەنیا ئیسلامە، بۆ ئەم مەبەستەش چەند نموونەیەکمان هێنایەوە، وەك باوەڕ بەنادیار ویەکیەتی رواڵەتەکانی بوونەوەر..

گوتمان: مەرجێکی تر بۆ ئاینی گونجاو ئەوەیە دوژمنی ژیری و بیرکردنەوە نەبێ.. چونکە هەڵبژاردن و وەرگرتنی ئاین دەبێ بەگوێرەی ویست و ئارەزووی مرۆڤ بێ.. خۆ ئەگەر بیرو ژیری نەخرایە کار ویست و ئارەزوو دەورێکیان نامێنێ، و سەپاندن دێتە کایەوە.. قورئانیش ئەفەرموێ: " لا إِكْـرَاهَ فِـي الـدِّينِ" ، "واتە: زۆرکردن لەئاینا نییە، و بەزۆر ناسەپێنرێ.. چونکە ئاین بریتییە لە بیروباوەڕ، بیروباوڕیش هەڵقوڵاوی دڵ ودەروونە، دەی ئەگەر یکێك بە زۆر ئاینێك وەربگرێ ئایا مانای وایە باوەڕی پێی هەیە؟!

ئێمەش گوتمان: نەخێر..

مامۆستا گوتی: کاتێ مرۆڤ ماوەی پێبدرێ، حەتمەن ئاینێك هەڵدەبژێرێ کە بەقەناعەتی خۆی باشترین و تەواوترین ئاین بێ.. بەڵام ناسینی تەواوترین، و هەڵبژاردنی باشترین، و دۆزینەوەی راستەقینە پەیوەندییەکی پتەویان بە ئاستی پێگەیشتن وتێگەیشتن و هۆشیاری مرۆڤەوە هەیە..

ئێستا ئێوەش پێگەیشتوون و پلەی تێگەیشتن و هۆشیاریتان باشە، باپێکەوە سەرێك لەئایەتەکانی قورئان بدەین، بزانین تا چ ئەندازەیەك مرۆڤ بۆ بەکارهێنانی ژیری و بیرکردنەوە هان دەدات؟!
ئەو کاتە بۆمان روون دەبێتەوە کە ئاینی ئیسلام لەتەك ژیریدا چەند دەست لەملانن؟

لەئایەتی(198)ی سوورەتی(ئالی عیمران)دا خوا ئەفەرموێ: " إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضِ وَاخْتِلافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ لآيَاتٍ لأُولِي الأَلْبَابِ". "واتە: بێگومان لەدروستکردنی ئاسمانان وزەوی و جیاوازی نێوان شەو ورۆژدا چەندەها بەڵگە بۆ ئەوانە هەیە کەخاوەن دڵ وهۆشن..

وە لەئایەتی(17-19)ی سوورەتی(ئەلغاشیە)دا ئەفەرموێ: أَفَلا يَنْظُرُونَ إِلَى الإِبِلِ كَيْفَ خُلِقَتْ (17) وَإِلَى السَّمَاءِ كَيْفَ رُفِعَتْ (18) وَإِلَى الْجِبَالِ كَيْفَ نُصِبَتْ ؟ " واتە: بۆ وردنابنەوە لە وشتر چۆن دروستکراوە؟ بۆ تواشای ئاسمان ناکەن چۆن بەرزکراوەتەوە؟ بۆسەیری کێوەکان ناکەن چۆن دانراون؟

وە لەئایەتی(26)ی سوورەتی(موحەممەد)دا ئەفەرموێ: " أَفَلا يَتَدَبَّرُونَ الْقُرْآنَ أَمْ عَلَى قُلُوبٍ أَقْفَالُهَا؟ " واتە: ئەوە بۆ بیبر لەقورئان ناکەنەوە، یا دڵیان داخراوە؟

هەروەها لەئایەتی(28)ی سوورەتی(صاد)دا ئەفەرموێ: " كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبَارَكٌ لِيَدَّبَّرُوا آيَاتِهِ وَلِيَتَذَكَّرَ أُولُو الأَلْبَابِ " واتە: قورئان کتێبێکی پیرۆزە ناردوومانە بۆتۆ، تابییر لەئایەتەکلنی بکەنەوە و خاوەن دڵانی هۆشیار راستیان بییر بکەوێتەوە.. لێرەدا مەبەست لە(دڵ)ژییری و هۆشە..

ئەوە ئاینی ئیسلامە، و ئەوەش پەیامە پیرۆزەکەیەتی وئاوەها خەڵکی بۆ بییرکردنەوە و ووردبوونەوە هـان دەدات، ئـازادی بەعـەقڵ دەدات، و بەبەڵگـەوە شـتی بـۆ روون دەکاتـەوە، تـا خـۆی چـی هەڵدەبژێرێ سەرپشـك بـێ، ئەوکاتـە هەرکـەس قەناعـەتی نـەکردو ئـارەزووی لـە کـافری بـوو، بـا کافربێ، خۆ هەرکەسیش قەناعـەتی هێنـا و دڵنیـابوو باموسـڵمان و خـاوەن بـڕوا بێـت.. هـەروەك قورئـان لەئایـەتی(28)ی سـوورەتی(ئەلکەهف)دا ئەفـەرموێ: " فمـن شـاء فلیـۆمن ومـن شـاء فلیکفر ".. لەبەر ئەم هۆیانەی باسکران، ئیسلام تەنیا ئاینێکە ئەم تایبەتمەندییانەی تیا هـەبێ و دژی بییر و ژییری و هۆش نەبێ..

هەموو ئاینێك پێویستە سروشتی پەیامەکەی روون بکاتەوە، وبۆ پشتگیری و پاڵپشتی راستبوونی خۆی موعجیزەیەکیشی هەبێ..با بزا نین لەم بارەوە ئیسلام چی هەیە؟

ئێمەش گوتمان: فەرموو.. بابزانین..

مامۆستا گوتی: ئیسلام لەم بارەوە قورئانی هەیە.. قورئان ئـەو دوو ئەرکـەی پێسـپێرراوە.. قورئـان هـەروەك سروشـتی ئیسـلام روون دەکاتـەوە، لەهـەمان کاتیشـا بەڵگـەیە بـۆ راسـتبونی ئاینەکـە و موعجیزەیەکی بەردەوام و پایەداری ئیسلامە..

هـەر ئـەو قورئانـەی کـە هاتـە مەیـدانی هـەموو نووسـەران و زانایـان و هەسـتیاران و رەوانبێژانـی عـەرەبەوە و بـەم جۆرە داوای لێکردن کە بێنـە مەیدانـەوە: هـەروەك دەزانـن موحەمـەد پێغەمـەر صلی اللە علیه وسلم نەخوێندەوارە، ئەگەر باوەڕتـان بـەوە نییـە کـە قورئـان فـەرموودەی خـوابێ، ئێوە ئازابن وێنەی ئەو قورئانە دابنێن..بەڵکو تەنیا سوورەتێکی وەك سوورەتە بچکۆلـەکانی ئـەو دا بنێن..

وە نەبێ ئەم داوایە تـەنیا لـە عەرەبەکان کرابێ و بـەس، بـەڵکو ئـەم داوایـە لەهـەموو دانیشـتوانی سەرزەوی کراوە..

بەڵام ئەو کەڵە شاعیر و رەوانبێژانەی عەرەب بەرامبەر بەو داوایـەی قورئـان دەسـتەپاچەو زەبـوون بوون، و نەیانتوانی بەدرۆی بخەنەوە.. لەوبارەوە گومانداراکان هەوڵیان دا، بەڵام هەموو هەوڵێکیان بەفیڕۆچوو، بگرە پاش خۆ تاقیکردنەوە زۆریان لەتاریکی دەریای گومان رزگاریان بوو، باوەڕێکی دامەزرا و پتەویان بۆ دروست بوو، بۆ ئەم مەبەستە سەیری کتێبی (النبأ العظیم) بکەن..

قورئـان هـەروەك پـەیامی ئاینەکەیـە، هۆیەکـە بـۆ روونکردنەوەشـی، ئیسـلام لـەم پەیامـەیدا هـیچ گۆشەیەك لەگۆشەکانی ژیانی ئادەمزادی پشتگوی نەخستووە.. وەنـەبێ تـەنیا بایـەخی بەلایـەنی رۆحی دابێت، و پێویستیەکانی ژیانی کۆمـەڵایـەتی باس نـەکردبێ، و چارەسـەری بـۆ دانـەنابێت.. نە..نە. یاساکانی ئیسلام بـۆ هـەموو لایـەنێکی ژیـانی مـرۆڤن، و لەسـەر بنچینەیـەکی پتـەوی وا دامەزرێنراوە، کە لەگەڵ هەموو کات وجێیەکدا و بۆ هەموو کەس و کۆمەڵێك بگونجێت..

بۆ سەلماندنی ئەم راستەقینەیە با بەسەر پێوە سەرێك لەقورئان بدەین و سەرنجێك لە سوورەتەکانی بدەین، سوورەتەکانی قورئـان بـریتین لـە یـەد وچـوارده سـوورەت، هەرسوورەتێکیش نـاوێ یـا چەند ناوێکی تایبەتی هەیە، و خوا بۆی داناون، و ئەم سوورەتانەش بـێ مەبەسـت دا نـەنراون.. دەبینـین بەشێکی زۆر لەم سوورەتانە هێما بۆ رواڵەتەکانی سروشت دەکەن وەك ئەم سوورەتانە:

" ئەلبەقەرە، رەعد، نەحل، نەمل، عەنکەبوت، دوخان، حەدید، نەجم، قەمەر، شەمس "و چەندانی تریش..

ناوی هەندێکیشیان هێمان بۆ هەڵوێستە کۆمـەڵایـەتی و رامیارییـەکان، وەك: نیسائـ ، ئـەحزاب، موئمینـون، شـوورا، و سـەف.. ئـەم سـورەتانەی تـریش پەنجـە بـۆ مەسـەلە مێژووییـەکان و پاڵەوانانیان رائەکێشن: وەك " ئالی عیمران، یونس، هـوود، یوسـف، ئیبراهیم، مەریـەم، ئەنبیائـ ، رۆم، سەبەئـ، موحەممەد و نووح ".

هەندێکی تریان هێمان بۆ پاشەرۆژ و ژیانی پاش ئەم جیهانە، وەك : " واقیعە، ئەلحاقە، ئەلقیامە و ئەلقاریعە ". ناوی هەندێکی تریان هێمان بۆ مەسـەلە پەیوەندی دارەکـان بـە ئـابووری یـەوە وەك: "ئەلمائیدە، ئەنعام، و ئەنفال ". ناوی ژمارەیەکی تریان هێمان بۆ خو و رەوشت، وەك: " عەبەسـە، ئەلموتەففیفین و الهومەزە.. ".

ناوی کۆمەڵێکی تریان پەنجە بۆ خوا پەرستی و عیبادەت رائەکێشن، وەك: " حەج، سـەجدە و جومعە ".

کەوابوو دەتوانین بگەینە ئەم ئەنجامە: ناوی (32) سوورەتیان بۆ رواڵەتـەکانی سروشت دانـراوە، نـاوی (28) سـوورەتیان بـۆ مەبـدەئی فیکـری دانـراوە، نـاوی (27) سـوورەتیان بـۆ رامیـاری و کۆمەڵایەتییـە، و نـاوی (17) سوورەتیان بۆ مێژوو و فەلسـەفەی مێژوو دانراوە، و نـاوی (4)

سوورەتیان بۆ خو و رەوشتە، و ناوی (4) یشیان بۆ ئابوورییە، و تەنیا(3) سوورەتیان بۆ پەرستن و دروشمە ئاینییەکانە، ئابەم چاو پیاخشاندنە سەر پێییە گشتگیری و هەمەلایەنی یاساکانی ئیسلامەمان بۆ دەر دەکەوێت..

ئیسلام کە دەیەوێ پەیوەندی ئادەمزاد بە پەروەردگاریەوە بدات، وەنەبێ تەنیا لە رێگای چەند پەرستنێکی دیاریکراوەوە بێت، بەڵکو لەهەموو لایەنێکەوە پەیوەندی بە خواوە دەدات، هەر لە جیهاد وخەباتی چەکدارانەوە بیگرە، تا پیشاندانی رووخۆشییەك بەرامبەر بەبرایەکی موسڵمان.. هەمووی پەرستن و عیبادەتە.. بەمەشدا دەتوانین یاساکانی ئیسلام لە هەموو یاساکانی تر جیا بکەینەوە، چونکە هەموو هەڵسوکەوتێکی مرۆڤ دەکاتە پەرستن، ئەگەر بە جۆرێکی رێکوپێك ئەنجام بدرێن.. ئەمەش بەپێچەوانەی شەریعەتەکانی ترەوە، کە پەرستن تەنیا لایەنە رۆحییەکە بە پەرستن حساب دەکەن و هیچی تر!! هەر هۆی ئەوەیە ئەو ئاینانەی تر وەك خوو خدەیەکیان لێ هاتووە، و لەژیانی رۆژانەی تاك و کۆمەڵدا شوێنەوارێکیان نییە.. ئینشائەڵلا لە دانیشتنەکانی داهاتوودا زیاتر روونی دەکەینەوە..ئیتر مامۆستا بێدەنگ بوو، ئێمەش بێدەنگ بووین.. زۆری نەخایاند من بێدەنگییەکەم شکاند، و داوای دیاریکردنی کاتی دانیشتنی داهاتووم کرد..

ئەویش گوتی: پاش دوو رۆژی تر لەسەعات چواری پاش نیوەڕۆدا ئینشائەڵلا پێکەوە دا ئەنیشین.. ئیتر خوا حافیزیمان کرد و هاتینە دەرەوە..

# # #

9

لەو دیو دەرکەوە هەندێ وەستاین، هیچمان نەمان دەزانی چی بکەین؟ من هاتمە قسەو گوتم: گیانەکەم! ڕێم دەدەیت کەمێ لەتەکتا ڕێبکەم؟

سەرنجێکی دام و بە نەخێر، وەڵامی دایەوە!!

گوتم: ئاخر دەمەوێ هەندێ قسەت بۆ بکەم، چونکە توانای ئەم زویربوونەی تۆم نییە.. دەمەوێت ڕاستیم پێبڵێیت، هۆی چییە دڵت لێم یەشاوە؟ بێگومان شتێك هەیە ئاوێنەی ڕوناکی دڵی تۆی لێڵ کردووە..

گوتی: من ئێستا بۆ خەوگاکەمان ئەڕۆمەوە، و ناتوانم تەنیا دەقیقەیەك دوابکەوم..

گوتم: کەوابوو ڕێم پێبدە تا ئەوێ لەتەکتا بێم..

گوتی: نەخێر.. هەرگیز ڕێت نادەم!! دەمەوێ خۆم بەتەنیا بڕۆمەوە، و پاش دووڕۆژی تریش خۆم بەتەنیا دێمەوە!!

گوتم: کەوابوو ئیتر بۆچ دێیتەوە بۆ ئێرە؟

گوتی: وەك عەوداڵێکی ڕاستەقینە، وەك کەسێك بە شوێن ڕاستیدا بگەڕێ و بییەوێ پەیدای بکات دێم.. بەڵکو بەئەنجام بگەم.. ئەی بۆ ئەو پرسیارە لەخۆت ناکەیت؟ چی هانت دەدات بێیت بۆ ئێرە؟ خۆ دەبوا لەمەوپێش ڕاستەقینەت زانیبا..

گوتم: ڕۆژێ لەڕۆژان ڕاستەقینەم نەزانیوە و لەبارەی ئیسلامەوە لەتۆ شارەزا تر نەبووم.. منیش دەمەوێ ڕاستەقینە بزانم..

گوتی: کەوابوو با بەردەوام بین تا راستەقینەمان لێ روون دەبێتەوە..

گوتم: دە بڵێ لەبەر تۆ و راستەقینە..

گوتی: تۆ.. لەبەرخاتری تۆ؟

گوتم: بەڵێ من .. لەبەر من .. بۆچ من شیاوی ئەوە نیم؟!

گوتی: تۆلای من شیاوی هەموو شتێکی پەسەند بوویت!!

گوتم: بووم؟

گوتی: بەڵێ، بوویت..

گوتم: ئاخر بۆچ بووم بەهەواڵی رابوردوو؟ خۆ من تەنیا بەو هەوایە ئەژیم کە لای تۆوە دێت..

ئاخێکی هەڵکێشا کە بۆ کڕووزی لێ دەهات و هیچی نەوت..

ئینجا گوتم: ئەگەر ماوەم نادەیت کاتێك لەتەکتا بم، ئەم چەند دێڕە نووسراوەم لێوەر بگرە، بەڵکو لەبارەگای تۆدا شفاعەتم بۆ بکات.. ئەمەم گوت و نامەکەم بۆ دەرهێنا.. ماوەیەك دوودڵ بوو.. دەستەو دامێنی بووم، و گوتم: تو بیتو خوا لێم وەربگرە.. خۆ بەوەرگرتنی زیانێکت لێناکەوێ!! زۆر حەیفە هەواڵێکی درۆ کۆشکی خۆشەویستیمان بڕوخێنێ..

گوتی: ئەی ئەگەر بەڵگەی زەق هەبێ کە ئەوهەواڵە راستە و هەڵبەستراو نییە؟!

گوتم: ئەگەر متمانەی تەواو هەبێ بەهیچ شتێ شەقولۆق نابێ..

گوتی: جاری وا هەیە مرۆڤ لەخۆیشی دەکەوێتە گومانەوە..

گوتم: ئەوکاتە دەبێ لەگەڵ خۆیا بێ پێچ و پەنابێ، و خۆی بکاتە بەرپرسیار و چاوێك بەخۆیا بخشێنێ، تا لەگوماندا نەمێنێتەوە.. ئیتر بۆچ شتم لێ دەشاریتەوە؟

پاش ماوەیەك بێدەنگی گوتی: لێمگەڕێ، با کەمێ بییر بکەمەوە..

گوتم: بەمەرجێ ئەو چەند دێڕە نووسراوە بخوێنیتەوە..

بە داخ و خەفەتێکەوە گوتی: پاش بییرکردنەوە لەو بارەوە دەیخوێنمەوە.. ئێستا خوا حافیز.. ئەمەی گوت و بەجێی هێشتم..

منیش بەکوڵێ خەمەوە بەرەو ماڵ گەڕامەوە، هەرچەند وەرگرتنی نامەکە وای لێکردم ئەوشەوە تا ئەندازێ خەم و پەژارەم کەم ببێتەوە.. هەر هۆی ئەوەش بوو توانیم کتێبەکەی مامۆستا بخوێنمەوە، وچاوێکیش بە دەرسەکانما بخشێنمەوە.. ئینجا چەند شیعرێکم بییرکەوتەوە کە ماوەیەك لەمەوبەر نووسیبووم تا بۆ سۆزانی بنێرم، سەرەتا کەیشی ئەمە بوو:

ئەمڕۆ و دوێنێی رابوردووم تەنیا تۆم دیوە..... بەهەر لایەکیشدابڕۆم تەنیا بۆ گەیشتن بەتۆیە..

ئەوە هات بە خەیاڵما کە لەگەڵ خۆما هەڵیبگرم تا بەیانی پێشکەشی بکەم.. بەڵام هەرچەند بۆی گەڕام نەم دۆزییەوە، لەو گەڕانەدا بۆم دەرکەوت وێنەیەکی بچکۆلانەی خۆم و سۆزان بزربووە، ئەم وێنەیەی سۆزان لەسەرەتای پەیوەندیمانا پێشکەشی کردبووم.. ئەم بزربوونەم پێ سەیر بوو، چونکە لەناوچاوی دۆلابەکەما و لەپەنای نامە گرنگەکانما دام نابوو..

بەهەر حاڵ ئەوشەوەم بە خوێندنەووە و بییرکردنەوە و خەوتنەوە بردەسەر.. بەیانی رۆیشتم بۆ زانکۆ، چاوەڕوانی هاتنی سۆزان بووم، بەڵام نە ئەورۆژە هات و نەرۆژی دواییش، ئەو دوورۆژە نەمبینی، بەڵام ئێوارەی رۆژی سێیەم لەبەر دەرکەی ماڵی مامۆستادا دیم.. کەدیم لەوێ وەستاوە لەخۆشیدا ترپەی دڵم زیادیکرد، بەئارەزومەندییەوە بەرەو رووی رۆیشتم و سلاوم لێکرد، ویستم چەند وشەیەکی پڕ لە خۆشەویستی پێ بڵێم، بەڵام لە زارما وشك بوون، ئەویش بەهۆی هەڵوێستی رەق، ناوچاوی مۆن، رووی گرژ و تووڕەی سۆزانەوە!! دەمم بوو بە تەڵەی تەقیو، و هیچم پێ نەوترا..

ویستم لە دەرکەکە بدەم، گوتی: پێش تۆ زەنگم لێداوە..

گوتم: ئەی چۆن بووە نەیان کردۆتەوە؟!

گوتی: کراوەیە، بەڵام لەوانەیە دەستیان نەپەرژێ، یا مامۆستا کارێکی هەبێ..

گوتم: مادام کراوەیە بابڕۆینە ژوورەوە، چونکە وەستانمان لێرەدا بەباش نازانم..

پاش ماوەیەك بێدەنگی گوتی: منیش وام پێ باشترە لێرە نەوەستین..

ژووره تایبەتەکەی مامۆستا شارەزابووین، رۆیشتین و لەوێ دانیشتین، چاوەڕێی هاتنی مامۆستا بووین..

ئەم دانیشتنەم بەهەل زانی تا هەندێ قسەی بۆ بکەم.. بەڵام ئەو پێشم کەوت و بەخەفەتێکەوە گوتی: پێم ناڵێیت ئەمڕۆ و دوێنێی رابووردووت چیت دیوە؟!

لەم پرسیارە سەرم سوڕما، و پاش ماوەیەك گوتم: مەبەستت چیە؟

گوتی: مەبەستم ئەوەیە لەم رۆ و دوێنێدا کێت دیوە؟

گوتم: لەتۆ بەولاوە کەس، ئالێرەدا ئەوشیعرانەم بیرکەوتەوە کە بۆ خۆیم نووسیبون و لێم بزر ببون!! چەندم پێخۆشبوو ئێستا ئەو شیعرانەم پێبوایە و پێشکەشم بکردایە!! هەوڵم دا ئەوەی لەبیرم ما بوو بۆی بخوێنمەوە.. بەڵێ، بۆم خوێندەوە..

بەبێزارییەکەوە قسەکانی پێ بڕیم و گوتی: تکایە بەسە، بەس.. چونکە ئەم شیعرانەمان گوێ لێبووە!!

گوتم: خۆ تا ئێستا من بەشیعر لەتەك تۆدا قسەم نەکردووە..

گوتی: بەڵێ، بەڵێ، لەتەك منا بەشیعر قسەت نەکردووە، بەڵام لەگەڵ خەڵکی ترا خەریکی بەشیعر قسە بکەیت.!!

گوتم: لەتۆ بەولاوە قسەم بۆ کێ کردووە؟ گیانەکەم! دڵ ودەروونم تەنیا لەتەك تۆدا ئەدوێن وقسەدەکەن..

گوتی: چ جیاوازییەکی هەیە ئەگەر بەرەوروو قسەی بۆبکەیت، یابەنامە بۆی بنێریت؟

گوتم: بۆچ وادەزانی ئەونامەیەی بۆمناردی لەبریی رازونیاز وگفتوگۆمان جێ دەگرێ؟

بەداخ وخەفەتێکەوە سەری باداو گوتی: ئەگەر لەمەپێش بوایە بەزیادەوە جێی دەگرت، چونکە تا ئەندازێك رازێنرابوەوە!! بەڵام....

گوتم: تکات لێدەکەم، مەڵێ رازێنرابوەوە، چونکە من بۆ نووسینی تەنیا وشەیەکی زۆرم لەخۆم نەکردووە، بەڵکو دەوری من تەنیا نووسینەکەی بووە، دەنا قسەکان قسەی دڵ و دەروونم بوون.. ئازیزم! بۆچ ئەڵێیت: ئەگەر لەپێش ئێستادا بوایە؟! ئێستا چی رووی داوە؟ من و تۆ عادەتمان لە جیهانی پەیوەندی و خۆشەویستیدا وابووە: دڵمان بۆ یەکتر کردۆتەوە، ئیتر بۆ بێ پەردە پێم ناڵێیت؟!

گوتی: پێم خۆشبوو باسی ئەو حەقیقەتە تاڵانەم بۆ بکردیتایە، بەڵام من ترسنۆکم، شتێك ئازارم پێبگەیەنێت، توانای باسکردنیم نییە، لەبەر ئەوە دەبێ تۆ ڕاساڵ بیت..

گوتم: لەسەر تۆ پێویستە ئەوەی ئازارت پێ ئەگەیەنێت بۆم روون بکەیتەوە، چونکە من هیچ نازانم..

گوتی: ماقووڵ نیە، نەزانیت چی ئازارم دەدات؟!

گوتم: دەتوانی بەگێل و گەڵحۆم بزانیت، بەڵام بەهیچ جۆرێك تێناگەم.. بەڵام ئامادەم گیانم پێشکەش بەوکەسە بکەم پێم بڵێ بۆچ سۆزان تۆراوە؟

گوتی: ئاخ!! وادیارە تا ئێستا نازانی چییە؟!

گوتم: نەخێر.. شتێك بەخەیاڵما هات..بەڵام زۆر زوو لەبییر خۆمم بردەوە..

گوتی: فەرەیدوون ئەوشتە چی بوو؟!

ویستم باسی هاتنی ئەوشەوەی سۆسەنی بۆ بکەم کە لەوێ نوستووە، بەڵام بییرم کەوتەوە بەڵێنم دابوویێ باسی نەکەم، بێدەنگ بووم و بۆم نەگێڕایەوە.. تووشی کێشەیەکی گەورەی دەروونی هاتم، ئەگەر بۆی دەگێڕمەوە بێ بەڵێن دەر دەچم، ئەگەر بۆی ناگێڕمەوە دڵی ئاو ناخواتەوە!!

ئینجا سۆزان بە پەژارەیەکەوە گوتی: فەرەیدوون! ئەوەتە تۆش زاتی ئەوەت نییە بیگێڕیتەوە، ناهەقیشت ناگرم کە نەوێری.. چونکە زۆر تاڵە!! ئەوە مامۆستایش هات..

هەرچەند دەرکە کراوەبوو، مامۆستا لەدەرکەی دا ئەوسا هاتە ژوورەوە..

# # #

10

بۆ پێشوازی لەمامۆستا هەستام، لەدڵی خۆیشما گوتم: پاش دانیشتنەکە هەموو شتێك بۆ مامۆستام دەگێڕمەوە، چونکە دڵی سۆزانم زۆر لا مەبەستە..

مامۆستا هەندێ بیانووی بۆ دواکەوتنەکەی هێنایەوەو داوای لێ بووردنی کرد، ئینجا دانیشت و ئێمەش دانیشتین..

پرسیاری لێکردین گوتی: ئەوکتێبەی لەم دواییەدا بۆم دیاریکردبوون خوێندتانەوە؟

ئێمەش بە بەڵێ، وەڵاممان دایەوە..

پاشان دەفتەری تێبینییەکانی بەسۆزان دایەوە، و هەندێ لە تێبینییەکانی بۆ رێکوپێك کردبوو، و تەمی هەندێ لەگومانەکانی بۆ ڕەواندەوە..

ئینجا گوتی: لەدانیشتنی پێشوودا لەو باسەدا وەستاین کە ئاینی ئیسلام بۆ هەموو گۆشەیەکی ژیانە، و هەموو کردەوەیەکی مرۆڤ بەپەرستنی خواوە دەبەستێتەوە.. بەمەرجێ بەساخی ئەنجام بدرێت..

جا ئەو کردەوانە کۆمەڵایەتی بن، یا ئابووری، یارامیاری، گەورە بن، یاپچووك، گران بن، یا ئاسان، ئەنجامدان بن وەك نوێژ و زەکات، یا وازهێنان بن وەك وازهێنان لە داوێن پیسی، وستەمکردن و دوورکەوتنەوە لە درۆ و بوختان..یالەوشتانە بن کە بە مێشك و بیبر ئەنجام دەدری، وەك بیبرکردنەوە لە دروستکردنی ئاسمانان و زەوی و رووەك و ئاژەڵ و ئادەمزاد، یا رۆحی بن وەك رۆژوو گرتن ومانەوە لەمزگەوتا، یامادی بن وەك دروستکردنی پرۆژەیەکی خێرەومەندی و دەستگرۆیی و یارمەتیدان.. یا بەسۆزو عاتیفە ئەنجام بدرێ وەك هەڵس وکەوتی ناو ماڵ وخێزان..

بەسەرسامییەکەوە گوتم: ئەم هەموو لایەنانە بە پەرستن دەژمێررێن؟!

گوتی: بەڵێ، ئەمانە لەهەموو روویەکەوە لەبەرنامەی ئیسلامدا، بە پەرستن دادەنرێن. رەوشتی جوان و پەسەندی بۆ دیاریکردووین، و نموونەو سەرمەشقی زۆریشی پێشکەش کردووین، دەتوانیت ئەم کتێبانە بخوێنیتەوە:(العبادة فى الإسلام)، و (ن نظرة عامة في العبادات)، ئەو کاتە بەتەواوی بۆت روون دەبێتەوە..

ئەمڕۆ دەمەوێ باسی ئەو رەوشتە بەرزانە بکەم کەئیسلام پێشکەشی کردوون، و بوونە هۆی پێگەیاندن و دروستبوونی باشترین ئادەمزاد، ئالێرەدا مامۆستا کەمێك بێدەنگ بوو..

منیش گوتم: بێزەحمەت مەبەستت لە وشەی رەوشت چییە؟

گوتی: مەبەستم لە وشەی رەوشت ئەو دەستورانەیە کە بۆ پێگەیاندن و دروستکردن دانراون، و تاك تاکی کۆمەڵ وەك تەنیا کەسێك دروست دەکەن، لەو روانگەوە کە بەشێکی کۆمەڵە و لێی دانابڕێ.. شەریعەتی ئیسلام کە یاسای داناوە، بەرژەوەندی ئەندامێکی رەچاو گرتووە وەك تاکە کەسێك، و چاودێری ئەو بەرژەوەندییەشی دەکات وەك یەکێك لەناو کۆمەڵدا.. لەبەر ئەوە لەشەریعەتی ئیسلامدا یەکیەتییەك بەرچاو دەکەوێ، کە هەر یەکەیان پشتگیری ئەوی تریان دەکات..

سۆزان گوتی: مامۆستا! دەکرێ نموونەیەکمان بۆ بێنیتەوە تا باشتر لێی حاڵی ببین؟

مامۆستا گوتی: بەڵێ.. بۆنموونە: قەدەغەکردنی شەراب و عەرەق .. ئەم یاسایە تاك لەزیانی سەرگەردانی و ماڵوێرانی دەپارێزێ، لەهەمان کاتا کۆمەڵیش لە ئەنجامی تاوانی بێهۆشیی ئەو تاکە کەسەوە دەپارێزێ..(بۆ نموونە ئەگەر سایەقێك سەرخۆشبێ و ترومبێل لێ بخوڕێ زیانەکەی تەنیا بۆ خۆی نییە، وادەبێ سایەقەکە پاسێك لێ دەخوڕێ کە بیست و یەك نەفەری تیایە، بە سەرخۆشی لە ترومبێلێکی تر دەدات و دەعم دەکەن، وەك ئەوەی لە رێگای کەرکووك-بەغدادا رووی دا، و نزیکەی سیی کەسی تیا کوژرا، و ئەوانیتر کەمابوونەوە دەست ولاق شکاو و سەقەت بوون، بێجگە لە زیانی ماددی هەردوو ترومبێلەکە. ئەگەر ئەو سایەقە لە عەرەق خواردنەوە قەدەغە کرا، واتە پارێزگاریکردن لە گیانی نەفەری هەردوو ترومبێلەکە و ماڵ و سامانیان..) کەوابوو پاراستنی تاك تاکی کۆمەڵ بووە هۆی پاراستنی کۆمەڵگا..

نموونەیەکی تر وەك خۆ داپۆشینی ئافرەت لەبەرامبەر پیاوی بێگانەوە.. ئەمەی گوت و بێدەنگ بوو..

سۆزان بەهەڵپەیەکەوە گوتی: ئەوی راستی بێ زۆر لەمێژە حەزدەکەم لەبارەی حیجابی ئیسلامییەوە شتێك بزانم، و لێی شارەزا ببم..

مامۆستا بەروویەکی خۆش ودەمێکی بەخەندەوە گوتی: دەتوانم پرسیارەکەت بۆ راست بکەمەوە، پێش وەڵامەکەی؟!

سۆزان گوتی: فەرمووو..

مامۆستا گوتی: لەوانەیە مەبەستت ئەوەبووبێ: بۆچ داوا لەئافرەت کراوە خۆی داپۆشێ؟ و هۆی چییە؟

دەمەوێ پێش وەڵامەکەت ئەوە بزانی کە حیجاب و خۆداپۆشین لێك جیاوازن. چونکە حیجاب تایبەتەو خۆداپۆشین گشتییە.. وشەی حیجاب تەنیا لە یەك ئایەتی قورئانا هاتووە و ئەویش پەیوەندی بەخێزانە بەرێزەکانی پێغەمبەرەوە هەیە.. ئەمەش دەقی ئایەتەکەیە: " ... وَإِذَا سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعًا فَاسْأَلُوهُنَّ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ ..." (سورة الأحزاب /52). واتە: ئەگەر داوای شتومەکێکتان لێکردن باپەردە لەنێوانتانا بێت..

ئەمەش تایبەتە بەخێزانەکانی پێغەمبەرەوە صلی الله علیه وسلم، بۆ رێزگرتن لە پلەو پایەیان..

سۆزان گوتی: کەوابو ئیسلام بەداواکردنی خۆ داپۆشین لە ئافرەت نەیویستووە گۆشەگیری بەسەریا بسەپێنێ و لە کۆمەڵگا و ژیانی دنیا دایببڕێ؟!

مامۆستا گوتی: نەخێر.. نەیویستووە لەچوارچێوەی ماڵدا بەندی بکات، بۆ راستی ئەم قسەیەم بەڵگەم هەیە، ئەوەتە لەئایەتی (29)ی سوورەتی(النور)دا قورئان ئەفەرموێ: " قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ... " واتە: بە پیاوانی بڕوادار بڵێ: سەیری ئافرەتی نامەحرەم نەکەن و داوێن پاك بن..

پاش ئەوە لەئایەتی(30)ی هەمان سوورەتا ئەفەرموێ: " وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلاَّ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَى جُيُوبِهِنَّ وَلا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ " واتە:

وە بە ئافرەتانی بڕوادار بڵێ: سەیری پیاوانی نامەحرەم نەکەن و داوێنی خۆیان بپارێزن، و دەست و دەموچاویان نەبێت جوانی خۆیان دەرنەخەن، و سەرو سنگ و گەردنیان داپۆشن و جوانی خۆیان دەرنەخەن...

کچی خۆم! نابینیت خوا لەپێشا داوای لە پیاوان کردووە تا چاوی خۆیان بپارێزن و تەماشای ئافرەتی بێگانە نەکەن، پاش ئەوە داوای لە ئافرەتان کردووە بۆخۆداپۆشین و تەماشا نەکردنی پیاوان؟!

ئەگەر ئافرەت لەسەر شانۆی ژیانا وەك پیاو دەوری نەبوایە، چ پێویستیەکی هەبوو داوا لەپیاو وئافرت بکات تەماشای یەکتر نەکەن؟!..

سۆزان گوتی: بەڵێ، راستە..

پاشان مامۆستا گوتی: دەوری ئافرەتی موسڵمان لەسەرەتای ئاینی ئیسلامەوە پاڵپشتی ئەم راستەقینەیە، ئەوەبوو لەوکاتەدا ئافرەتانی موسڵمان لە تێکۆشاندا هاوبەشی پیاوانیان دەکرد، بگرە لەخەباتی چەکدارانە و تیمارکردنی بریندارارن و ئاو گەیاندن و غیرەت بزواندن لەدڵی ئەو پیاوانەدا کە هێشتا ئیمان لەدڵیانا پتەو نەبووبوو. لەبەر ئەوە پێویستکردنی خۆداپۆشین لەسەر ئافرەتی موسڵمان لە ئیسلامدا، پارێزگارییە لە ئافرەت و لە کۆمەڵگایش..

منیش گوتم: چۆن؟

مامۆستا گوتی: نکولی لەوەناکرێت، بەڵکو شتێکی ئاشکرایە کە ئافرەت توانایەکی تایبەتی بۆ گیرۆدەکردنی پیاوان و ورووشاندنی ئارەزووی (جینسی)یان هەیە. بۆ چارەسەری ئەومەبەستە سێ رێگا هەیە:

یەکەمیان: ئەوەیە بێ سنوور ئارەزووی خۆی جێبەجێ بکات..

دووەمیان: ئەوەیە دیزە بەدەرخۆنەی بکات، واتە: گوێی پێ نەدات و کپی بکات..

سێیەمیان: ئەوەیە سنوورێکی بۆ دابنرێ، و بەرێکو پێکی ئەنجامی بدات، نەبێسنوور، نە کپکردن..

دوو ڕێگاکەی پێشوو هەردوو هەڵەن، و ئەنجامێکی دژواریان هەیە.. چونکە بەرەڵاکردنی ئارەزوو بە بێسنووری ئاین، ئەنجامەکەی پەرتەوازەیی خێزان و پچڕانی بنەماڵەو هەزاران دەردی کۆمەڵایەتی تری لێدەکەوێتەوە..

سەرژمێری ئەو وڵاتانەش کە ڕێیان بە بەرەڵاکردنی ئارەزووی جینسی داوە بەڵگەی ڕاستیەتی ئەم بۆ چوونەیە.(دەزانی ئەوسەر ژمێرییانە ئەڵێن: بەشێکی زۆر لە کیژان دەفرێنرێن و بەزۆر کردەوەی جینسییان لەتەکا ئەنجام دەدرێت؟ ئەم تاوانانەش لەپەرەسەندنایە، و لەماوەی شەش مانگی یەکەمی ساڵی 1975دا گەیشتە پێنج ئەوەندەی جاران، ڕۆژنامەی الراصد ی بەغدایی لە 1984/1/21 دا بڵاوی کردەوە کە " ساڵی ڕابوردوو لەبەریتانیا پانزە هەزار کچی جاهێڵ کەلەشانزەساڵ تەمەنیان کەمتر بووە، ڕۆیشتوون بۆ عەیادەکان و حەبی بەرگری مناڵبوونیان بەکارهێناوە، ئەمە بێجگە لەوانەی لەوتەمەنەدان وحەبیان بەکار نەهێناوە، بێجگە لەوانەش کەتەمەنیان لەشانزە بەرەوژوورتربووە!! ڕاپۆرتی یەکیتی خزمەتەکانی خێزانی ئەمریکی ئەڵێ: هەموو ساڵێك یەك ملیۆن تەڵاق لە ئەمریکادا ڕوو دەدات، و ساڵانە چوار ملیۆن مناڵی ناشەرعی (زۆڵ) لەدایك دەبێت..با وڵاتانی تری ئەوروپا و ئاسیاو ئەفریقا بوەستێت کە ساڵانە چەندەها گۆڵەزیان بۆ دروست دەبێت.)

بێگومان ڕێی دووەمیش دەبێتە هۆی لەناو بردن و قەلاچۆکردنی ڕەگەزی مرۆڤ لەسەر زەویدا، ئەمە جگە لەدروستکردنی چەندەها نەخۆشی دەروونی و مێشکی وجوستەیی.. بۆ نموونە ئەگەر خوانێکی ڕازاوە بە جۆرەها خواردن لەبەردەم پیاوێکی برسیدا دابنرێ، و بەدوو شێوە نەمان هێشت لەو خواردنە بخوات، بە زۆر یا بە خواهیشت، ئایا ئەگەینە چ ئەنجامێك؟! ئێمە توانیمان نەیەڵین ئەو پیاوە لەخواردنەکە نەخوات ، بەڵام ئایا توانیومانە کە حەزەکەی بمرێنین؟!

گوتمان: هەرگیز..

گوتی: حاڵی ئەو پیاوە برسیە بەرامبەر بەخوانەکە چۆنە، حاڵی پیاویش بەرامبەر بەئافرەت هەر وایە.. کەوابوو تەنیا ڕێگایەك بۆ پاراستنی کۆمەڵ لە تێکچوون و سەرگەردانی، و پاراستنی پیاو و ئافرەت لە هەزاران گێچەڵ وئاشووب، پیادەکردنی ڕێگای سێ هەمە.. کە ئەویش ئارەزوو نامرێنێ، و ڕێی بەرەڵایی بێسنووریش نادات.. ئەویش ئەو چارەسەرەیە کە ئیسلام بۆ جینسی داناوە..

ئەوەتە بۆ ئەم مەبەستە نیکاحی داناوە، و داوا لەگەنجان دەکات ژن بێنن، وەك پێغەمەمەرصلی الله علیه وسلم ئەفەرموێ: " یامعشر الشباب من استطاع منکم الباءة فلیتزوج... " واتە: ئەی کۆمەڵی لاوان! ئەوەی لەئێوە توانای جینسی هەیە با ژن بهێنێ.. و هەڕەشەشی لەوانە کردووە کە توانایان هەیە و ژن ناهێنن.. ئەمە لە لایەکەوە..

لەلایەکی ترەوە ئیسلام داوای خۆداپۆشینی لە ئافرەت کردووە تا ئارەزووی جینسی پیاوان نەورووژێنن و خۆیان و پیاوانیش لە دەردی سەرێ بپارێزن..

سۆزان گوتی: کەوابوو خۆ داپۆشینی ئافرەت بۆ پاراستنی کۆمەڵگایە لە تێکچوون؟

مامۆستا گوتی: بەڵێ، زیاد لەوە پاراستنی پلەو پایەی ئافرەتیش رەچاوکراوە، تا نەبێتە کاڵایەکی بێنرخ لەبەردەست هەموو هەڵپەکەرێکا، و ئەوانەی تەنیا تێرکردنی ئارەزووی خۆیان مەبەستەو هیچی تر.. دەتوانن بۆ زیادە ئاگاداری ئەم کتێبانەش بخوێننەوە: الحجاب، العفاف، معرکە التقالید..

سۆزان گوتی: من بیستومە ئەم خۆداپۆشینە لە باوی میللەتانی ترەوە وەرگیراوە؟!

مامۆستا گوتی ئیسلام پێش ئەوەی میللەتانی تر رزگار بکات، و لەوانەوە عادەت و خووخدەیان لێوەربگرێ، خۆداپۆشینی لەسەر ئافرەت پێویست کردووە. ئەو خۆ داپۆشینەی ئیسلام داوای کردووە زۆر جیاوازە لەو خۆداپۆشینەی ئەوان بوویانە..

سۆزان گوتی: من بیستومە ئەم خۆداپۆشینە لەبەر چەند هۆیەکی ئابووری پێویستکراوە!!

مامۆستا گوتی: کە ئەڵێی لەبەر چەند هۆیەکی ئابووری بووە، مەبەستت چیە؟

سۆزان گوتی: مەبەستم ئەوەیە کاتێ کە پیاو ویستوویەتی ئافرەت بکاتە کۆیلە و کەنیز و بیچەوسێنێتەوە، خۆداپۆشینی بەسەرا سەپاندووە، تا لە ماڵەوە بەندی بکات و سوود لە بەرهەم و کاری وەربگرێت، وەك چنین ورستن، و تاد..

مامۆستا گوتی: ئاینی ئیسلام زۆر لەو مەبەستەی تۆ باسی دەکەیت دوور بووە، چونکە شەریعەتی ئیسلام، مافی ئافرەتی بەتەواوی دابینکردووە، کە خۆی خاوەنی ماڵی خۆیەتی ، و سوود لەدەستکەوت و بەرهەمی خۆی وەردەگرێ..

ئەوەتە لەئایەتی (32)ی سوورەتی (النساء)دا قورئان ئەفەرموێ: " لِلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِمَّا اكْتَسَبُوا وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِمَّا اكْتَسَبْنَ..." واتە: لەوەی پیاوان بەدەستیان هێناوە ماف و بەشیان هەیە، و ئافرەتانیش لەوەی بەدەستیان هێناوە ماف وبەشیان هەیە..

کەوابوو ئەگەر بەپێی یاسا ئافرەت خاوەنی ماڵی خۆی بێ، پیاو چ سوودێك لەکارکردنی ئافرەت وەردەگرێ؟

سۆزان گوتی: کەوابوو ئاینی ئیسلام لەو بارەوە پێش ئەورووپا کەوتووە؟! چونکە ئافرەتی ئەورووپی لەم دواییانەدا ئەو مافەی خۆیان وەدەستهێنا..

مامۆستا گوتی: زیاد لەوە لەئەورووپادا بەقەد پیاو کاریان پێ دەکرد و نیوەی کرێی پیاویان بۆ دائەنا..تا لەم دواییەدا ئەومافە خوراوەی خۆیان وەرگرت و ئەو ستەمەیان لەسەر لاچوو..

سۆزان گوتی: خۆ بەم پرسیارانە ئازارت پێ ناگەیەنم؟

مامۆستا گوتی: نە..نە.. بەئارەزووی خۆت بپرسە..

سۆزان گوتی: ئایا راستە کە ئەڵێن: ئەو خۆداپۆشینە بۆ گۆشەگیری و وازهێنان لە خێر وخۆشی دنیایە؟

مامۆستا گوتی: نەخێر .. ئەم قسەیە راست نییە، و شوێن پێیەکی لەواقیعدا نییە.. ئەوەتە لەئایەتی (26)ی سوورەتی(الحدید)ا قورئان ئەفەرموێ: " وَرَهْبَانِيَّةً ابْتَدَعُوهَا مَا كَتَبْنَاهَا عَلَيْهِمْ... " تەنانەت ئەو رەهبانییەتە، واتە: ئەوگۆشەگیری و وازهێنان لەخێر وخۆشی

دنیایـە، کـە لـەناو هەنـدێ لەگاورەکانـدا بـاوبووە، خـوا لەسـەری پێویسـت نـەکردوون، و دەسـتکردی خۆیان بووە..

عەبباسی کوڕی مەزعون خوا لێی رازی بێ، کەیەکێك بوو لە هاوەڵـەکانی پێغەمەر صلی الله علیه وسلم ویستی واز لەدنیا بێنێ و گۆشەگیربێت، خێزانەکەی رۆیشت بۆلای پێغەمـەر صلی الله علیه وسلم و ئەم نیازەی مێردەکەی بۆ باسکرد..

پێغەمەریش تووڕەبوو، رۆیشت بۆ مزگەوت رۆیشتە سەر مینبەر و داوای لە موسڵمانان کرد ئەم خەیاڵە لەسەر خۆیان دەرکەن، و شتی وا نەکەن، چونکە پێچەوانەی ویستی ئسلامە..

سۆزان گوتی: کەوابوو خۆداپۆشین تەنیا و تەنیا بۆ پاراستنی ئافرەت و کۆمەڵگایە؟..

مامۆستا گوتی: بەڵێ، ئەگەر ئەو سێ کتێبەش بخوێننەوە کە ناوەکەیانم بۆ باسکردن، بەتەواوی لەو بارەوە شارەزا و ئاگادار دەبن..

لەبەر کەمی ماوەی ئێوە من ناتوانم بۆتان باس بکەم، خۆتان دەتوانن بیان خوێننەوە و سوودیان لێوەر بگرن..

سۆزان بەشەرمێکەوە گوتی: دەتوانم پرسیارێکی تر بکەم؟

مامۆستا گوتی: بەڵێ.. چیت ئەوێ بیپرسە..

سۆزان گوتی: ئایا لە ئیسلامدا پیاو و ئافرەت لەماڤدا یەکسانن؟

مامۆستا گوتی: بەڵێ، تەنیا لەهەندێ بواردا نەبێ، ئەویش بەهۆی پسپۆڕییەوە.. با نموونەیەکی بچووکت بۆ بێنمەوە، تا بەجوانی بۆت روون ببێتەوە، پیاوێك ماڵ و سامانی هەمە جۆری هەیە، ویستی هەر لەژیانی خۆیا ماڵ و سامانەکەی لەمنداڵەکانی دابەش بکات، هەریەکەیان لەو جۆرەیان بداتێ کەتیایا پسپۆڕن، و حەزیان لێیەتی، زەوی کشتوکاڵ ئەدا بەو یەکیانە کە حەز لەکشتوکاڵ دەکات، ماڵی بازرگانی بەو یەکیانە دەدات کە لە بازرگانیدا لێهاتووە و حەزی لێدەکات.. ئەو باوکە دەیەوێ ئەنجامیان یەکسان بێت، هەر چەند سروشتی ئەنجامەکە جیاوازبێ، بەهۆی جیاوازی لێهاتوویی و ئامادەیی و ئارەزووی هەریەکە لە منداڵەکانیەوە..

www.penjweny.org

هەروەها مافی ئافرەت و پیاو لەیەك ئاستایە، هەرچەند ئەو یەکسانییە بەهۆی جیاوازی لەسروشت و دەزگاکانی لەشیاندا چون یەك نەبێ!! خۆ ئەگەر سەرنج بدەین دەبینین ئەوەی لەسەر پیاو پێویستە لەسەر ئافرەتیش پێویستە، وە ئەو مافەی لەهەموو بوارێکی کاری دنیایی و قیامەتیدا پیاو هەیەتی ئافرەتیش هەیەتی، وە ئەو پاداشتەی لە ئەنجامدانی عیبادەتکردنا پیاو هەیەتی، ئافرەتیش هەیەتی.. وە ئەوسزایەی لە ئەنجامی تاوانێکا یا نەکردنی واجبێکدا بۆ پیاو هەیە، بۆ ئافرەتیش هەیە.. ئەگەر کتێبی :(المرأة في الإسلام)، وە(الأسرة المسلمة) بخوێننەوە هەموو راستەقینەیەکتان لەو بارەوە بۆ روون دەبێتەوە..

ئینجا سۆزان گوتی: ئایا ئاینی ئیسلام ئافرەت بەسەرچاوەی هەموو تاوانێك لەقەڵەم دەدات؟

مامۆستا گوتی: نەخێر.. ئیسلام ئەو تاوانە بەتەنیا ناکاتە ملی ئافرەت.. بەڵکو پیاویشی بەهاوبەش داناوە.. ئەوەتە قورئان لە ئایەتی (36)ی سوورەتی (البقرە) دا باسی ئادەم و حەووا دەکات و ئەفەرموێ: " فَأَزَلَّهُمَا الشَّيْطَانُ عَنْهَا فَأَخْرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا فِيهِ... " واتە: شەیتان هەڵیخلیسکاندن، نزیکی درەختە یاساغەکە کەوتنەوە، و ئەوە بووە هۆی دەرکردنیان لەناو ژیانە خۆشەکەی بەهەشتا..

ئەم ئایەتە بۆمان روون دەکاتەوە کە هەردوویان، واتە: ئادەم وحەوا بەگوێی شەیتانیان کرد، و چونیەك زیانیان لێکەوت. حەوا بەتەنیا بەر پرسیاری ئەو تاوانە نەبووە..

سۆزان گوتی: لەئیسلاما دەوری ئافرەت بەنیسبەت منداڵەوە چییە؟

مامۆستا گوتی: لەئیسلاما ئەوپەڕی رێز بۆ دایك دانراوە، و بەهەشتی خستۆتە ژێرپێی دایکانەوە، ئەوەتە پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم ئەفەرموێ: " الجَنةُ تَحْتَ أَ قدَامِ الأُمَّهاتِ " واتە: بەهەشت لە ژێرپێی دایکاندایە.. هەروەها رەزامەندی دایکی کردووە بەرێگایەك بۆ رەزامەندی خوا..

هیوادارم بۆ ئەو مەبەستە ئەم دوو کتێبە بخوێننەوە، کتێبی(الطفل بين الوراثة والتربية)، وە (مع الولد و والديه)..

ئالەو کاتەدا بانگی عیشای دا، مامۆستا بێدەنگ بوو، ئێمەش بێدەنگ بووین، من بێدەنگییەکەم شکاند و گوتم: دانیشتنی داهاتوومان کەی دەبێت؟

مامۆستا گوتی: ئینشا ئەڵڵا هەفتەیەکی تر.. تا بتوانن ئێوەش ئەو کتێبانە بە وردی بخوێننەوە.. ئیتر ئێمە لای مامۆستا خوا حافیزیمان کرد و هاتینە دەرەوە..

# # #

11

ماوەیەك لەشەقامەكەدا وەستاین، سەرنجم دا هەندێ كەس وەك گورگی برسی بۆ سۆزان دەڕوانن، زۆرم پێناخۆش بوو، لەمەپێش ئەم هەستەم نەبوو، دیتم سۆزانیش دەیەوێت خۆی داپۆشێت..

ماوەیەكمان بەبێدەنگی بردەسەر، ئینجا سۆزان بێدەنگییەكەی پچڕی و گوتی: تا لای مامۆستا پێك دەگەینەوە خوا حافیز!! پشتی هەڵكرد و رۆیشت..

منیش گوتم: بەیارمەتی خۆت، شتێك هەیە دەمەوێ پێتی بڵێم. كەچی ئاوڕی لێنەدامەوە.. منیش بەدوایا رۆیشتم و گوتم: سۆزان! بوەستە، تا هەموو شتێكت بۆ روون بكەمەوە، بێسوود بوو، لەو كاتەدا دەستی لەتەكسیەك راگرت و سوار بوو، هەرلایشی بەلاما نەكردەوە!!

هیچم بۆ نەمایەوە ئەوە نەبێت كە بۆ خانووەكەی خۆم بگەڕێمەوە، ویستم لە ماڵەوە هەندێك دڵخۆشی خۆم بدەمەوە، بەڵام بێسوود بوو، چونكە گیانم شۆڕشێكی گەورەی دەست پێكردبوو، هەروا بەئاسانی دا نەئەمركایەوە، بەناچاری هاتمە دەرەوەو بەشەقامەكەدا ئەڕۆیشتم، بێئەوەی بزانم بۆ كوێ دەچم!!

گەیشتمە بازاڕ و لەكتێبخانەكان نزیك بوومەوە، ئەو كتێبانەی مامۆستا بۆی دیاری كردبووین لەوێدا كڕیم. كاتێ گەیشتمەوە ماڵ شەو درەنگبوو، لەشم داهێزرابوو، دڵ و دەروونم شەكەت ببوون..

بەڵێ، ئەو چەند رۆژە هەوڵم دا كتێبەكان بخوێنمەوە و بەهیواوە بژیم، باش بوو هەندێك هاتمەوە سەرخۆ، لەگەڵ ئەوەدا كە بیبیرم هەر لای سۆزان بوو، بۆ چاو ترووكانێك لەبیرم نەدەچووەوە، نا هەقیشم نەبوو، چونكە بەسەر هەموو هەست و نەستێكمدا زاڵ ببوو..

# # #

www.penjweny.org

12

ئەو چەند رۆژەم هەرچۆن بوو لێرۆیشت، لەرۆژو کاتی دیاریکراودا رۆیشتم بۆ ماڵ مامۆستا، پاش ماوەیەك سۆزانیش گەیشت.. وادیاربوو مامۆستا پەلەی بوو، بۆیە لەگەڵ گەیشتنی سۆزاندا دەستی بەقسەکرد و گوتی: با ئەمرۆ نموونەیەکی تازەتان بۆ باس بکەم، لەو رەوشتە بەرزانەی ئیسلام پێشکەشی کردووە، ئاینی ئیسلام نوێژی لەسەر موسوڵمانان پێویست کردووە، بەڵام قەدەغەی کردووە ئەم واجبە لەزەوی داگیرکراو و ماڵی زەوتکراودا ئەنجام بدرێ..

ئەم قەدەغەکردنەش دوولایەنی هەیە، لایەنێکی تایبەتی و ئەوي تریان گشتییە.. لایەنە تایبەتەکەی ئەمەیە: گرنگترین پەرستش لە ئیسلامدا نوێژە، چونکە بە هۆی نوێژەوە گیان لەشەقەی باڵ دەدات و لەجیهانی مادە خۆی دەرباز دەکات و بەرەو بارەگای پەروردگاری بەرز دەبێتەوە و دەڕوات.. تا دان بە ملکەچی و بەندایەتیدا بنێت بۆ پەروەردگاری تاکوتەنیای.

لەبەر ئەوەی ئەو بەندایەتییە راست و پاك و بێگەرد بێت، دەبێ لەشوێنێکی وادا بکرێت کە سەرکەشی ستەم چەپەڵی نەکردبێت، و داگیرکردنی ستەمکار ناشیرینی نەکردبێت.. ئەمە لایەنە تایبەتیەکەی بوو.. لایەنە گشتییەکەیشی ئەمەیە: ئیسلام بەستەم رازی نابێت و بێزاری لەزەوتکردن دەردەبڕێ، و نابێ موسڵمانان ملکەچی بن، ئەمەش دەبێتە هۆی پاراستنی مافی خەڵکی..

لێرەدا مامۆستا بێدەنگ بوو منیش هات بەخەیاڵما ئەم پرسیارەی ئاڕاستە بکەم: هۆی چییە لەناو هەموو سوورەتەکانی قورئاندا سوورەتی فاتیحە، واتە ئەلحەمد هەڵبژێرراوە بۆ ئەوەی بەشێکی گرنگ بێت لەنوێژدا؟

مامۆستا گوتی: چونکە ئایەتەکانی سوورەتی فاتیحە کورتەیەکی عەقیدە (ئایدیۆلۆژی)ی ئیسلامییە، وەك سوپاس وستایش و گەردنکەچی بۆ خوا، خوا بەیەکناسین، داوای رێنموونی، باوەڕبە زیندووبوونەوە و پاشەرۆژ، و... هەتد.

گـوتم: بـۆچی بەشـی زۆری ئەوانـەی نـوێژ دەکـەن لەخراپـە ناگەڕێنـەوە؟ لەگـەڵ ئـەوەدا ئایەتەپیرۆزەکەی قورئان ئەفەرموێ: " إِنَّ الصَّلاَةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ... "

مامۆستا گـوتی: کـوڕی خـۆم! ئـەم ئایەتـەی تـۆ باسـت کـرد، ئایـەتی (44)ە لـە سـوورەتی (العنکبوت) و ئەمەش واتاکەیەتی: بێگومان نوێژ نەهی لەخراپەو کاری ناڕەوا دەکات..

ئەوە بزانە ئایەتەکە ئەفەرموێ: نـوێژ نەهی لەخراپـەو کـاری نـاڕەوا دەکات، نافەرموێ ناهێڵێ خراپە بکات!! چونکە نوێژ زنجیرێکی بەدەستەوە نییە بیکاتە دەستی ئەوانەی کاری خراپـەو نـاڕەوا دەکەن، بەڵام ڕێیان بۆ روون دەکاتەوە، و پاشەرۆژیـان یـاد دەخاتـەوە، و خۆشـی بەهەشـت و ئـازاری دۆزەخیان بیبیر دێنێتەوە، جا نوێژگەری واهەیە هەواو هەوەس و ئارەزوو بازی بەسـەریا زاڵ دەبێت، نە بەهەشت و خۆشی بەهەشتی لەبییر ئەمێنێت، و نە ئازاری بەسوێی دۆزەخ، بۆیـە لەسـەر خراپـە بەردەوام دەبێت و وازی لێ ناهێنی، ئەوانە بەر ئەو فەرموودەیەی پێغەمبەر صلی الله علیـه وسلم دەکەون کە نوێژ گەرێکی بینی چۆن کەڵـەباب دەندووك بەزەویدا دەدات ئاوەها نوێژەکەی دەکرد، پێی فەرموو: " لەو نوێژەدا جگە لەماندووبوون هیچ پاداشتێکت دەست ناکەوێت "

چونکە لەراستیدا ئەو نوێژگەرە نەیزانیوە لەبەرامبـەر کێوە راوەسـتاوە و چ ئـەڵێت؟! بەشـی زۆری ئەوانەی لەخراپە ناگەڕێنەوە لەو جۆرە نوێژگەرانەن..

گوتم: وادیارە خوا تەنیا بۆ سوودی ئادەمزاد عیبادەتەکانی داناوە؟؟

گوتی: بەڵێ، کوری خۆم! ئەگەر بەوردی ئەو دوو کتیبەت خوێندبێتەوە: (العبادة فی الإسلام) ، و (نظرة عامـة فـی العبـادات) .. وەڵامەکـەت بـەدرێژی دەسـت کـەوتووە.. ئینجا مامۆسـتا هاتە سەرباسی یەکێکی تر لەو مەرجانەی بۆ ئاینی سوود بـەخش پێویسـتن و گـوتی: یـەکێکی تـر لەومەرجانەی بۆ ئـاینی سـوودبەخش پێویسـتن دەبێ چەنـدەها رەوشـتی بـەرز پێشکەش بکـات بـۆ دروستکردنی مرۆڤی سوودبەخش..

ئاینی ئیسلامیش لەو بارەوە زۆرشتی پێشکەش کردووە، بۆ نموونە: هـەموو تـاك تـاکێکی کۆمـەڵ لەئیسلامدا بەرپرسن، ئەوەتە پێغەمبەر صلی الله علیە وسلم ئەفـەرموێ: " کلکم راع، وکلکم مسـؤل عــن رعیتــه... " واتــە: هەریــەك لــەئێوە شــوانێکە، و هەریەکەشــتان بەرپرســە لــە رەعیەتەکەی..

ئەمەش بوارێکە تا هەموو یەکێك خۆی دروست بکات، وەك تاکە کەسێك، و دەورو بەریشی دروست بکات وەك کۆمەڵ.. ئەو کۆمەڵگایەی تاکەکانی لەسەر گوێ پێنەدان (لامبالاة) و چاوچنۆکی ومشەخۆری راهێنرابن، زۆر جیاوازە لەو کۆمەڵگایەی لەسەر بنچینەی هەست بە لێپرسراوی و لەخۆبوردن وخەبات و تێکۆشان پەروەدە کرابن..

شەریعەتێك لێپرسراوی بخاتە ئەستۆی تاکتاکی کۆمەڵ بەجۆرێکی وا هەست بەخۆی بکات کە خاوەنی پەیامێکە و هەڵگری مەشخەڵێکە و دۆز دۆزی خۆیەتی، شەریعەتی وا شیاوی ئەوەیە کۆمەڵگایەکی یەکگرتوو بەدی بێنێت..

یەکێکی تر لە ێیفەتە بەرزەکانی شەریعەتی ئیسلامی ئەوەیە: لەهەموو یاسایەکیدا رێز لەرەوشت گیراوە، و پشتگوێ نەخراوە، بەڵکو رەوشتەکە کراوەتە بنچینەی سەقامگیربوونی شەریعەت، ئەوەتە پێغەمەر صلى الله عليه وسلم ئەفەرموێ: " أكملكم إيمانا أحسنكم أخلاقا " واتە: کامڵترین کەستان لەبارەی باوەڕەوە رەوشت جوانترینتانە.

بۆ زیادە شارەزایی بوون، و وەرگرتنی بیبرۆك (فكرة) ێك لەو بارەوە دەتوانن سوود لەم کتێبانە وەربگرن: (الأخلاق ودورها فى الحياة) .. ئالێرەدا مامۆستا سەیرێکی سەعاتەکەی کرد و بێدەنگ بوو..

زانیمان کاتمان تەواو بووە، داوامان لێکرد کاتی دانیشتنی داهاتوومان بۆ دیاری بکات. ئەویش گوتی: حەفتەی داهاتوو سەرم لێبدەنەوە، ئیتر خوا حافیزمان کرد و هاتینە دەرەوە..

ئەوی لەبەردەرکە سەرنجی راکێشام ئەوەبوو: سۆزان وەك جارانی تر لەچکەکەی لەسەر نەکردەوەو لای نەبرد!! ویستم لەبارەی مانەوەی ئەوشەوەی سۆسەنەوە بۆی بدوێم، بەڵام بەپەلە نامەیەکی پێچراوەی دایە دەستم و رۆیشت.

ویستم نامەکە بکەمەوە بەڵام گوتم نەوەك قسەیەکی تاڵ و دڵتەزێنی تیابێت، با لەماڵەوە بەتەنیا بیخوێنمەوە، هەروام کرد، پێم هەڵگرت و هاتمەوە بۆماڵ، خۆم نەگۆڕی، لەسەر قەرەوێڵەکە راکشام و بەدەستێکی لەرزۆکەوە نامەکەم کردەوە تیا نووسرابوو:

بسم الله الرحمن الرحيم

فەرەیدون سڵاو و رەحمەتی خوات لێبێت

ماوەیەکی زۆر بوو لە دوودڵیدا بووم، پێش ئەوەی ئەم چەند دێڕەت بۆ بنووسم.. ناهەمواری هەڵوێستەکە زیاد لەتوانادا بوو، ئەم وەزعەش منی سەخڵەت کردبوو، هیچ جێگایەك لەدەروونما نەمابوو ئەو ئازارەی پێنەگەیشبێ.. بە هەرحاڵ..

من هەموو شتێکم رەچاو گرتبوو، زۆر شت بەخەیاڵما دەهاتن، تەنیا ئەوە نەبێ کەرووی دا، بۆچ دەبێ ئەوەرووبدات؟ بۆچ لەماوەیەکی کەمدا هەموو بەڵێن و پەیمانێکی نێوانمانت لەیاد چوو؟ بۆچ وا زوو لاواز بوویت؟ بۆچ گەنجینەی خۆشەویستیت بەتالان دا؟ بۆچ سۆزی هەڵقولاوی چاوگەی خۆشەویستیت لەبیر بردەوە؟ فەرەیدوون! ئەو کۆشکە بڵندەت بۆ تێك دا، کەلەهیواو خەون و ئاوات دروستمان کردبوو؟! ئاخر بۆچ؟ ئاخر بۆچ؟ بۆچ؟

ئێستا لەوانەیە لەمەبەستم تێگەیشتبیت و بزانیت مەبەستم چییە؟ هەر لەخۆوە ئاگرم تێبەر نەبووە، و قسەیش نابزرکێنم، و بێبەڵگەش قسەناکەم!! وا لەتەك نامەکەدا ئەو بەڵگانەی کەوتبوونە بەردەستم بۆم ناردیت، با ئەوقسانەش بوەستێ کە بە بەڵگەوە بۆم کراون.. ئیتر لەتوانامدا نەما بەڵکەی خیانەتی تۆ لای خۆم گل بدەمەوە، پاش ئەم رونکردنەوەیە لێت حاڵی دەبێت، و دەزانی لەم ماوەیەدا چەند ئازارم چەشتووە!!

ئەوەش بزانە لەمەولاش زیاتر ئازارم دەچەشت ئەگەر ئەم تیشکە نەبوایە کە دڵ و دەروونمی رووناك کردۆتەوە، وئاوەرۆی ژیانمی گۆڕیوەو ژیانێکی سەر لەنوێی بۆ بەدی هێناوم.. بۆ زیادە ئاگاداریت: کە پشت لەتۆ دەکەم مانای وا نییە روو لە یەکێکی تر دەکەم.. هەرگیز شتی وا نەبوە و نابێت چونکە تۆ تۆیت!!

سۆزان.

کە هەڵم پچڕی دیتم زەرفێکی تر لەناو نامەکەدایە، وێنە بچوکە ونبووەکەی خۆم و وێنە پێشکەشیەکەی سۆزان و ئەو چەند دێڕە شیعرەی کە ئامادەم کردبوو بۆی بنێرم و ونببوون، هەموو ئەمانە لەناو ئەو زەرفەی ترا بوون!!

لەهەمووی تاڵ و دڵتەزێنتر ئەوەبوو: کەرۆیشتبوومە بەردەرکە و دەستم بەرزکردبووەوە تا سۆسەن بێتە ژوورەوە، لەو کاتەدا وێنەیەکمان گیرابوو، ئەو وێنەیەشی تیابوو!!

ئەوسا هەمووشتێك حاڵی بووم، تان وپۆی ئەو پیلانەم بۆدەرکەوت کە لەدژم تەنرابوو، و منیش بەخۆمم نەزانیبوو، ئەوەندەشی نەمابوو سۆزانم لەدەست بچێ.. ئەوەش حاڵی بووم کە مانەوەی شەوی سۆسەن لەلای من و ئەو دەورانەی بینیبووی هەمووی بەپیلانی مونیر بووە.

ئەوسا کەوتەوە یادم کە لەوکاتەدا سۆسەن هاتە ژوورەوە ئەو تیشکە چی بوو!! و ئەوشەوەش کە لەژوورەکەی خۆما نووستووە هەموو کون و قوژبنێکی ژوورمی پشکنیوە، و وێنەکەی خۆم و وێنە پێشکەشیەکەی سۆزانی هەڵگرتوە، لەگەڵ ئەو پارچە شیعرەدا کەبۆم نوسیبوو، ئینجا قسەکەی سۆزانم بیرکەوتەوە کە لێی پرسیم: ئەمڕۆ و دوێنێی رابوردووت چیت دیوە؟ چونکە ئەوە یەکەم رۆژی پارچە شیعرەکە بوو!!

ئەوەش هات بەخەیاڵمدا بێگومان ئەو شەوە مونیر تەلەفونی بۆ سۆزان کردووە تا تەلەفون بۆمن بکات و بزانێ کێ وەڵامی دەداتەوە. گومان لەوەدانییە کە سۆسەن وەڵامی داوەتەوە!!

ئابەم جۆرە تاڵ بەتاڵی پیلانەکەم دۆزییەوەو بە یەکجار ئەو راستەقینە تاڵانەم بۆ روون بووەوە، هەوڵم دا خۆم نەدەم بەدەست ئازارەوە و بەهێرشی ئەم تاڵاوە نەڕووخێم، و ورە بەرنەدەم.

گورج لەسەر قەرەوێڵەکەم هەستام و ویستم بەرەولای سۆزان بڕۆم، تا هەموو شتێکی بۆ روون بکەمەوە، لەرێگەدا ئەوە بەخەیاڵمدا هات: بۆ ئەوەی بێتاوانی خۆمی پێ بسەلمێنم پێویستم بە بەڵگەی بەرجەستە هەیە، چونکە ئەو بۆ تاوانبارکردنی من بەڵگەی ماددی هێناوە..

کەوتمە سێودووی دڵی خۆم، چی بکەم؟ چی نەکەم؟ لە ئەنجامدا ئەوە بەخەیاڵمدا هات: بگەڕێمەوە بۆ ژوورەکەی خۆم و لەوێ بیری زیاتری لێ بکەمەوە.

بەڵێ، گەڕامەوە بۆماڵ، زۆر سەخڵەت و نارەحەت بووم، باوەڕت هەبێ دەتگوت لەسەر ژیڵەمۆی ئاگرم، لەئاسمانی بیرکردنەوەدا پەروازم دەکرد، ناکاو دەستم بۆ قورئانەکە برد، ئەو قورئانەی لەبەرگێکی قەشەنگ وجوانا تا ئەو کاتەش لەناو کتێبخانەکەمدا بۆ جوانی دانرابوو!!

ئالەم کاتەدا کە گیانم لەوپەڕی نارەحەتی و سەخڵەتیدا بوو، هەستم کرد تەنیا قورئان فریام دەکەوێ، ئەو قورئانەی کە بەمنداڵی لای خاڵم خوێندبووم، بەڵێ، قورئانەکەم کردەوە سوورەتی (الأنفال) بەدەستمەوە هات، دەستم بە خوێندنەوەی کرد، ئاوازی بەسۆزی وشەکان و مانای بەرزی لەدڵا جێگیری بردمیانە جیهانێکی رۆحییەوە، تا حەزبکەیت شوێنەوارێکی گەورەو کاریگەری لەدروونمدا هەبوو.. دڵم سرەوت و ئاسوودەیی بۆ هاتەوە، سوورەتەکەم تەواو کرد و قورئانەکەم بردەوە جێگەکەی خۆی. لەوکاتەدا چاوم هەڵتەقی بەشریتەکانی تەسجیلەکەمدا، و بییرم کەوتەوە ئەوکاتەی من لەبەردەرکە قسەم لەتەك سۆسەنا دەکرد، تەسجیلەکەم لەسەر تۆمارکردن بوو، لەوانەیە هەموو قسەکانمانی تۆمار کردبێ. بەڵێ، یەك بەیەکی شریتەکانم تاقی کردەوە، تا شریتەکەی ئەوشەوەم دۆزییەوە دیتم لەوکاتەوە قاپیەکەم بۆکردبوەوە تا ئەوکاتەی قاپیی ژوورەکەی ئەوم داخستبوو هەموو قسەکانمانی تۆمار کردووە!!

ئیتر لەخۆشیدا هەموو گیانم پێ دەکەنی، هەستم کرد بێئەوەی بەخۆم بزانم پەروەردگار یارمەتییەکی گەورەی داوم، منیش سوپاسێکی زۆرم کرد. ئەوشەوە بەخەیاڵ چەند وێنەیەکم دروستکرد بەونیازەی لەزانکۆدا پێشکەش بەسۆزانی بکەم، و شریتی بەڵگەی بێتاوانی خۆمی بخەمە بەردەست، هەروەك دڵی خۆمم خستۆتە بەردەست. بۆیە ئەوشەوە بەدڵئاسوودەییەوە سەرم کردە سەر سەرین و نوستم..

هەرچۆن بوو ئەوشەوەشم لێرۆیشت، بەیانی رۆیشتم بۆ زانکۆ، بەڵام پاش ماوەیەك چاوەڕوانی بۆم روون بووەوە ئەم رۆ نەهاتووە. تەلەفونم بۆ خەوگا کەیان کرد و هەواڵم پرسی، وتیان: رۆیشتۆتەوە بۆلای کەس وکاری، ئەو رۆژەش بێ ئەوەی بگەمە مەبەست گەڕامەوە..

# # #

www.penjweny.org

13

ڕۆژگار ئەڕۆیشت و منیش ڕۆژ بەڕۆژ هەواڵی سۆزانم دەپرسی، تاکە وەڵام ئەوەبوو هێشتا نەهاتۆتەوە.! ڕۆژی دیاریکراوی لای مامۆستا هاتە پێشەوە، منیش نامەیەکم نووسی و هەمووشتێکم تیا روون کردەوە، و لەگەڵ شریتەکەدا هەڵم گرتن، بەو هیوایەی لەماڵی مامۆستا بیبینم، هەروایش بوو، کە من ڕۆیشتم ئەو دانیشتبوو چاوەڕوانی دەکرد..

ئەوی چاوەڕوان نەکراو بوو بە ڕەشپۆشی بینیم، وەك ئەوە یەکێك لەکەسوکاری مردبێ، بەلەچکێکی ڕەش سەری داپۆشی بوو، هەر لەخۆی دەهات، چەند جوان بوو ئەوەندەی تر جوانی کردبوو!! پێم خۆش نەبوو هیچ پیاوێکی تر نەیبینێ!! خۆیشم سەرم لەخۆم سوڕمابوو!! بۆچ لەوەپێش ئەم هەستەم نەبوو؟!

سڵاوم لێکرد و بەخۆگریەکەوە وەڵامی دامەوە، هۆی ڕەشپۆشییەکەم لێپرسی و گوتم: خێرە؟! ماوەیەك سەری دانەواند، و پاشان سەری بەرزکردەوە و چاوەکانی پڕ لەفرمێسك بوون، بەدەنگێکی پرلە خەم و پەژارەوە لەتەك هەناسەیەکی ساردا گوتی: باوکم کۆچی دوایی کردووە!!

منیش دڵم پڕ بو بەدەنگێکی گڕەوە گوتم: " إِنَّا لله وَإِنَّا إِلَيْهِ راجِعُونَ " خۆتان خۆش بن و خوا پاداشتی خێرتان بداتەوە.. کش وماتی باڵی کێشا بەسەر ژوورەکەدا، خەم وپەژارە مامۆستایشی داگرت و زویر بوو. من بیرم لەحاڵی ئەو و هەڵوێستی خۆم دەکردەوە، زۆری نەخایاند سۆزان پەردەی بێدەنگی دڕاند و گوتی: مامۆستا تکا دەکەم فەرموو ڕێنوێنییەکانمان بۆ باس بکە.. چەندها شت هەبوون بن بەهۆی مانەوەم لەماڵەوە، تەنیا بۆ سوود وەرگرتن لەبەڕێزت من گەڕاومەتەوە، نەك لەبەر زانکۆ!! بڕوات هەبێ لەگەڵ ئەو هەموو خەم و پەژارەیەدا وازم لەخوێندنەوەی کتێبەکان نەهێناوە، چونکە گەیشتوومەتە ئەو قەناعەتە: گرنگترین شت لەژیانمدا شۆێنکەوتنی ئەم کارەیە تا دەگەمە ئەنجام، لەبەر ئەوە تکا دەکەم بەردەوام بە لە قسەکانتا!!

مامۆستا گوتی: ئافەرین کچی خۆم! داواکارم خوا سەبووریت بدات و پاداشتیشت بداتەوە، و بەگەرمی پیرۆزبایی ئەم هەستە پاکەت پێ ئەڵێم.. ئەوی ڕاستی بێ من زۆرم دواخستن، چونکە کاتی خۆی ئێوە زۆر بە پەلەبوون، لەهەمان کاتدا بەهۆی خوێندنەوەی ئەو کتێبانەوە

یارمەتی منتان باش دا، چونکە ئەگەر ئێوە ئەو کتێبانەتان نەخوێندایەتەوە ماوەکەمان زۆرتری دەخایاند!!

سۆزان گوتی: ئەوی راستی بێت مەبەستم بیستنی زیاتری قسەکانی بەرێزتانە، دەنا من گەیشتوومەتە قەناعەتی تەواو، بەڵام من نامەوێ ئەوە بڵێم، تا بەشێك لەو فەرموودانەی ئێوەم لەکیس نەچێت، چونکە هێشتا چاوەڕوانی تۆین، کە لەبارەی توانای ئیسلامەوە بۆ پێشکەشکردنی پێشەوای ساخ و نموونەی بەرز و کەرەسەی روونکردنەوەوە بۆمان باس بکەیت..

مامۆستا گوتی: لەمەوپێش بەچەند قوناغێك باسی ئەوەمان کرد کە ئاین بۆ ئادەمزاد پێویستییەکی حەتمییە، و باسیشمان کرد ئاینی گونجاو کامەیە، وچۆن دەبێ دژی ژیریی و هۆشی مرۆڤ نەبێت، و دەبێ لەگەڵ سروشتدا بگونجێت، و بەرنامەیەکی واپێشکەش بکات کە ئینسان سازبێ، واتە: مرۆڤی سوود بەخش پێ بگەیەنێت..

بەکورتی لەبارەی هەموو ئەم مەرجانەوە باسمان کرد، و زانیمان کە ئاینی ئیسلام تەنیا ئاینێکە هەموو ئەو ێیفەتانەی تیابێت، و ئەو توانایە هەبێت.. ئێستا ئەوە ماوە باسی بکەین کە ئیسلام لەبارەی نموونەی بەرزو پێشەوای ساخ و کەرەسەی روونکردنەوەوە چی پێشکەش کردووە؟

هەر رێبازێك گەر توانای پێشکەشکردنی نموونەیەك یاچەند نموونەیەکی چاولێکراوی نەبێت سەرکەوتوو نابێت، چونکە ئەو چاولێکراوە سروشتی رێبازەکە دەردەخات و روونی دەکاتەوە، و ئەورێبازە داوای چی کردبێت ئەو چاولێکراوە بە کردەوە پیشانی دەدات و دەیسەلمێنێ کە ئەم رێبازە خەیاڵی نییە و لەواقیعدا ئەژی، و لەژیانی رۆژانەدا جێبەجێ دەکرێت..

دوان و قسەکردن لەبارەی چاولێکراو (قدوة) ەوە زۆر درێژە ئەکێشێ، بەڵام ئەوە بزانن یەکەم چاولێکراو بۆ ئێمە پێغەمەری خوا(موحەممەدی کوڕی عەبدوڵلا) یە سەلات وسەلامی خوای لەسەربێ، هەروەك ئەم ئایەتە پیرۆزە پێمان رادەگەیەنێت: " لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ "الأحزاب/20. واتە: بێگومان لە پێغەمەری خوادا جوانترین سەرمەشق وچاولێکراوتان بۆ هەیە..

قسەکردنیش لەبارەی پێغەمەرەوە صلى الله عليه وسلم چەندەها سەعات دەخایەنێ، ئەوەش بزانن لەپاش پێغەمەرەوە صلى الله عليه وسلم نموونەی چاولێکراومان زۆر زۆرە. وەك هەرچوار خەلیفە

راستەقینەکەو عومەری کوڕی عەبدولعەزیز و موسعەبی کوڕی عومەیر وناوداران و پێشەواکان لەئال و بەیتی پێغەمەردا سڵاوی خوایان لێبێت..

بۆ زیادە ئاگاداری لەبارەی کەسایەتی ئەو پێشەوایانەوە دەتوانن سەر لەم کتێبانە بدەن: (رجال حول الرسول، و عبقرية محمد ، و عبقرية الإمام علي، وبين يدي الرسول، و ملامح الإنقلاب الإسلامي في حياة عمر بن عبد العزيز) و زنجیرەی هاوەڵەکانی پێغەمەر صلى الله عليه وسلم.. پشت بەخوا دانیشتنی داهاتوومان پاش خوێندنەوەی ئەم کتێبانە دەبێت!! هیوا دارم دواین دانیشتنی دیاریکراویش بێت!!

ئێمەش سوپاسی خوامان کرد، و ئەوسا روخسەتمان وەرگرت،و هاتینە دەرەوە، لەدەرەوە ویستم راستەقینە بۆ سۆزان روون بکەمەوە، و لەبەردەمیا وەستام، بەڵام ویقار و سەنگینی پۆشاکەکەی و شێوەی وەستانی سۆزان وای لێکردم هەمووشتێکم لەبییر بچێتەوە و نەزانم بڵێم چی؟!

بییرم لەدەستەواژە (عبارة)یەکی وا دەکردەوە سەرەتای قسەی پێ دابمەزرێنم، بەڵام دەستەوسان بووم و قسەم بۆ نەکرا، ئینجا سۆزان گوتی: فەرەیدوون! خوات لەگەڵ.. پشتی هەڵکرد و ویستی بڕوات..

هاوارم کرد و گوتم: سۆزان گیان! نەڕۆیت، دەمەوێ شتێکت پێ بڵێم..

وەستاو گوتی: ها فەرەیدوون! چیت پێیە؟!

گوتم: دەمەوێ بێتاوانی خۆمت بۆ بسەلمێنم.. دەمەوێ بزانیت تەنیا چاوتروکانێك خیانەتم لێنەکردوویت!!

کەمێك رەنگی تێکچوو، پاشان گوتی: چۆنم پێ ئەسەلمێنیت و بەچی ئیسپاتی دەکەیت؟! گوتم: دەمەوێ هەموو شتێکت بۆ روون بکەمەوە، بەڵام ئێرە جێی ئەوە نییە، و لەم سەرە رێیەدا ناکرێت!

گوتی: ئەی لەکوێ؟

گوتم: هەرجێیەك تۆ دیاری بکەیت.

www.penjweny.org

گوتی: شوێنێکی گونجاو پێنازانم، تا دیاریکەم.

گوتم: رات چییە ئەگەر بڕۆینەوە بۆ خانوەکەی من؟!

بەئازارێکەوە گوتی: منیش وەك سۆسەن بێم بۆ ئەوێ؟! هەرگیز نایەم!

گوتم: ناش گونجێ بێم لەتەکتا بۆ خەوگای ئێوەی کچان! لەشوێنێکی گشتی تریشدا هەرناگونجێ، چونکە ئێمە قسەی تایبەتمان هەیە، چارچییە؟چیبکەین، و لەکوێ دابنیشین؟

ئاوڕێکی بەلای ماڵ مامۆستا دایەوەو وك ئەوە بڵێ: ماڵی مامۆستا باشترین شوێنە.. بەڵام بێدەنگ بوو قسەی نەکرد..

منیش پێم وت: چی بەدڵتا هات؟ گوتی: بۆچ نەگەڕێینەوە بۆ ماڵ مامۆستا؟

گوتم: تۆ بڵێی داوای لێبکەین رێمان بدات، دوو بەدوو لەو بارەوە بدوێین؟

گوتی: پێویست ناکات دوو بەدووبین، با مامۆستاش لەوێ بێ و لەبەردەم ئەوا قسە دەکەین، بۆچ مامۆستا باوکی رۆحیمان نییە؟ بۆچ هۆی رووناکی دڵ و دەروونمان نییە؟ بۆچ نەیکەینە بەریڤان(حەکەم) لەنێوانماندا؟ بائەویش ئاگای لە قسەکانمان بێت..

ئەوی راستی بێ قسەکانیم بەدڵ بوو، بەڵام گەڕانەوەمان بۆ ماڵ مامۆستا و بەتایبەت تازە خوا حافیزی وماڵ ئاواییمان کردبوو، پێم جوان نەبوو.. بۆیە گوتم: ناشیرین نییە بگەڕێینەوە؟!

گوتی: لەوەزیاتر چار نییە.

گوتی: باشە ئەوا من دەبێ لەدەرکە دەدەم، لەوبڕوایەدا نیم مامۆستا دەرمان بکات، چونکە پیاوێکی پیاوانەیە. بەرەو ماڵ مامۆستا چەند هەنگاوێکم نا، و دەرکەیان کرایەوەو مامۆستا هاتە دەرەوە،. کەئێمەی دی هێشتا نەڕۆیشتووین پێی سەیر بوو! بە بایەخێکەوە گوتی: ئەوە خێرە؟! چاوەڕێی ترومبێل دەکەن؟

بەشپرزەییەکەوە گوتم: مامۆستا ئەوی راستی بێ گۆبەندێکمان تووش بووە و دەمانەوێ لەماڵ بەرێزتانا چارەسەری بکەین. جا نازانم رێمان دەدەن یان نە؟!

زۆر پیاوانـه دەرکـەی بـۆ کردینـەوە و گـوتی: فـەرموون بـۆ هـەمان ژوور کـە لێـی دانیشـتبووین، چونکە کەس بەسەرتانا هاتوچۆ ناکات..

گوتم: ئاخر ئێمە پێمان خۆش بوو بەرێزیشت ئاگادار بوویتایە..

گوتی: من ئێستا ناتوانم بگەڕێمەوە چونکـە بـەڵێنێکم هەیـە، دەبێ بـڕۆم. بەیارمـەتی خـوا پـاش سـەعاتێکی تـر دەگەڕێمەوە، هیـوادارم تـامن دەگەڕێمـەوە ئێـوە گەیشـتبنە ئـەنجامێکی پەسـەند و بەدڵی خۆتان..

# # #

14

بەڵێ، لەژوورەکەی مامۆستا دانیشتین، بەڵام نزیك بوو خۆم لەبیر بچێتەوە، منێك کە لەئەوینی سۆزانا تواومەتەوە، زاتی ئەوەم نییە دەست بۆ دەستی بەرم، ئەو ئەوینەی کە لەتەك هەموو گەردیلەیەکی لەشما ئاوێتە ببوو، بە پەردەیەکی وەها پیرۆز داپۆشرابوو، خۆیشم سەرم لێی سوورِ مابوو!! ناهەقیشم نەبوو، چونکە لەوە پێش شتی وام نەدیبوو.. لەوانەیە هۆی ئەوەبێت ئێستا بە شەرەفی خۆمی دەزانم، جابۆیە ئەگەرخۆیشم دەستی لێبدەم خۆم بەبێغیرەت دەزانم، بگرە پێم شوورەیی بوو چاو برِمە چاوەکانی، یادەست لەسەر پەنجەکانیشی بدەم!!

خۆم زۆر بە بەختەوەر دەزانی کە ئەم بوارەی پێدام تا بێتاوانی خۆمی بۆ روون بکەمەوە، چونکە هیواو ئاواتی من سۆزان بووە، و دەبێت بەوپەڕی تواناوە هەوڵ بدەم لەکیسم نەچێت..

بەڵێ دەستی بەقسەکرد، باس وخواس و بەسەرهاتی ئەوشەوەم بەدرێژی بۆ گێرِایەوە. ئەویش لەسەر خۆ گوێی بۆ قسەکانم راهێشتبوو، تا قسەکانم تەواو بوون..

وەك ئەوە قسەکانم بەس بن، بۆیە بەڵگەهێنانەوەی زیاتری نەویست، وەك ئەوە قەناعەتی کردبێت، پاشان ماوەیەك بێدەنگ بووم، تا بزانم داوای بەڵگەی بەرجەستە دەکات، یان نە؟ داوای هیچی نەکرد، ئینجا بەدەنگێك کە پرِبوو لە شادی و ئاسوودەییەوە گوتی: سوپاس بۆ خوا..

گوتم: وادیارە بۆ راستی قسەکانم داوای بەڵگەی ماددیم لێ ناکەیت؟

گوتی: بێبەڵگەی ماددی قەناعەتم کرد، چونکە ئێستا خاوەن باوەڕییت و خاوەن باوەڕیش درۆ ناکات..

www.penjweny.org

گوتم: من دەمەوێت بەڵگەی ماددیت پێشکەش بکەم، تا خۆم دڵئاسوودەبم، بۆیە نەوارەکەم پێشکەشکردو گوتم: ئەمە ئەو شریتەیە کەلەناو تەسجیلەکەدا ئامادەی تۆمارکردن بوو، لەگەڵ خۆما بردمە دەرەوەو هەموو بەسەرهاتەکەی تیا تۆمار بووە..

سۆزان گوتی: نەخێر نامەوێ گوێم لێی بێت، تا بزانیت هێشتا باوەڕم پێتە..

گوتم: کەوابوو با شریتەکەت لابێت، ئەنجا هەڵیگرت، وگوتی: لەبەر ئەوەی تۆ پێت خۆشە، هەڵی دەگرم..

پاش ئەوە ماوەیەك قسەمان کرد ئینجا مامۆستا هاتەوە و بەکۆرتی باسەکەمان بۆ گێڕایەوە، ئەویش پیرۆزبایی لێکردین، و دوای ئەوە خواحافیزیمان کرد و هاتینە دەرەوە.. هەستمان بەئاسوودەییەك دەکرد کەماوەیەك بوو لەدەستمان دابوو..

# # #

15

رۆژگار ئەرۆیشت و ئێمەش بەردەوام ئەو کتێبانەمان دەخوێندەوەکە مامۆستا ناوەکانی دابووینێ، کاتێك لەخوێندنەوەیان بوومەوە ئاینەکەم پتر لا خۆشەویست ببوو، باوەڕەکەم قایم تر ببوو، سەرم لەخۆم سڕدەما چۆن کاتی خۆی بەخۆمم وتووە موسوڵمان و هیچیشم لێ نەزانیوە؟!!

سۆزان بڕیاری خۆداپۆشینی تەواوی دا، هەردوولامان بەرێکوپێکی نوێژەکانمان دەکرد، لەگەڵ ئەوەدا کە سۆزان بەرەسمی نەبووبوە موسولمَان..

بەڵێ، کە لەکتێبەکە بووینەوە پەیوەندیمان بەمامۆستاوە کرد تاکاتی دانیشتنمان بۆ دیاری بکات، ئەویش خوا هەڵناگرێ نزیکترین کاتی بۆ دیاریکردین، و ئێمەش رۆیشتین بۆلای..

مامۆستا گوتی: کتێبەکانتان خوێندۆتەوە؟

بەیەکدەنگ گوتمان: بەڵێ.

گوتی: لەگەڵ ئەو نموونانەدا ئاشنا بوون کەئیسلام پێشکەشی کردوون؟

گوتمان بەڵێ، ناسیمانن و لەتەکیانا ئاشنابووین، ئاواتە خوازین بتوانین شوێن پێیان بکەوین..

ئینجا مامۆستا روویکردە سۆزان و گوتی: کچی خۆم! ئەگەر ئێستا قەناعەتی تەواوت بەئیسلام هەیە فەرموو موسوڵمان ببە، و شایەتمان بێنە!!

منیش گوتم: تکات لێ دەکەم مامۆستا لەپێشدا ئەو داوایە لەمن بکە..

مامۆستا بەسەر سامییەکەوە رووی تێکردم و گوتی: تۆ؟!

گوتم: بەڵێ، من، بێگومان پێویستە منیش موسڵمان ببم، چونکە لەوەپێش تەنیا بە تەسکەرە من موسوڵمان بووم، دەنا لەبارەی ئیسلامەوە هیچم نەزانیوە!!

مامۆستا بزەیەك گرتی و گوتی: کوڕی خۆم ! تۆ پێویست ناکات، ئەوەندە هەیە لەمەوبەر لەبارەی ئاینەکەتەوە بێئاگا و نەشارەزا بوویت و باوەڕێکی لاوازت هەبووە، بەڵام سوپاس بۆخوا ئێستا هۆشیار و شارەزایت و باوەڕت پتەوە، لەبەر ئەوە گۆڕانی تۆ جیاوازە لە گۆڕانی سۆزان خانم ..

گوتم: سوپاس بۆ خوا هەتا بڵێیت باوەڕم پتەوە.

مامۆستا گوتی: تۆ ئامادەیت لەپێناو ئەو باوەڕەتا قوربانی بدەیت؟

بێ دوودڵی گوتم: بەڵێ، ئامادەم هەمووشتێك بکەم بەقوربانی لەپێناو ئاینی ئیسلامدا..

گوتی: نموونەیەکم بۆ بێنەوە..

گوتم: لەگەڵ ئەوەدا کە سۆزانم لە هەموو کەسێکم بگرە لەخۆیشم خۆشتر ئەوێ، ئەگەر بزانم بڕوای بەو ئاینە نییە دڵی خۆم ناچار دەکەم وازی لێ بێنێ..

ئینجا ڕۆیکردە سۆزان وگوتی: ئەی تۆ کچی خۆم!

ئەویش گوتی: منیش بەرامبەر بە ئیسلام هەمان هەستم هەیە، ئەو فەرەیدوونەی کە خۆشەویسترین کەسمە ئەگەر موسڵمانێکی پێبەند بەئیسلامەوە نەبێت پێی قایل نابم!!

مامۆستا گوتی: کەوابوو خوا لێتان موبارەك بکات و پیرۆزتان بێ.. خوا بتانکاتە بنچینەیەکی پتەو بۆ کۆشکی گەورەی ئیسلام، و بتانکاتە تۆیەکی باش بۆ پێگەیاندنی بەرەیەکی باش..

پاش ئەم قسانە سۆزان بەشێوەیەکی رەسمی شایەتمانی هێنا، و مامۆستاش بەدیاری قورئانێکی پێشکەشکرد کەدێڕەکانی بە زەڕکەف نووسرابوونەوە، و پاکەتێ حەڵوایشی بەمن پێشکەشکرد.

ئێمەش لەقوڵایی دڵمانەوە سوپاسی مامۆستامان کرد، خوا حافیزیمان لێکرد و هاتینە دەرەوە، پاش ئەوە کەبەهۆی ئەوەوە سەر لەنوێ لەدایك بووینەوە..

# # #

پاش ماوەیەك لەدادگا مارەم بڕی و پەیمانی ژن ومێردایەتیمان بەست، و بەرەو ژیانێکی نوێ هەنگاومان نا، و بڕیاریشمان دا ئەگەر خوا کوڕێکی پێ بەخشین بەناوی مامۆستاوە ناوی بنێین تا پیاوەتی ئەومان هەرگیز لەبیر نەچێتەوە. " أوَمنْ كانَ ميتاً فَأحيَيْناهُ وجَعلْنا لَهُ نوراً يَمْشي بِهِ في الناسِ، كَمَنْ مَثَلُهُ فِي الظُّلماتِ ليْسَ بِخَارِجٍ مِنْهَا؟ ". واتە: ئایا ئەوەی کەمردووە و زیندوومان کردۆتەوە، و رووناکییەکمان پێداوە کەدەتوانێ رێی خۆی پێ دەربکات لەناو خەڵکیدا، وەك ئەوە وایە کەلەناو تاریکی ئەنگوستەچاودایەو ناتوانێ لێی دەربچێت؟!

www.penjweny.org

مافی پارێزراوە